

แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้
ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

อุบล แก้วปิ่น
มิญช์มนัส สलगสิงห์
เทพนา เครือคำ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนในการทำวิจัย
จากสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

พ.ศ. 2556

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้วิจัย	นายอุบล แก้วปิ่น และคณะ
ตำแหน่ง	ศึกษานิเทศก์
หน่วยงาน	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
ปีที่วิจัย	2556

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 2) ศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูง และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วสุ่มตัวแทนด้วยวิธีการจับสลาก รวมโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 77 คน โดยแบ่งขั้นตอนการวิจัย เป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยวิธีศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนค่อนข้างน้อย ไม่เข้าใจการแปลค่าสถิติบางอย่างที่รายงาน และขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนยังไม่ปรับวิธีสอนของตนเองให้สอดคล้องกับการทดสอบระดับชาติ ไม่เข้าใจหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นกรอบในการสอบระดับชาติ ครูผู้สอนมีภาระการทำงานอื่นๆ มาก ทำให้มีเวลาเตรียมการสอนและทำการสอนในห้องเรียนน้อยลง รวมทั้งจำนวนครูมี

น้อย และสอนไม่ตรงวิชาเอก ทำให้คุณภาพการสอนลดลง นักเรียนได้รับประสบการณ์ไม่เต็มตาม ศักยภาพเท่าที่ควรจะเป็น นอกจากนี้การส่งต่อ และใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพ นักเรียนยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน ครูไม่เห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติ O-NET จึงมอบภาระการสอบระดับชาติให้ครูประจำชั้น ที่มีการสอบระดับชาติ ขาดการร่วมกันทำงาน ครูละเลย ไม่เอาใจใส่ให้นักเรียน ให้ผลการเรียนแบบ ปล่อยเกรด ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบและคะแนน ครูบางคนขาดทักษะการวัด และประเมินผลที่เน้นกระบวนการคิด ขาดการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่มีมาตรการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน และไม่ติดตามความเคลื่อนไหวของ สทศ. ทางเว็บไซต์ ทำให้ไม่เข้าใจข้อมูล การสอบ ทำให้เตรียมความพร้อมได้ไม่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

ด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวของ สทศ. ไม่เข้าใจวิธีระบายคำตอบและคำชี้แจงในกระดาษคำตอบ ทำให้นักเรียนขาดความมั่นใจในการทำ ข้อสอบ ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษา ไม่นำผลการทดสอบไปใช้ในการ พัฒนาตนเอง ผู้เรียนบางคนมีปัญหาด้านการอ่าน อ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่มีความอดทนในการอ่าน ข้อความยาวๆ เพื่อทำข้อสอบ ขาดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ พฤติกรรมผู้เรียนไม่เหมาะสม เช่น ติดเกม ติดบุหรี ติดเหล้า โดยเฉพาะเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ ผลการเรียนต่ำ ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้คะแนนสอบระดับชาติต่ำ รวมทั้งผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกัน นักเรียนที่ย้ายเข้าใหม่มีพื้นฐานความรู้ต่างกัน

ด้านผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองมีฐานะยากจน หรือไปทำงานต่างจังหวัด ปล่อยให้ นักเรียนอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ทำให้นักเรียนขาดดูแล เอาใจใส่ด้านความประพฤติ ด้านการเรียน ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ผู้ปกครองละเลยการอบรมพฤติกรรมนักเรียน

ด้านชุมชน พบว่า ชุมชนไม่เข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญในการทดสอบระดับชาติ องค์กรชุมชนไม่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สิ่งเสพติด ทำให้นักเรียนไม่ สนใจการเรียน

ด้านแบบทดสอบระดับชาติ พบว่า แบบทดสอบของ สทศ. ยากเกินไป วิธีทำ วิธีให้ คะแนนซับซ้อน หลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการทำ ข้อสอบ ส่งผลให้คะแนนต่ำและไม่สะท้อนความรู้ที่แท้จริงของนักเรียน แบบทดสอบของ สทศ. บางข้อ มีความลำเอียงเอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนบางกลุ่ม บางพื้นที่ ข้อสอบของ สทศ. บางปีไม่มีคุณภาพเพียงพอที่จะแยกเด็กเก่ง เด็กอ่อนออกจากกันได้

2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้มีความจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายนอกของ

สมศ.จำเป็นต้องนำคะแนนระดับชาติไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียน และบันทึกในแบบ พป.1 ผู้ให้ข้อมูลต้องการให้ สทศ. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองของเด็กรายบุคคลแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กนำไปพัฒนาตนเองได้ พัฒนาข้อสอบให้เหมาะสม ไม่ยากจนเกินไป มีข้อสอบเฉพาะเด็กพิเศษ หรือพิการเรียนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลไปพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง กำหนดจุดอ่อนที่นักเรียนทำคะแนนสอบน้อย ให้โรงเรียนนำไปพัฒนาการสอนของตนเองให้ดีขึ้น และมีการติดตามผลการพัฒนาจากการประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ. ต้องการให้จัดอบรมการแปลความหมายจากค่าสถิติที่ปรากฏในรายงานผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ให้แก่ครู

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด คือจะต้องมีการวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา นำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่อง จริงจัง จัดให้ครูสอนตรงวิชาเอกและเพียงพอ มีการปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติ ด้วยการชี้แจงประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ครู ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ ให้ความร่วมมือในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน นิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง มีสื่อ เทคโนโลยีทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ผู้ปกครองชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลการเรียนของนักเรียนที่บ้าน และการกำกับดูแลสถานบันเทิงต่างๆ เช่น ร้านเกม หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารระดับต่างๆ ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณให้ขวัญกำลังใจ และติดตามผลการดำเนินงานอยู่เสมอ มีการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ ครู ชยัน ครูเก่ง สามารถนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเอง จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการสอบทางการศึกษาระดับชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ให้ทุกฝ่ายทราบและตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่การมอบเกียรติบัตรโรงเรียนที่มีคะแนนสอบระดับชาติสูงเป็นการเสริมกำลังใจให้ผู้ที่ตั้งใจทำงานได้ดี ให้ขวัญกำลังใจ การเลื่อนขั้นพิเศษแก่ครูผู้ดูแลนักเรียนจนมีคะแนนสอบระดับชาติสูง ผู้บริหารอยู่โรงเรียน ให้ความเป็นกันเอง สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำงานของครู ร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น การทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ทุกคนมีกำลังใจในการทำงาน

4. วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีการวิเคราะห์ผลสอบตามมาตรฐานของนักเรียนปีที่ผ่านมา ศึกษาเด็กรายบุคคลในปีที่จะสอบ จัดทำโครงการพัฒนาจุดบกพร่องที่มีกิจกรรมแก้ปัญหา การพัฒนาที่ชัดเจน วัตถุประสงค์ มีการวางแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ครูควรปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เน้นกระบวนการคิดทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง มีการสอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการ สื่อที่หลากหลาย ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด จัดทำ

คลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายหลักที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติ ควรทำ MOU กับทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการติดตามความเคลื่อนไหวของ สทศ. เพื่อนำข้อมูลมาเตรียมความพร้อม และชี้แจงให้นักเรียนมีความมั่นใจในการสอบมากขึ้น จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความตระหนักในปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันทุกฝ่าย และนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด คือ ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ใกล้เคียงหรือภายในจังหวัดเดียวกัน สนับสนุนการจัดทำ จัดทำ การใช้ข้อสอบ สื่อ และสื่อเทคโนโลยีให้แก่ครูผู้สอน พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง และควรมีข้อสอบ Pre O-NET ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรเผยแพร่ข้อสอบเก่าให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวทางให้แก่นักเรียนรุ่นต่อไป รวมทั้งข้อสอบไม่ควรยากเกินไป

กิตติกรรมประกาศ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลหลายฝ่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ นายสกล คามบุศย์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ดร.อธิปปรัชญ์ ทัดพิชญางกูร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1 นายสินสมุทร แสนสุข ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 ที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะดำเนินการวิจัย คณะศึกษานิเทศก์ทุกเขตพื้นที่ เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1, 2, 3 ที่อำนวยความสะดวก สนับสนุน และให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ประโยชน์อันพึงมีจากการวิจัยครั้งนี้ต่อวงการศึกษาของชาติไทย ขอบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา คุณครู ผู้มีอุปการะเกื้อหนุน อบรม สั่งสอน อันส่งผลให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในปัจจุบัน

อุบล แก้วปิ่น และคณะ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET.....	9
การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม	13
ความหมายของการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม	13
การดำเนินการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม.....	15
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	17
เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	18
การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้.....	29
คุณภาพการศึกษา.....	31
ความหมายของคุณภาพการศึกษา	31
มาตรฐานการศึกษา	32
มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน	32
คุณภาพผู้เรียน	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	43
วิธีดำเนินการวิจัย	43
กลุ่มตัวอย่าง	44
ตัวแปรที่จะศึกษา	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	81
กลุ่มตัวอย่าง	81
วิธีดำเนินการวิจัย	81
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	97
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	107
ภาคผนวก ค หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง	109
ภาคผนวก ง โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง	117
ประวัติย่อผู้วิจัย	122

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การวิเคราะห์คำหลักเพื่อจัดกลุ่มคำ.....	18
2	แสดงการจำแนกสารระบบ	19
3	การเปรียบเทียบเหตุการณ์	22
4	การวิเคราะห์ส่วนประกอบ.....	24
5	การวิเคราะห์สรุปอุปนัยจากบันทึกพรรณนา	26
6	การจำแนกประเภทข้อมูล การกำหนดหน่วยของการแฉงนั้บ และวิธีการแฉงนั้บ ในการวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกการสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุของ คะแนนโอเน็ตต่ำ.....	28
7	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด และขนาดโรงเรียน	44
8	ตารางการจัดการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม	49

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2	แนวการสร้างคำถาม	47
3	แนวการเรียงคำถาม	47

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1 เส้นทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์สู่เป้าหมาย	11
2 แนวทางการยกระดับผลการสอบ O-NET	12
3 สรุปผลการวิจัย	87

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจ้ดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจที่มีประสิทธิภาพ และมีการทดสอบที่ได้มาตรฐานไปสู่ระดับชาติ สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภทการศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นที่รัฐต้องมีองค์กรกลางระดับชาติ เพื่อตรวจสอบประเมินผลว่าการจัดการศึกษาที่เป็น การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนที่รัฐจะต้องจัดให้ทั่วถึงนั้น มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่ กำหนด และมีคุณภาพเท่าเทียมกันมากน้อยเพียงใด จึงได้จัดตั้งสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ขึ้น คือ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เรียกโดยย่อได้ว่า “สทศ.” ใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “NATIONAL INSTITUTE OF EDUCATIONAL TESTING SERVICE (PUBLIC ORGANIZATION) เรียกโดยย่อได้ว่า “NIETS” จัดตั้งขึ้นเป็นองค์การมหาชน เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรและบุคลากรได้สูงสุด มีความเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับสายการบริหารของหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดการศึกษาจึงมีความ เป็นกลาง เป็นสถาบันที่มีการกำหนดหลักการ นโยบาย มาตรการและเป้าหมาย โครงสร้างการบริหาร และการดำเนินกิจการ ความสัมพันธ์กับรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บุคลากร การเงิน การตรวจสอบ และการประเมินผลที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถาบัน เพื่อ บริหารจัดการ และดำเนินการเกี่ยวกับการศึกษา วิจัย และให้บริการ ทางด้านการประเมินผลทาง การศึกษา และทดสอบทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเป็นศูนย์กลางความร่วมมือด้านการ ทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติและนานาชาติ (เว็บไซต์. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2556)

แต่ละปีการศึกษา สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) จะจัดให้มีการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ประมาณต้นเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี หลังจาก ดำเนินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET เสร็จแล้ว สถาบันทดสอบทาง การศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้เผยแพร่ผลการทดสอบแต่ละปีการศึกษา ประมาณ กลางเดือนเมษายน ของทุกปี ผู้เกี่ยวข้องสามารถดูผลการทดสอบทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ ของ สทศ. ได้แก่ www.niets.or.th ซึ่งสามารถดาวน์โหลดข้อมูลเป็นไฟล์ .pdf แยกเป็นไฟล์ข้อมูล ระดับโรงเรียน 5 ประเภท คือ ฉบับที่ 1 ผลการทดสอบ O-NET รายบุคคล (.pdf) ฉบับที่ 2 ค่าสถิติ

ระดับโรงเรียนแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ (.pdf) ฉบับที่ 3 ร้อยละของนักเรียนที่ตอบถูกในแต่ละข้อ ระดับโรงเรียน (.pdf) ฉบับที่ 4 ช่วงคะแนนของผู้เข้าสอบระดับโรงเรียน (.pdf) ฉบับที่ 5 ค่าสถิติ ระดับโรงเรียนแยกตามสาระการเรียนรู้ (.pdf) ซึ่งโรงเรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์ข้อมูลนี้ไปใช้ในการจัดทำเอกสาร หลักฐานทางการศึกษาของนักเรียนรายบุคคล และศึกษาผลการทดสอบในแต่ละปี การศึกษาเพื่อนำไปวางแผนพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา วางแผนการบริหารจัดการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มีคุณภาพ รวมทั้งการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงประเด็น ทั้งนี้ รศ.ดร. สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์ ผู้อำนวยการสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้แนะนำให้นักเรียน โรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้เพื่อประเมินตนเองว่าตนเองมีจุดเด่น และสิ่งที่ควรปรับปรุง และพัฒนาสาระการเรียนรู้ใด อย่างไรก็ตาม โดยเฉพาะโรงเรียน ควรศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ O-NET เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนของครู และพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดียิ่งๆ ขึ้นไป (สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. 2555)

จากผลการวิจัยเพื่อศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์การสอบ O-NET ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ มีสาเหตุจากปัจจัยต่อไปนี้ (เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ. 2552)

ปัจจัยเกี่ยวกับนักเรียน

1. การเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET

1.1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อยเพราะเขาเหล่านั้นยังไม่รู้เลยว่าจะนำผลจากการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไหร่

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัย 2) กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย 3) กลุ่มที่ได้โควตาโดยตรงจากมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่พอใจกับคณะ สาขาที่ได้ ในกลุ่มสุดท้ายจะให้ความสำคัญต่อการสอบ O-NET มากกว่ากลุ่มที่ 1 และ 2 จะมีการเตรียมตัว มีความสนใจและตั้งใจสอบมากเป็นพิเศษ ส่วนในกลุ่มที่ 1 และ 2 นั้นการสอบ O-NET เป็นเพียงเพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้นไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ

2. พื้นฐานความรู้ของนักเรียน เมื่อพิจารณาคะแนนของนักเรียนที่อยู่ภายในโรงเรียนเดียวกัน เด็กที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย (GPA) สูงจะมีคะแนน O-NET สูงด้วย ในขณะที่เด็กที่มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่าก็จะมีคะแนน O-NET ต่ำ

3. สภาพแวดล้อมของครอบครัวเด็ก นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แยกทางกันอยู่หรือพ่อแม่ไปทำงานแดนไกล ครอบครัวที่ย่ำแย่ ไม่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกๆ มีปัญหาทางเศรษฐกิจมาก นักเรียนเหล่านี้มักขาดโอกาสในการเรียนพิเศษการเรียนเสริม และขาดความอบอุ่นในครอบครัว จึงทำให้เด็กเครียดกังวลและเรียนไม่ได้ดี คะแนน O-NET ต่ำ เมื่อเทียบกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ให้การสนับสนุน ให้กำลังใจ โดยไม่ตัดสินลูกมากเกินไป เด็กกลุ่มนี้จะมีความมั่นใจ มีทัศนคติในทางบวกและเรียนได้ดี

4. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่นอกเมืองจะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการ และมีความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ในการเรียนน้อย ส่งผลให้คะแนน O-NET ต่ำเมื่อเทียบกับ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองที่มีการแข่งขันทางด้านวิชาการสูง ตัวป้อน (นักเรียน) ของโรงเรียนส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 เปอร์เซนต์ จะมีนักเรียนที่มีความตั้งใจ กระตือรือร้น และให้ความสำคัญกับการสอบ O-NET มาก จึงส่งผลให้ ผลการสอบ O-NET ในโรงเรียนนั้นสูงจนเป็นที่น่าพอใจของคณะครูในโรงเรียน

ปัจจัยเกี่ยวกับครูผู้สอน

1. พฤติกรรมการสอนของครู ครูส่วนใหญ่พยายามคิดหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้เกิดทักษะในการเรียน แต่ยังมีครูที่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นปัจจัยสำคัญมากกว่าการเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ในรายวิชาที่ต่างกันครูก็จะมีเทคนิคการสอนที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่เป็นปัญหาทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่ดีขึ้นหรือคะแนนสอบ O-NET ต่ำ อาจจะเนื่องมาจากความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียนทางด้านสื่ออุปกรณ์ ความเพียงพอทางด้านบุคลากร โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่นอกเมืองจะประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมือง

2. งานของครูมีมาก โรงเรียนหลายแห่งครูมีงานอื่นๆ เช่น งานพัสดุ งานการเงินงานธุรการ รวมถึงงานโครงการพิเศษของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการอาหารกลางวัน โครงการที่ทำร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากงานการสอนทำให้ครูมีเวลาในการสอนน้อยลง ไม่สามารถสอนได้เต็มที่ จึงส่งผลให้คะแนน O-NET ของนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวต่ำลงไปด้วย

3. คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ในโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางหลายแห่ง ที่นักเรียนมีคะแนนการสอบ O-NET ต่ำ พบว่ามีจำนวนครูไม่พอเพียงในบางกลุ่มสาระ ผู้บริหารต้องแก้ไขโดยการนำครูในกลุ่มสาระอื่นไปสอนในกลุ่มสาระที่ครูขาด ทำให้คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน ส่งผลถึงคุณภาพการสอนของครู ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีขึ้น

4. การเข้าถึงข้อมูลของครูยังมีน้อย โรงเรียนบางแห่งที่นักเรียนคะแนน O-NET ต่ำ ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบ บางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถใช้งานได้ อย่างสะดวกรวดเร็วหรือแม้แต่ครูบางคนมีปัญหาเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูลอีกด้วย

ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหาร

นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้ที่สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากร อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จะดำเนินตามนโยบายของกระทรวงที่มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค นักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึง ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการสอบ O-NET ที่สูงขึ้นอย่างเดียว

ปัจจัยเกี่ยวกับข้อสอบ

1. ระดับความยากของข้อสอบ พบว่ามีความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่มีความ

คิดเห็นว่าข้อสอบ O-NET มีความยากง่ายแตกต่างกันไป วิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากมากคือวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ รวมถึงข้อสอบที่ออกในแนวคิดวิเคราะห์ซึ่งผู้สอนมีความคิดเห็นว่าค่อนข้างยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถทำได้

2. ช่วงเวลาในการสอบและการแจ้งผลการสอบล่าช้า ทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญ นอกจากนี้การแจ้งผลการสอบที่ล่าช้า ทำให้ผู้บริหารและครูไม่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาได้ทันทั้งที่

นอกจากนี้การนิเทศติดตามผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 (ฉบับปรับปรุง) ปีการศึกษา 2554 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการในระดับโรงเรียน เกี่ยวกับแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 พบว่ายังคงมีปัญหาในการนำผลการทดสอบไปใช้อย่างต่อเนื่อง ตลอดมา ดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. 2554)

1. แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับจุดเด่น จุดด้อยของผลสอบระดับชาติ ขาดการวางแผนที่สอดคล้องกับผลการทดสอบระดับชาติ ทำให้ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียนไม่ตรงประเด็น และไม่ส่งผลการพัฒนาต่อเนื่องกันไปตามลำดับความสำคัญ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความสนใจในการนำผลสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาครู บุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง

3. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถตีความหมายจากสถิติที่ระบุในแบบรายงานผลได้อย่างลึกซึ้ง ส่วนใหญ่จะรู้จักและใช้เพียงค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียน ค่าคะแนนรายบุคคล จึงทำให้มองไม่เห็นปัญหาที่จะต้องได้รับการพัฒนาในรายละเอียดย่อย เช่น สารະการเรียนรู้อัตรา การกระจายของคะแนนนักเรียน

4. ครูผู้สอนยังไม่เข้าใจสถิติที่แสดงเป็นค่าตัวเลข และขาดการวิเคราะห์ข้อดีข้อด้อยในรายละเอียดของสารະการเรียนรู้อัตรา การเรียนรู้อัตราที่มีความบกพร่อง จึงทำให้ไม่สามารถพัฒนาการสอนของตนเองเพื่อแก้ไขคุณภาพผู้เรียนในส่วนที่บกพร่องนั้น

5. นักเรียนไม่เข้าใจผลการสอบของตนเองในรายละเอียดตามสารະและมาตรฐานการเรียนรู้อัตรา ทำให้ไม่สามารถวางแผนพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสม

ดังนั้นการที่จะได้มาซึ่งข้อมูลแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ที่ดีอีกวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ คือ การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นการนำกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการจะได้ข้อมูลในเรื่องหนึ่งๆ มารวมกันและสัมภาษณ์ในคราวเดียว ให้กลุ่มคนมาร่วมสนทนากัน โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้อำนวยการให้การสนทนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอภิปรายภายในกรอบที่ผู้ดำเนินการเป็นผู้กำหนดเพื่อให้ตอบสนองวัตถุประสงค์ ทั้งนี้เพราะ การสนทนากลุ่มย่อยนี้มีประโยชน์มากกว่าการสัมภาษณ์เดี่ยวหรือการแจกแบบสอบถาม เพราะเป็นการพูดคุยกันสองทาง สามารถช่วยกันคิดและแลกเปลี่ยนมุมมองกันได้ เกิดความคิดเห็นต่อยอดได้ การแสวงหาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา

คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบกิจกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน O-NET จึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อประโยชน์ในการศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน O-NET ไปใช้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และแสวงหาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พัฒนาคู่มือที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ให้สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน O-NET ให้สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีคำถามสำหรับการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

1. สภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีอะไรบ้าง
2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ความสำคัญของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัด

ร้อยเอ็ด ซึ่งจะช่วยให้สามารถวางแผนพัฒนาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตที่จะทำการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 846 โรงเรียน แยกเป็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 235 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 339 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 217 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วสุ่มตัวแทนด้วยวิธีการจับสลาก รวมโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 77 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวม 77 คน

3. ตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2 แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็น

3.2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

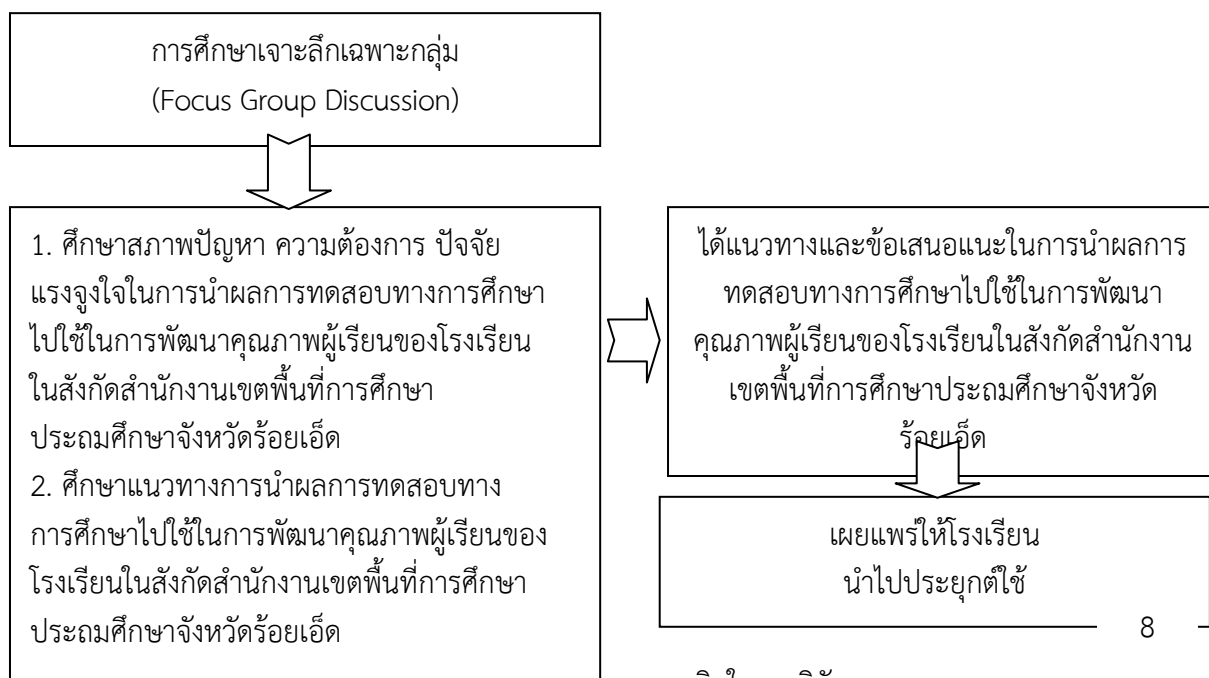
3.2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3.2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ระยะเวลา เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ถึง 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556

กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทาง หมายถึง วิธีดำเนินงานในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการทดสอบทางการศึกษา หมายถึง ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนด้านความรู้และทักษะการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้ดูผลจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ขนาดโรงเรียน หมายถึง คุณลักษณะของโรงเรียนที่แยกตามจำนวนนักเรียน คือ โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-600 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 601 คนขึ้นไป โดยยึดขนาดโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 3 เขตพื้นที่ ได้แก่ เขต 1, 2 และ 3

การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง วิธีการศึกษาโดยการสนทนาของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จัดการสนทากลุ่มย่อย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่ม ดำเนินการโดยผู้ดำเนินการสนทนาเพื่อซักถาม ชักจูงให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด ทำให้เกิดแนวคิดในการสนทนาอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งในกรอบที่ศึกษา

แนวทางการนำผลการทดสอบไปใช้ หมายถึง วิธีปฏิบัติของสถานศึกษาในการศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) เพื่อนำข้อมูลไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ใน 4 ประเด็นต่อไปนี้

1. ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
3. แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
4. วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET
2. การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม
 - 2.1 ความหมายของการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม
 - 2.2 การดำเนินการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม
3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
4. การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้
5. คุณภาพการศึกษา
6. คุณภาพผู้เรียน
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน O-NET

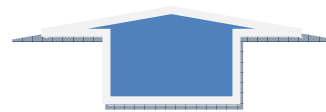
กระทรวงศึกษาธิการ มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษา และสร้างโอกาสทางการศึกษาให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้คนไทยทุกกลุ่มทุกวัยมีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีจิตสำนึกของความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดี ตระหนักและรู้คุณค่าของขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรมที่ดีงาม มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง และตอบสนองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555 - 2559 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน โดยกำหนดเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ข้อที่ 1 ไว้ว่า “ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น” และกำหนดตัวชี้วัด ข้อที่ 1 ที่สอดคล้องกันไว้ว่า “ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากการทดสอบระดับชาติเพิ่มขึ้น” โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มาตรฐานและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทุกระดับและประเภทให้มีคุณภาพและมาตรฐานได้รับการรับรองจากสำนักงานฯ 10 มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ป.)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2555) กล่าวว่า การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติหรือที่รู้จักกันในชื่อย่อว่า O-NET ที่ย่อมาจาก Ordinary National Education Test เป็นการสอบที่ถูกกำหนดขึ้นตามกฎหมาย จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อกระบวนการ

บริหารจัดการสอบให้ได้มาตรฐาน เพื่อให้ผลการทดสอบได้รับความเชื่อถือและยอมรับจาก
สาธารณชน รวมถึงต้องมีการเตรียมตัวผู้เรียนให้พร้อมที่จะทำข้อสอบ ตั้งใจสอบ เพราะผลการสอบ
หรือคะแนนของผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งสะท้อนได้ทั้งระดับสถานศึกษา
ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับภาพรวมระดับประเทศ ผลจากการทดสอบสามารถชี้จุดเด่น จุด
ควรพัฒนาผู้เรียนในทุกๆระดับ และสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดทำเอกสารเล่มนี้ขึ้นเพื่อเตือนใจให้สถานศึกษา และเขตพื้นที่
การศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ให้ตรงกันเพื่อช่วยกันยกระดับ
คุณภาพให้สูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักทดสอบทางการศึกษา ได้กำหนด
เส้นทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์สู่เป้าหมาย ไว้ดังนี้

เพิ่มขึ้น

ปี 2561	8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	55
ปี 2560	8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	52
ปี 2559	8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	50
ปี 2558	8 กลุ่มสาระการเรียนรู้	48
ปี 2557	ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อังกฤษ สังคมศึกษา	46
ปี 2556	ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ อังกฤษ	44
ปี 2555	ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์	42
	ภาษาไทย คณิตศาสตร์	40
	กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป้าหมายที่เป็นจุดเน้น	เป้าหมาย (คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ)

ภาพประกอบ 1 เส้นทางการเพิ่มผลสัมฤทธิ์สู่เป้าหมาย
ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา, ม.ป.ป.

และกำหนดแนวทางการยกระดับผลการสอบ O-NET ดังภาพประกอบ 2

1. วิเคราะห์ผลคะแนนย้อนหลัง 3 ปี เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดควรพัฒนาเร่งด่วน โดยเฉพาะ มาตรฐาน/ตัวชี้วัดตามหลักสูตรในลำดับท้ายๆ ที่นักเรียนยังมีความรู้ความเข้าใจน้อยหรือน้อยมาก นำจุดควรพัฒนาเร่งด่วนมาวางแผนปรับปรุง แก้ไขต่อไป
2. ปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู มุ่งเน้นให้ครูจัดการเรียนรู้โดยยึดมาตรฐาน/ตัวชี้วัดตาม

ภาพประกอบ 2 แนวทางการยกระดับผลการสอบ O-NET
ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา, ม.ป.ป.

สรุปได้ว่า การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติหรือ O-NET เป็นการสอบที่ถูกกำหนดขึ้นตามกฎหมายเพื่อวัดความรู้ของผู้เรียน ปัจจุบันวัดตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และจัดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รับผิดชอบ การจัดสอบในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีการกำหนดเป้าหมายการยกระดับผลการสอบเฉลี่ยระดับชาติ ให้สูงขึ้นตามลำดับจากปีการศึกษา 2555-2561 เป็นร้อยละ 55

การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

ความหมายของการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม มีชื่อเรียกที่ต่างกันไปหลายอย่าง เช่น การสนทนากลุ่มย่อย การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะใช้คำว่า วิธีการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ใช้คำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็น Focus Group Discussion

กรแก้ว จันทภาษา (2556) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม คือการสัมภาษณ์ในอีกรูปแบบหนึ่งที่รวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (Moderator) เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

การสนทนากลุ่มเหมาะสำหรับการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายหลากหลาย เช่น การค้นหาประเด็นของเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ยังไม่มีความรู้มาก่อน (Exploratory) การหาคำอธิบายสำหรับปรากฏการณ์บางอย่าง (Explanatory) การประเมินสถานการณ์ (Assessment)

ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

1. ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม
2. ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ๆ
3. ใช้ในการกำหนดคำถามต่างๆที่ใช้ในแบบสอบถาม
4. ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

โดยทั่วไปจะเลือกจากกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากร สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และมีประสบการณ์ที่คล้ายคลึง

ประคอง สารธรรม (2556) ได้สรุปไว้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการให้ผู้ร่วมสนทนาได้พูดแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้ การสนทนากลุ่มผู้ร่วมสนทนาจะมีการอภิปรายในประเด็นต่างๆ ตามความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้ร่วมสนทนา เน้นให้มีการอภิปรายให้แสดงความคิดเห็นอภิปรายคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์คนอื่นในกลุ่ม การอภิปรายกลุ่มจึงเหมาะที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลที่เป็นเรื่องที่ต้องมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นในแง่มุมต่างๆ เพื่อให้ได้คำตอบในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา จึงเหมาะกับการวิจัยที่ต้องการหารูปแบบโครงสร้าง หรือแนวคิดใหม่ๆ

สุภางค์ จันทวานิช (2553) กล่าวว่า มนุษย์สัมพันธ์ในการสัมภาษณ์ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสัมภาษณ์ทุกรูปแบบ เราต้องทำให้ผู้ที่ให้สัมภาษณ์นั้นพอใจที่จะพูดกับเรา และยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ จึงจะมีทางให้ข้อมูลอย่างลึกซึ้งได้ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีขั้นตอน คือ มีท่าทีเป็นมิตร เช่น การพูดจาเป็นกันเอง การยิ้ม และการแสดงความเอาใจใส่ในคำพูดของเขาตลอดเวลา ไม่แสดงที่ทำดูถูกหรือทำท่าว่าเขาไม่รู้อะไร แล้วจึงอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ให้เป็นที่เข้าใจในกรณีที่เขาพูดนอกเรื่องบางครั้งควรปล่อยบ้าง มิใช่ตัดบทอย่างกะทันหันจนเกินไป

รัตนะ บัวสนธ์ (2552) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มมีลักษณะการดำเนินงานที่จะอาศัยการสัมภาษณ์พูดคุยกันระหว่างนักวิจัยกับกลุ่มบุคคล โดยกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมในการสนทนากลุ่มนั้นเป็นกลุ่มบุคคลที่นักวิจัยคัดเลือกกำหนดให้เข้าร่วมกลุ่มโดยพิจารณาตามคุณสมบัติต่างๆ แล้วให้บุคคลเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันให้มากที่สุด หรือมุ่งให้บุคคลในกลุ่มได้มีการอภิปรายโต้แย้งกัน การสนทนากลุ่มนี้จะใช้ช่วงเวลาสั้น ซึ่งใช้เฉพาะการเก็บข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการและเมื่อได้แล้วก็ยุติการสนทนา นอกจากนั้น การสนทนาไม่ได้มุ่งหาคำตอบที่เป็นข้อสรุป หรือความคิดเห็นร่วมกันที่มีต่อประเด็นต่างๆ ของบุคคลในกลุ่ม แต่การสนทนากลุ่มนั้น ความคิดเห็นที่ได้จากการสนทนาอาจจะหลากหลาย ขึ้นอยู่กับมุมมองและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

วรรณิ แกมเกตุ (2551) กล่าวว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เจาะประเด็นด้วยการเชิญผู้ร่วมสนทนา มารวมเป็นกลุ่มอย่างเจาะจง ตามคุณสมบัติที่นักวิจัยกำหนด แล้วเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสนทนา ได้ตอบ ถกปัญหา อภิปรายร่วมกัน แลกเปลี่ยนทัศนะกันอย่างกว้างขวางในประเด็นต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเจาะจง เพื่อที่จะหาข้อมูลที่ถูกต้องตรงประเด็นสำหรับตอบคำถามวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การร่วมพูดคุยกันอย่างสนิสนระหว่างผู้นำการสนทนาและผู้ร่วมสนทนา หรือระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญหรือผู้รู้ (Key Informants) การสนทนากลุ่มควรมีสมาชิกในวงสนทนา 7-8 คน เพื่อให้มีการโต้แย้งได้พอเหมาะ ผู้นำการสนทนาต้องกำหนดประเด็นคำถามล่วงหน้า โดยมีคำถามหลักหรือคำถามประเด็นหลักของการศึกษา การเตรียมประเด็นคำถาม คำถามทุกข้อต้องประกอบด้วยตัวแปร นำตัวแปรมาสร้างคำถามที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ชัดเจน คำถามแต่ละข้อต้องตั้งสมมุติฐานย่อยๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล

รัตนะ บัวสนธ์ (2551) ให้ความหมายว่า การสนทนากลุ่ม (Focus Group) หมายถึง การให้บุคคลกลุ่มหนึ่งที่นักวิจัยคัดเลือกมา สนทนาโต้ตอบ แสดงความรู้สึกนึกคิดซึ่งกันและกันในประเด็นต่างๆ ที่นักวิจัยกำหนดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสนทนากลุ่มจัดเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นการผสมเทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสัมภาษณ์รายบุคคล (individual interview) กล่าวคือ นักวิจัยสามารถที่จะทำการสังเกตพฤติกรรมอากัปกริยาของบุคคลในกลุ่มสนทนาได้ และในขณะเดียวกันนักวิจัยก็อาจจะทำการซักถามบุคคลใดบุคคลหนึ่งในประเด็นใดๆ ที่สงสัยก็ได้

นภาพรณ์ หะวานนท์ (2548) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มเป็นวิธีการศึกษาโดยเชิญผู้ร่วมสนทนาจำนวน 6-12 คน มาร่วมสนทนาในประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยศึกษา ในการสนทนาจะมีผู้ดำเนินการสนทนา ซึ่งเป็นผู้จุดประเด็นสนทนาให้มีความกว้างขวางและลึกซึ้งในประเด็นนั้นๆ

ชาย โพธิสิตา (2547) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มต่างจากวิธีการที่เกี่ยวกับกลุ่มแบบอื่นๆ กล่าวคือ การสนทนากลุ่มไม่ใช่การสัมภาษณ์คนเป็นกลุ่ม (Group Interview) ที่มุ่งหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่นักวิจัยต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพก็ได้ แต่การสนทนากลุ่ม เป็นการอภิปรายมากกว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ ขณะเดียวกันการสนทนากลุ่มก็ไม่ใช่การระดมสมองกลุ่มผู้รู้ จุดต่างอยู่ที่การระดมสมองนั้นมุ่งหาข้อสรุปที่ลงตัว (consensus) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่การสนทนากลุ่มมุ่งหาความคิดเห็น และประสบการณ์ของผู้ร่วมสนทนา ซึ่งอาจแตกต่างกันหลากหลาย ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องลงรอยกันเสมอไป

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง วิธีการศึกษาโดยการสนทนาของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จัดการสนทนากลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่ม ดำเนินการโดยผู้นำการสนทนาเพื่อซักถาม ชักจูงให้กลุ่มแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนด ทำให้เกิดแนวคิดในการสนทนาอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้งในกรอบที่ศึกษา

การดำเนินการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

กรแก้ว หะวานนท์ (2556) กล่าวถึงการดำเนินการสนทนากลุ่ม ในช่วงแรกผู้ดำเนินการสนทนา ควรเริ่มจากการแนะนำตนเอง และทีมงาน เช่น ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไป โดยควรพยายามสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ เช่น กระดาษสำหรับจัดบันทึกและดินสอ ชาร์ต หรือกระดานดำ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

1. อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่ม
2. เกริ่นนำด้วยคำถามอุ่นเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง
3. เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามในแนวการสนทนาที่

จัดเตรียมไว้

ขั้นตอนดำเนินการสนทนากลุ่ม มีดังนี้

1. กำหนดปัญหาหรือหัวข้อ รวมทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้เหมาะสม
2. กำหนดกรอบการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
3. กำหนดทีมงาน ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จัดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)
4. สร้าง/ทดสอบแนวคำถาม
5. เลือกกลุ่มตัวอย่าง
6. จัดการสนทนากลุ่ม

ลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

1. ผู้คุยเก่ง มีความสามารถในการซักถาม ควรมีการพูดแทรกตกลงอย่างเหมาะสม
2. สามารถสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกัน ไม่ควรซักถามรายบุคคล
3. ไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ไม่ควรข่มความคิดผู้อื่น หรือชักนำผู้อื่นให้เห็นคล้ายตามกับผู้พูดเก่ง (Dominate) ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรี และเป็นธรรมชาติมากที่สุด
4. สร้างบรรยากาศให้คนที่ไม่ค่อยพูดให้แสดงความคิดเห็นออกมาให้ได้

บทบาทหน้าที่

ผู้จดบันทึก (Note taker)

1. จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลา
2. ควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน
3. จะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant)

1. ควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทปขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา
2. อำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

ข้อดีของการสนทนากลุ่ม

1. ช่วยให้เก็บข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหลายคนได้ในระยะเวลาสั้น และสามารถเสนอผลการศึกษาได้ในเวลาอันจำกัด
2. มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่น และใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้หลายแบบ
3. นักวิจัยสามารถเลือกใช้ได้ตามต้องการ สามารถใช้เสริมกับการวิจัยแบบอื่นก็ได้
4. ข้อมูลที่ได้เป็นการผ่านการถกเถียงโต้ตอบกันเองของกลุ่มสนทนา ทำให้มั่นใจในความถูกต้องแม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีความหลากหลายของข้อมูล
5. ข้อมูลการสนทนากลุ่มแต่ละครั้งทำให้ได้ประเด็นคำถามใหม่ๆ หรือสมมติฐานใหม่ๆ เพื่อการค้นคว้าศึกษาต่อ
6. ปฏิกริยาของผู้ร่วมวงสนทนาต่อประเด็นที่สนทนา และต่อกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมและคุณค่าต่างๆ ของสังคมของผู้เข้าร่วมวงสนทนาที่มาจากวัฒนธรรมเดียวกัน
7. บรรยากาศเป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ช่วยทำให้การสนทนาของกลุ่ม 17 อย่าง มีชีวิตชีวา ไม่ตึงเครียด
8. ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสนทนาตามไปด้วย คอยควบคุมเกม และสร้างบรรยากาศให้ราบรื่นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

ข้อจำกัดของการสนทนากลุ่ม

1. ผู้ดำเนินการสนทนาที่ไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างถูกต้อง จะทำให้การดำเนินกลุ่มไม่ราบรื่น
 2. แนวทางการสนทนากลุ่มที่เรียบเรียงไม่ดี ไม่มีลำดับ มีความซับซ้อน จะทำให้การสนทนาวกวน สับสน ในที่สุดผู้ร่วมสนทนาก็จะคร่ำครึที่จะออกความคิดเห็น
 3. ผู้ร่วมวงสนทนาไม่มีลักษณะร่วมคล้ายกัน หรือวัฒนธรรมเดียวกัน และสามารถชกกันได้ การสนทนาก็จะไม่ราบรื่น บรรยากาศกลุ่มเสีย หรือมีคนไม่พูดมากขึ้น
 4. ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มไม่สามารถให้ภาพพฤติกรรมจริง ซึ่งได้จากการสังเกต เพราะสิ่งที่คิดหรือพูดออกมาอาจไม่ใช่สิ่งที่ทำ
 5. ข้อมูลจากกลุ่มแต่ละกลุ่มไม่สามารถเป็นตัวแทนของสังคมหรือวัฒนธรรมที่ผู้ร่วมสนทนาดำเนินชีวิตอยู่ได้ ใช้อธิบายได้เฉพาะกับบริบทของกลุ่มนั้นๆ เท่านั้น
 6. ไม่เหมาะที่จะใช้ในหัวข้อสนทนาที่เป็นเรื่องส่วนตัวมากๆ
 7. การสร้างแนวคำถาม จะต้องเรียงเรียงแนวคำถามให้ดีไม่วกวน โดยอาจจะเรียงลำดับตามประเภทของประเด็นตามความยากง่ายหรือตามลำดับความตรงไปตรงมาและซับซ้อนของเหตุผล ดังนั้นควรจะต้องมีการทดสอบ (Pretest)
 8. การคัดเลือกสมาชิกผู้เข้าร่วมวงสนทนา จะต้องได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยต้องมีลักษณะต่างๆ ที่เหมือนกัน (Homogeneous) ไม่ซับซ้อนและกัน
- สรุปได้ว่า การดำเนินการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม จะต้องดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่รอบคอบ เลือกกลุ่มตัวอย่างที่สามารถให้ข้อมูลการวิจัยได้ตรงประเด็น กำหนดทีมงานประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ผู้จดบันทึก (Note taker) และผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) สร้างแนวคำถาม ดำเนินการโดยพิจารณาจากข้อดี ข้อจำกัด แล้วดำเนินการสนทนาด้วยความราบรื่น เป็นกันเอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญในกระบวนการวิจัย วิธีการหลักที่ใช้ในการ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นวิธีการสร้างข้อสรุปจากการศึกษาจากข้อมูลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมักไม่ใช่สถิติในการวิเคราะห์ หรือถ้าใช้สถิติก็ไม่ได้ถือว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์หลัก แต่จะถือเป็นข้อมูลเสริมในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิเคราะห์ข้อมูลนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่ง และควรมีความรู้รอบรู้ในเรื่องแนวคิด ทฤษฎีอย่างกว้างขวาง มีความเป็นสหวิทยากรอยู่ในตัวเอง มีความสามารถทางภาษาสามารถเชื่อมโยงข้อความ และสร้างข้อสรุปเป็นกรอบแนวคิดและตีความหมายของข้อมูลได้หลายๆ แบบ ทั้งนี้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นอาจไม่จำเป็นต้องใช้เฉพาะการวิจัยเชิงคุณภาพเท่านั้น แต่อาจใช้กับการวิจัยเชิงปริมาณที่ผู้วิจัย มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ การสังเกต จดบันทึก มาทำการวิเคราะห์ เพื่อให้รวบรวมมาตีความหมายและตอบคำถามหรือจุดมุ่งหมายของการวิจัย (เอื้อมพร หลินเจริญ, 2556)

เทคนิควิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล คือ การจำแนกข้อมูลเป็นชนิด (Typologies) คำว่า “Typologies” หมายถึง ขั้นตอนของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในกรณีที่นักวิจัยทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลแล้ว นักวิจัยจำเป็นต้องจัดระบบข้อมูลโดยอาศัยหลักเกณฑ์ ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น ซึ่งการจำแนกหรือการจัดกลุ่มข้อมูลนี้ แบ่งได้เป็น 2 ประเภท (สุภางค์ จันทวานิช. 2540 ; รัตนะ บัวสนธ์. 2551) ได้แก่

1.1 การจำแนกข้อมูลในระดับจุลภาค

การจำแนกข้อมูลระดับนี้แบ่งเป็น 2 ประเภทย่อย ได้แก่ การวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) ก็กับการวิเคราะห์สารระบบ (Taxonomy Analysis) การวิเคราะห์คำหลัก หมายถึงการจำแนก จัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ภายใต้คำอีกชุดหนึ่ง ซึ่งคำดังกล่าวนี้มีความหมายครอบคลุมคำชุดนั้น ๆ หรือ อาจกล่าว ได้ว่า การวิเคราะห์คำหลัก เป็นการจัดกลุ่มคำชุดหนึ่งให้อยู่ร่วมกันโดยอาศัยลักษณะความสัมพันธ์บางอย่างของ คำแต่ละคำที่นำมาใช้จัดกลุ่ม ทั้งนี้ลักษณะความสัมพันธ์บางอย่างที่ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมที่บุคคล แต่ละสังคมเป็นผู้จัดจำแนกเช่น คำว่า “คุณลักษณะครูที่ดี” นั้นมิได้หมายถึงครูที่สอนเท่านั้น แต่คำนี้หมายรวมถึง การเป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการสอน มีคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน มีความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกับ การวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณก็คือการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรย่อยให้อยู่ภายใต้องค์ประกอบ เดียวกันนั่นเอง (รัตนะ บัวสนธ์. 2551) ตัวอย่างของการวิเคราะห์ คำหลัก แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์คำหลักเพื่อจัดกลุ่มคำ

กลุ่มคำ	ความสัมพันธ์	คำหลัก
<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถด้านการสอน - มีคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน - มีความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน - ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ - ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี 	} เป็นส่วนหนึ่งของ	คุณลักษณะของครูที่ดี

สำหรับการวิเคราะห์สารระบบ นั้นมีความหมายคล้ายคลึงกับการวิเคราะห์คำหลัก เพียงแต่มีความแตกต่างที่ว่าการวิเคราะห์จำแนกสารระบบจะมุ่งเน้นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ระหว่างกลุ่มคำย่อย ๆ ด้วยกันเอง และคำหลักในภาพรวมทั้งหมด ลักษณะการจำแนก จัดกลุ่มคำ หรือจัดข้อมูลจะมีความซับซ้อน และมีระดับความสัมพันธ์ระหว่างคำต่างๆ สูงกว่าการวิเคราะห์คำ

ตารางที่ 2 แสดงการจำแนกสารระบบ

กลุ่มคำ	คำหลัก	คำหลัก
ลักษณะ ของครูดี	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถด้านการสอน - มีคุณธรรมจริยธรรมและบุคลิกที่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน - มีความเข้าใจด้านจิตวิทยาการเรียนการสอน - ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ - ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี 	<ul style="list-style-type: none"> - วางตัวเหมาะสมกับกาลเทศะ - มีสติและอารมณ์ที่มั่นคง - ไม่เห็นแก่ตัวและเอาเปรียบผู้อื่น - มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอยู่เสมอ - ช่วยงานธุรการหรืองานอื่นที่นอกเหนือจากภาระงานสอน - ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

1.2 การจำแนกข้อมูลในระดับมหภาค

การจำแนกข้อมูลในระดับมหภาค เป็นการจำแนกข้อมูลตามเหตุการณ์ (Event) หรือการวิเคราะห์เหตุการณ์ ตามเรื่องราว (Event Analysis) ที่ปรากฏ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับมหภาค แบ่งได้เป็น 2 วิธี คือ

1.2.1 การวิเคราะห์เหตุการณ์แบบอิงทฤษฎี คือ การแยกชนิดในเหตุการณ์นั้นๆ โดยการยึดแนวคิด หรือกรอบการจำแนกเหตุการณ์โดยอาศัยทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งเป็นกรอบการจำแนก ซึ่งกรอบการจำแนกเหตุการณ์ที่นิยมใช้หรือมีลักษณะกลางๆ ที่มักนำมาใช้ร่วมกัน คือ การวิเคราะห์เหตุการณ์ออกเป็น 6 ประเภท คือ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไรและทำไม นอกจากนี้ยังสามารถแยกชนิดออกเป็น 6 ชนิด ตามกรอบปรากฏการณ์ ดังนี้ (Lofland. 1971)

1) การกระทำ (Acts) คือ พฤติกรรมของบุคคลในเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ไม่ยาวนานหรือต่อเนื่อง

2) กิจกรรม (Activities) คือ เหตุการณ์หรือสถานการณ์ชนบประเพณีที่เกิดขึ้นในลักษณะ ต่อเนื่อง กิจกรรมเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับคนหลายคนมากกว่าจะเป็นส่วนบุคคลหรือส่วนตัวและมักใช้เวลา นานเป็นวัน สัปดาห์ เดือนหรือช่วงฤดู

3) ความหมาย (Meaning) คือ การให้ความหมายของการกระทำ หรือกิจกรรม โดยคำพูดที่แสดงออกของผู้ให้ข้อมูลอธิบาย ให้คำจำกัดความ และทิศทางของการกระทำต่อสิ่งของ เหตุการณ์ และคุณลักษณะต่างๆ ของมนุษย์ เช่น ทำตามวัฒนธรรม ความเชื่อ บรรทัดฐาน อุดมการณ์ หรืออคติต่างๆ ทั้งทางบวกและทางลบ

4) การมีส่วนร่วมในกิจกรรม (Participation) คือ การที่บุคคลมีความผูกพันและเข้าร่วมกิจกรรม สถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

5) ความสัมพันธ์ (Relationship) คือ ความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคลหลายๆ คน ในสังคม หรือเหตุการณ์ที่ศึกษาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา อาจเป็นความสัมพันธ์ของกิจกรรมที่เชื่อมโยงรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็แนวทางแนวตั้งหรือแนวนอน ทางมิตรหรือคู่อริ ทางปกป้องหรือละเลย รวมทั้งความสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพของมนุษย์ เช่น ความเป็นบิดามารดา เครือญาติ ความเป็นครูกับศิษย์ หรือเจ้านายกับลูกน้อง เป็นต้น

6) สถานการณ์หรือสภาพการณ์ (Setting) คือ สถานการณ์หรือสภาพการณ์ที่ การกระทำ หรือกิจกรรมที่กำลังศึกษาอยู่ เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นสถานที่ เช่น ในห้องประชุม ห้องเรียน หรือสถาบัน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงาน ปลัดกระทรวง หรืออาจเป็นระบบ เช่น ระบบราชการ ระบบเอกชน เป็นต้น

การแยกชนิดของสิ่งที่ต้องสังเกตออกเป็น 6 ขั้นตอน มีประโยชน์โดยตรงในแง่ของ การตรวจสอบข้อมูลว่า ผู้วิจัยทำงานได้ครบถ้วนหรือไม่ และพยายามอธิบายถึงความเป็นมา สาเหตุ และผลลัพธ์ อันจะทำให้ข้อมูลที่ รวบรวมมา มีความเป็นระบบและก่อให้เกิดความเข้าใจในเหตุการณ์ มากขึ้น การวิเคราะห์เบื้องต้นนี้เป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ทั้งนี้เพราะงานวิจัยเชิง คุณภาพเป็นงานวิจัยที่ต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลในสนามเพื่อ จะได้เก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องและใน การวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยจะต้องพยายามตอบคำถามว่าสิ่งที่วิเคราะห์นั้น มีรูปแบบอย่างไร เกิดขึ้น อย่างไร เพราะเหตุใดและจะมีผลกระทบต่อกิจกรรมสถานการณ์หรือความสัมพันธ์นั้น ๆ ได้อย่างไร ซึ่งการตอบคำถามเหล่านั้นจะต้องอาศัยการเก็บข้อมูลหลายอย่าง หลายวิธี ผู้วิจัยเองจะต้องวิเคราะห์ อย่างลึกซึ้งและรอบคอบ เพราะเหตุที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดขึ้นจากเรื่องๆ เดียว ดังนั้นจึงมีผลกระทบและ เรื่องอื่นๆ อีกมากมายตัวอย่าง เช่น พฤติกรรมของนักเรียนเมื่ออยู่ที่บ้านกับพ่อแม่ หรือเมื่ออยู่กับครู และเพื่อนๆ ที่โรงเรียน

1.2.2 การวิเคราะห์เหตุการณ์แบบไม่อิงทฤษฎี คือ การจำแนกข้อมูลในเหตุการณ์ หนึ่ง ๆ ที่จะวิเคราะห์ตามความเหมาะสมกับข้อมูล ซึ่งอาจใช้สามัญสำนึกหรือประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะจำแนกข้อมูลเป็นชนิดต่างๆ ตามประเภทที่ผู้วิจัยสังเกต เมื่อจำแนกข้อมูลเป็นชนิดแล้ว ผู้วิจัยจะพิจารณาความสม่ำเสมอของการเกิดของข้อมูลต่างๆ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการอธิบายสาเหตุ ของปรากฏการณ์ นอกจากนี้ แม้ว่าผู้วิจัยจะจำแนกเองแต่ก็ต้องอาศัยมุมมองของบุคคลในสนามวิจัย เป็นพื้นฐานในการจำแนก เช่น งานวิจัยของ รัตนะ บัวสนธ์ (2535) ที่คณะกรรมการศึกษาซึ่งเป็น บุคคลในสนามวิจัยได้จำแนกครูออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ครูกลุ่มหนึ่งจะอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน สร้างบ้านเรือนอยู่ที่นี้ ที่เป็นอย่างนี้เพราะครู พวกนี้ จะแต่งงานกับลูกสาวชาวบ้านในหมู่บ้าน ครูกลุ่มนี้ไม่ย้ายโรงเรียนไปไหน บางคนสนิทสนมกับ ชาวบ้านเป็นอย่างดี แต่ครูบางคนไม่ค่อยจะเข้ากับชาวบ้าน ก็เป็นปัญหาจากทางภรรยาของครูที่เป็น ชาวบ้าน ที่ทะเลาะเบาะแว้ง ในกลุ่มพี่น้อง แล้วลามไปถึงตัวครูที่เป็นสามีด้วย

2) ครูอีกกลุ่มหนึ่งเป็นคนในจังหวัดนี้ แต่ไม่ได้อาศัยอยู่ในหมู่บ้านนี้ ครูกลุ่มนี้มีบ้าน เรือนอยู่ในตัวเมือง ตอนเช้าก็จะขับรถยนต์มาสอนหนังสือที่โรงเรียน ตอนเย็นพอโรงเรียนเลิกก็ขับรถ กลับบ้าน ครูกลุ่มนี้ไม่ค่อยสนิทกับชาวบ้านเท่าไร และไม่ค่อยรู้เรื่องในหมู่บ้านต่างคนต่างอยู่ พอ โรงเรียนมีงานที่จึงจะอยู่กลางคืน แต่ถ้าไม่มีงานอะไรก็กลับบ้าน วันเสาร์อาทิตย์ก็มาบ้าง ครูกลุ่มนี้มี หลายคน

3) ครูกลุ่มหนึ่งเป็นคนต่างจังหวัด อาศัยอยู่บ้านพักครูในโรงเรียนแต่ก็แต่งงานกับครู ด้วย กันแต่อยู่คนละโรงเรียน เป็นโรงเรียนใกล้ ๆ กัน บางคนยังไม่แต่งงาน ครูกลุ่มนี้สนิทสนมกับ ชาวบ้านดี ตอนเย็นๆ โรงเรียนเลิกบางที ก็เล่นกีฬากับพวกหนุ่ม ๆ ที่มาเล่นบอลในสนามโรงเรียน ชาวบ้านมีงานอะไรก็เห็นมาร่วมงานบ่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นงานวัด หรืองานอะไรๆ ของหมู่บ้าน

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าการแบ่งครูออกเป็นกลุ่มนั้น แบ่งตามมุมมองของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีได้อิงทฤษฎีใดๆ ทั้งสิ้น แต่ก็สามารถช่วยให้เข้าลักษณะของครูได้ดียิ่งขึ้น

2. การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ (Constant Comparison)

การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบ โดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ วิธีการนี้สามารถทำได้โดยการที่ผู้วิจัยสังเกต หรือรวบรวมข้อมูลได้หลายๆ อย่าง แล้วนำมาแยกตามชนิด นำมาเปรียบเทียบกันโดยทำตารางหาความสัมพันธ์จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น และสรุปผลออกมา ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ด้วยวิธีการนี้จะทำให้ได้ข้อสรุปที่มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น และครอบคลุม หรือสามารถใช้อ้างอิงเหตุการณ์ที่เหมาะสม ทั้งนี้โดยทั่วไป การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์มักจะกระทำภายหลังจากได้ทำการวิเคราะห์ จำแนกหรือจัดกลุ่มข้อมูลแล้ว หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลไปใส่ในตาราง ทำการสรุปลักษณะร่วมกันและลักษณะที่แตกต่างกันของข้อมูลเหตุการณ์เหล่านั้น วิธีการวิเคราะห์โดยการ เปรียบเทียบเหตุการณ์ ขั้นตอนในการวิเคราะห์ย่อยๆ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดชุดเหตุการณ์ใส่ตาราง ในขั้นตอนนี้เป็นการนำข้อมูลเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จำแนกไว้มาใส่ในตารางเพื่อแยกประเด็นต่าง ๆ ของแต่ละเหตุการณ์โดยแยกประเด็น ในแต่ละเหตุการณ์เป็น 6 ประเด็น ดังตัวอย่างการวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ ดังตารางที่ 3

ชนิดของข้อมูล ประเภท	(อะไร) พฤติกรรม	(อะไร/ อย่างไร) กิจกรรม	(ทำไม) ความหมาย	(ใคร) การมี ส่วนร่วม	(อย่างไร) ความ สัมพันธ์	(ที่ไหน) สภาพ แวดล้อม
1. พฤติกรรมนักเรียน ระหว่าง การทำงาน กลุ่ม						
2. พฤติกรรมนักเรียน ระหว่าง การศึกษา นอกสถานที่						
3. พฤติกรรมนักเรียน ระหว่าง การจัดการ เรียนการสอนปกติ						
4. พฤติกรรมนักเรียน ขณะเล่นกับ เพื่อน ในช่วงพักกลางวัน						

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบเหตุการณ์ หลังจากนำเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ใส่ตารางแล้ว ดำเนินการเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ใหม่ๆ กับเหตุการณ์เดิม ซึ่งเหตุการณ์เหล่านี้อาจเกิดขึ้นจากการแสดงพฤติกรรมของกลุ่มบุคคลเดิม หรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ แต่เหตุการณ์ดังกล่าวนี้ได้รับการบันทึกโดยตารางโดยการจำแนกประเด็นต่างๆ เหมือนกันเพื่อทำการเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเหตุการณ์ได้แล้ว ก็ดำเนินการสรุปสิ่งที่บันทึกได้ไว้ก่อน ซึ่งข้อสรุปเหล่านี้ก็คือข้อสรุปย่อยๆ นั่นเอง

ขั้นตอนที่ 3 ประมวลผลข้อมูลเหตุการณ์แต่ละชุด แต่ละประเด็นของข้อมูล เหตุการณ์เข้าด้วยกัน ในขั้นตอนนี้เป็นการนำเหตุการณ์แต่ละชุดที่จัดลงตารางตามประเด็นต่างๆ มาเปรียบเทียบกันเพื่อหาลักษณะร่วม และลักษณะที่แตกต่างกัน หลังจากนั้นก็เขียนสรุปบรรยายเชื่อมโยงข้อมูลเหตุการณ์แต่ละชุดเข้าด้วยกัน เป็นการสังสมข้อค้นพบ หรือข้อสรุปย่อยๆ จากการเปรียบเทียบประเภทของข้อมูล และคุณลักษณะของประเภท ซึ่งกันและกัน เมื่อเปรียบเทียบแล้วผู้วิจัยก็จะเริ่มเชื่อมโยงข้อมูลเหล่านั้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์และเกิดเป็นแนวคิดย่อยๆ ขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 ขยายวงของการเปรียบเทียบแล้วเลือกเป็นเหตุการณ์ที่เป็นกุญแจสำคัญ ผู้วิจัยจะใช้ กรอบแนวคิดที่ได้จากการสรุปลักษณะความสัมพันธ์ของข้อมูลในเหตุการณ์ต่างๆ ตามขั้นตอนที่ 3 มาพิจารณา เหตุการณ์อื่นๆ ที่มีอยู่เมื่อขยายวงของการเปรียบเทียบออกไป คุณสมบัติที่ได้คล้ายคลึงและที่แตกต่างกันของ ข้อมูลก็ยิ่งมีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งทำให้ผู้วิจัยพบข้อสรุปได้ ซึ่งข้อสรุปดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นกรอบแนวคิด เชิงนามธรรมเป็นฐานขั้นแรกของการนำไปสู่ทฤษฎี หรือข้อสรุปเชิงนามธรรมที่ใหญ่ขึ้น

3. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ (Component Analysis)

การวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูลเป็นการวิเคราะห์คุณสมบัติของส่วนประกอบของข้อมูลแต่ละชุด แล้วนำคุณสมบัติของส่วนประกอบของข้อมูล มาเปรียบเทียบเพื่อหาลักษณะร่วมที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน หลังจากนั้นจึงทำการสรุปบรรยายให้เห็นถึง ความหมายของข้อมูลเหล่านั้น โดยการวิเคราะห์ส่วนประกอบจะกระทำได้อีกต่อเมื่อมีข้อมูลตั้งแต่สองชุดขึ้นไป แต่ไม่ควรมากเกินไป (สุภางค์ จันทวนิช. 2540) เพราะ ถ้าหากข้อมูลมากเกินไปจะทำให้ยากแก่การลงสรุปเกี่ยวกับคุณสมบัติของส่วนประกอบข้อมูลนั้น นอกจากนี้ แล้วการลงสรุปข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับนำมาวิเคราะห์ส่วนประกอบ ควรเป็นข้อมูลที่มีความละเอียดและได้จากการเก็บรวบรวมด้วยการวิเคราะห์ที่เจาะลึก หรือเน้นจุดสนใจ ทั้งนี้เพราะข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาแยกส่วนประกอบได้หลายส่วน ทั้งนี้การจะแยกส่วนประกอบของข้อมูลเพื่อพิจารณาคุณสมบัตินั้นจะแยกออกเป็นกี่ส่วน นั้นขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้วิจัยว่าหากแยกแล้วจะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการเปรียบเทียบได้ชัดเจนขึ้นก็ควร แยกส่วนประกอบตามนั้น สำหรับการวิเคราะห์ส่วนประกอบของข้อมูล อาจสรุปได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เลือกข้อมูล (ที่ทำการวิเคราะห์จัดกลุ่ม หรือกำหนดชื่อข้อมูลแล้ว) ที่จะนำมาแยกส่วนประกอบเพื่อหาคุณสมบัติที่ต้องการเปรียบเทียบ ซึ่งควรมีข้อมูลอย่างน้อยตั้งแต่สองชุดขึ้นไป แต่ก็ไม่ควร มากเกินไปควรพิจารณาให้เหมาะสมสะดวกต่อการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์แยกส่วนประกอบข้อมูลแต่ละชุด โดยพิจารณาว่าจะแยกส่วนประกอบของข้อมูลเป็นกี่ส่วนจากคุณสมบัติใดบ้าง ส่วนประกอบที่จะแยกควรพิจารณาว่าถ้าแยกแล้วสามารถให้คุณสมบัติที่จะนำมาเปรียบเทียบกันได้หรือไม่

ขั้นตอนที่ 3 จดรายชื่อข้อมูลและส่วนประกอบที่จะแยกข้อมูลชุดนั้นๆ ไว้ ในกระดาดขาวบันทึก เพื่อป้องกันการลืม

ขั้นตอนที่ 4 จัดทำตารางเปรียบเทียบคุณสมบัติข้อมูลแต่ละชุดแยกตามส่วนประกอบ และใส่คุณสมบัติข้อมูลแต่ละชุดแยกตามส่วนประกอบลงในตาราง ถ้าคุณสมบัติของข้อมูลและส่วนประกอบใด ขาดหายไปอาจต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นตอนที่ 5 เปรียบเทียบคุณสมบัติของข้อมูลทั้งหมดตามส่วนประกอบ โดยพิจารณาความเหมือน และความแตกต่างและสร้างข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบ โดยบรรยายโยงให้เห็นคุณสมบัติของข้อมูลตามส่วนประกอบนั้นๆ สำหรับตัวอย่างการวิเคราะห์ส่วนประกอบจากข้อมูลครูต้นแบบที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 คน โดยแบ่งส่วนประกอบเพื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็น 6 ส่วน คือ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง และพฤติกรรมที่สะท้อนลักษณะครูที่ดี แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ส่วนประกอบ

ข้อมูล	อายุ	สถานภาพ สมรส	ระดับ การศึกษา สูงสุด	ตำแหน่ง	แรงจูงใจในการ พัฒนาตนเอง	พฤติกรรมที่ สะท้อนลักษณะ
ครูสมจิต	43	สมรส	ปริญญา ตรี	คศ.3	1. แรงจูงใจภายใน - มีความมุ่งมั่น และ อุดมการณ์ของ ตนเอง ที่ต้องการให้ นักเรียน ได้รับ ความรู้ 2. แรงจูงใจจาก ภายนอก - การสนับสนุน จาก ผู้บริหารและ เพื่อน ร่วมงาน - แบบอย่างที่ดี ของ ครอบครัว - ความไม่รู้หนังสือ ของ ผู้เรียน	มีความสามารถ ด้านการสอน ใช้ เทคนิคการสอนใน รูปแบบใหม่ ๆ ทำ ให้ไม่น่าเบื่อ สร้างสรรค์สื่อ ประกอบการ เรียน การสอนใหม่ ๆ เพื่อ ดึงดูดความ สนใจของผู้เรียน มี การเตรียมการสอน ล่วงหน้า
ครูเกษร	45	สมรส	ปริญญา ตรี	คศ.3	1. แรงจูงใจภายใน - ความตั้งใจที่จะ พัฒนานักเรียนให้มี ความรู้ ความสามารถ 2. แรงจูงใจจาก ภายนอก - การสนับสนุน จาก ครอบครัว - เพื่อนร่วมงานให้ คำแนะนำและให้ การสนับสนุน	มีการเตรียมการ สอน ล่วงหน้า มี มนุษยสัมพันธ์อัน ดีกับชุมชนและ เพื่อนร่วม งานมี ความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ ใฝ่ เรียนเพื่อพัฒนา ตนเอง อยู่เสมอมี ความรับผิดชอบ รู้จักแบ่งเวลาใน การทำงาน

จากการวิเคราะห์ส่วนประกอบข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่เป็นครูต้นแบบทั้ง 2 คน ซึ่งจากข้อมูล
ทั้ง 6 ส่วนนี้ บุคคลที่เป็นกรณีศึกษาทั้งสองราย ก็มีคุณสมบัติตามส่วนประกอบทั้ง 6 ส่วน ทั้งที่
เหมือนกัน และต่างกัน จากข้อมูลในตารางทั้งหมด สามารถที่จะสร้างข้อสรุปและเขียนบรรยาย
เชื่อมโยงตามคุณสมบัติของข้อมูลตาม ส่วนประกอบได้ว่าจากการวิเคราะห์คุณลักษณะของครูต้นแบบ
ที่ดี พบว่า ครูทั้ง 2 คนไม่ว่าจะเป็นคนโสดหรือ สมรสแล้วก็ตาม จะเป็นผู้ที่มีความสามารถด้าน

การสอน มีการเตรียมการสอนล่วงหน้า มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและเพื่อนร่วมงาน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียนเพื่อพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองของครูต้นแบบนั้น มีทั้งแรงจูงใจภายในที่เกิดจากตัวครูต้นแบบเอง คือ มีความมุ่งมั่น และอุดมการณ์ของตนเอง ที่ต้องการให้นักเรียนได้รับความรู้และแรงจูงใจจากภายนอก คือ การสนับสนุนจากครอบครัวและการสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนร่วมงานและความไม่รู้หนังสือของผู้เรียน”

4. การวิเคราะห์สรุพอุปนัย (Analytic Induction)

การวิเคราะห์แบบอุปนัย คือ การตีความสร้างข้อสรุปข้อมูลจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือปรากฏการณ์ที่มองเห็นที่เก็บรวบรวมมาได้จากข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป เช่น การปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอน ตลอดจนการดำเนินชีวิต ความเป็นอยู่ ฯลฯ เมื่อผู้วิจัยได้เห็นหรือสังเกตหลายๆ เหตุการณ์ต่างๆ แล้วจึงลงมือ สรุปแต่หากข้อสรุปนั้นยังไม่ได้รับการตรวจสอบอื่นๆ ก็ถือว่า ผลที่ได้เป็นสมมติฐาน หากได้รับการยืนยันก็ถือว่า เป็นข้อสรุปซึ่งมีความเป็นนามธรรมในระดับต้นๆ ซึ่งการวิเคราะห์สรุพอุปนัย จัดได้ว่าเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ต้องนำมาใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพทุกเรื่อง ทั้งนี้เพราะ การวิเคราะห์สรุพอุปนัย เป็นการพิจารณา ลักษณะร่วมกันของข้อมูลรูปธรรม เพื่อสรุปรวมลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลัก ของคำว่า “อุปนัย” (induction) ที่หมายรวมถึง การหาความจริงจากข้อเท็จจริง (fact) ส่วนย่อยหลายๆ ส่วน ที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม แล้วสรุปความจริงชุดใหญ่ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมครอบคลุมข้อเท็จจริง ส่วนย่อย เหล่านั้น เช่น จากการสังเกตและสัมภาษณ์ครูต้นแบบที่มีลักษณะของครูที่ดีจำนวน 3-5 คน ได้ข้อเท็จจริงว่า ครูต้นแบบที่มีลักษณะครูที่ดี จะอุทิศเวลาให้กับการสอนทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการ เตรียมการสอนและสื่อการเรียนการสอนล่วงหน้า หมั่นศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาการสอนของตนอย่าง ต่อเนื่องมีมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งข้อสรุปนี้มีลักษณะครอบคลุมครูต้นแบบคนอื่นๆ ด้วย

สำหรับวิธีการวิเคราะห์สรุพอุปนัยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้น สามารถนำมาใช้ได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การวิเคราะห์สรุปข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม ที่เป็นส่วนบันทึกละเอียดหรือบันทึกพรรณนาการวิเคราะห์ สรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จำแนกหรือจัดกลุ่มและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์ส่วนประกอบแล้ว ดังตัวอย่าง การวิเคราะห์สรุปข้อมูลจากบันทึกพรรณนา ในตารางที่ 5

คำหลัก	บันทึกพรรณนา
ช่วงเวลาทำแบบฝึกเสริมทักษะ ระดับชั้นที่ศึกษา นวัตกรรมที่นำมาใช้ พฤติกรรมนักเรียนระหว่างทำแบบฝึกฯ ความคิดเห็นที่มีต่อแบบฝึก	ช่วงพักกลางวันก่อนเวลาบ่ายโมงสักประมาณ 20 นาที นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 ได้ นั่งทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะวิชาคณิตศาสตร์ ที่ครูสั่งไว้ในชั่วโมงเรียนช่วงเช้า พอเห็นครูเดินเข้ามาในห้องนักเรียน ส่วนหนึ่งเงยหน้าขึ้นมองครูและยิ้ม แล้วก็ก้มลงทำแบบฝึกต่อไป บางคนก็ตั้งหน้าตั้งตาทำแบบฝึกหัดโดยไม่สนใจครู บางคนนั่งปรึกษา กับเพื่อน เด็กชายต่อมพูดว่า “ครูครับ ผมทำแบบฝึกหัดที่ครูให้ทำใกล้จะเสร็จแล้วครับ สนุกมากเลย พอทำแบบฝึกหัดของครูแล้วทำให้ ผมเข้าใจเรื่องการคูณและหารทศนิยมมากขึ้น” เด็กชายอีกคนหนึ่ง (ด.ช.เก่ง) พูดว่า “ครูครับผมอยากให้ครูมีแบบฝึกหัดให้ผมทำแบบนี้ ทุกวันเลยสนุกดี และถ้าหากคุณครูมีรูปภาพสีสวย ๆ ใส่เข้าไปด้วยผมว่า น่าจะทำให้ น่าสนใจมากกว่านี้” ส่วนเด็กหญิงแอม พูดว่า “ครูคะ หนูว่าจำนวนข้อมันน้อยไปค่ะ ทำแบบฝึกหัดไปนิดเดียวกำลังสนุกเลย เสร็จแล้วครูเพิ่มจำนวนข้อให้มากขึ้นอีกสิคะ” ครูยิ้มและตอบว่า “ขอบใจมากสำหรับคำแนะนำดี ๆ ของพวกเราแล้วครูจะนำข้อเสนอ ของพวกเราไปปรับปรุงแบบฝึกหัดนะจ๊ะ”

บันทึกสรุป (การวิเคราะห์สรุปอุปนัย)

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทำแบบฝึกหัดเสริมทักษะวิชาคณิตศาสตร์เรื่องการคูณและหารทศนิยม ในช่วงเวลาพักกลางวัน ด้วยความตั้งใจและรู้สึกว่าการทำแบบฝึกเสริมทักษะทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าใจเรื่องการคูณ และหารทศนิยมมากขึ้น และได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบฝึกเสริมทักษะ คือ ควรมีรูปภาพสี เพิ่ม เข้าไปและเพิ่มจำนวนข้อให้มากขึ้นอีก

5. การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารนั้น สามารถทำได้โดยวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิธีการเชิงปริมาณ คือ การทำให้ข้อมูลของเอกสารนั้น ได้แก่ ถ้อยคำประโยค หรือใจความที่ปรากฏในเอกสารเป็นจำนวนที่วัดได้แล้วแจกแจงจำนวนของถ้อยคำประโยค หรือใจความเหล่านั้น วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบที่รู้จักกันดี คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ซึ่ง โดยปกติ การวิเคราะห์เนื้อหาจะทำตามเนื้อหาที่ปรากฏ (Manifest content) ในเอกสาร มากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent content) การวัดความถี่ของคำ หรือข้อความในเอกสาร หมายถึงคำ หรือข้อความที่มีอยู่ ไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความได้ การตีความจะกระทำในอีกขั้นตอนหนึ่ง ภายหลังเมื่อผู้วิจัยจะสรุปข้อมูล ส่วนวิธีการทางคุณภาพ คือ การตีความสร้างข้อสรุป แบบอุปนัย (Induction) จากเอกสารดังกล่าวประกอบกับเอกสารอื่นๆ โดยอาจมีการแบ่งประเภทตามเนื้อหา

ของเอกสาร แล้วเปรียบเทียบเนื้อหาประเภทต่างๆ เข้าด้วยกัน ทั้งนี้ในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น การวิเคราะห์ข้อมูล เอกสารนั้นมิได้สนใจเพียงแค่ข้อความที่ปรากฏในเอกสาร หากพยายามค้นหาและตีความหมายที่แฝงอยู่ในข้อความเหล่านั้นอีกด้วย โดยอาศัยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้ด้วยวิธีการอื่น หรือข้อมูลภูมิหลังสภาพแวดล้อมอื่นๆ มาประกอบการวิเคราะห์และตีความหมายข้อมูลในเอกสาร

สำหรับขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาโดยทั่วไป มีการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสาร เป็นการกำหนดให้ชัดเจนว่าผู้วิจัยคัดเลือกเอกสารอะไร ประเภทใด มาทำการวิเคราะห์ ซึ่งผู้วิจัยจะต้องตั้งกฎเกณฑ์ขึ้น สำหรับการคัดเลือกเอกสารและหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ให้ชัดเจน โดยอาจใช้ช่วงระยะเวลาที่พิมพ์หรือบันทึก แล่งเผยแพร่ และลักษณะการเผยแพร่ เป็นต้น การกำหนดเกณฑ์คัดเลือกเอกสารที่ชัดเจนจะมีประโยชน์มากในกรณีที่มีบุคคลอื่นมาทำการวิเคราะห์ จะทำให้เลือกเอกสารได้ตรงกัน

ขั้นตอนที่ 2 วางเค้าโครงการวิเคราะห์เป็นการจัดระบบการจำแนกคำหรือข้อความในเนื้อหาสาระ ของเอกสารซึ่งผู้วิเคราะห์ควรจัดระบบการจำแนกให้ชัดเจนว่าจะจำแนกโดยใช้คำหรือข้อความใดบ้างระบบ การจำแนกที่ชัดเจนนี้จะช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถที่จะนำเนื้อหาใดมาวิเคราะห์ และจะตัดเนื้อหาใดออกไป ทั้งนี้การกำหนดระบบการจำแนกควรจำแนกโดยการพิจารณาถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ คือ

- 1) การจำแนกควรสอดคล้องกับปัญหา วัตถุประสงค์ของตัวแปรในการวิจัย
- 2) การจำแนกควรมีความครอบคลุมคำ หรือข้อความที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นระบบในการจำแนกควรมีความครอบคลุมคำหรือข้อความอื่นๆ ที่มีอยู่ในเอกสารเพื่อให้สามารถนำมาลงรหัส แจกแจงนับได้ถูกต้องภายใต้คำหลักในการจำแนก
- 3) การจำแนกควรใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น การจำแนกโดยใช้ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ เวลา และสถานภาพ เป็นต้น ซึ่งการใช้หลักเกณฑ์เดียวกันในการจำแนกจะมีประโยชน์ป้องกันการซ้ำซ้อนกันของคำหรือข้อความที่จะปรากฏเมื่อทำการแจกแจง
- 4) การจำแนกควรมีระบบที่เด่นชัด ไม่ควรมีคำซ้ำซ้อนกันระหว่างข้อความที่จะนำไปแจกแจงภายใต้ ระบบการจำแนกแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 พิจารณาเงื่อนไขแวดล้อม (Context) ของข้อมูลเอกสารเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะ ต่างๆ ของข้อมูล เอกสารที่จะนำมาวิเคราะห์เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความครอบคลุมมากที่สุด โดยลักษณะของข้อมูลที่จะพิจารณา ได้แก่ แหล่งที่มาของข้อมูล ช่วงเวลาของ การบันทึกข้อมูล ผู้รับข้อมูลหรือบุคคลที่ผู้บันทึกข้อมูลประสงค์จะส่งข้อมูลถึง และแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ลักษณะเหล่านี้ของข้อมูล จะช่วยให้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลสามารถมาวิเคราะห์ เชื่อมโยงอธิบายข้อมูลในเอกสารได้ดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนับความถี่ของคำหรือข้อความที่จำแนกไว้ ภายใต้ระบบการจำแนกที่กำหนดไว้หลังจากนั้น ก็ทำการวิเคราะห์เชื่อมโยง สรุปบรรยายซ้ำ 28 จำแนกได้ อ้างอิงไปสู่ข้อมูลทั้งหมดในเอกสารนั้นๆ

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพต่างๆ ไป เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา นับเป็นเทคนิคที่สำคัญ เทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยทั่วไปได้ เช่น การวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึก การสัมภาษณ์ บันทึกการสังเกต ดังตัวอย่างการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบ

บันทึกการสัมภาษณ์ปัจจัยเชิงสาเหตุ ของคะแนนโอเน็ตต่ำ (เอื้อมพร หลินเจริญ และคณะ. 2552) แสดงดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 การจำแนกประเภทข้อมูล การกำหนดหน่วยของการแจกแจง และวิธีการแจกแจงในการวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกการสนทนากลุ่มนักเรียนเกี่ยวกับสาเหตุของคะแนนโอเน็ตต่ำ

ปัญหาของการวิจัย	ประเภทย่อยของแนวคิด	คำ หรือ ข้อความ	วิธีแจกแจง
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่คะแนนโอเน็ตต่ำ	ความไม่ตั้งใจในการทำแบบทดสอบ	- ไม่ได้ตั้งใจทำข้อสอบ พอสอบให้ ผ่าน ๆ ไปเท่านั้น - ทำให้เสร็จ เสร็จแล้วก็นั่งรอ ให้หมดเวลา - มาสอบเพราะถูกครูบังคับ ไม่สนใจ	จำนวนครั้งของความถี่ ที่คำ/ข้อความปรากฏในเอกสารที่นำมาวิเคราะห์/จำนวนผู้ตอบที่ตอบตามข้อความ
	พื้นฐานความรู้ของนักเรียน	- ไม่มีความรู้ ทำให้ทำไม่ได้ - บางเรื่องที่ถามไม่เคยเรียนมาก่อนเลยทำไม่ได้ - รู้ตัวว่าเรียนไม่ดีอยู่แล้ว สอบอะไรก็ทำไม่ค่อยได้	
	ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการสอบ O-NET	- ไม่ค่อยใส่ใจกับคะแนนสอบ O-NETเท่าไร เพราะให้ ความสำคัญกับการสอบในห้อง มากกว่า - ไม่สนใจคะแนน O-NET เพราะ ไม่ได้เรียนต่อมหาวิทยาลัย ไม่สนใจคะแนนเพราะไม่ได้ใช้ เนื่องจากสอบโควต้าได้แล้ว	

เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพดังกล่าวข้างต้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งของวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่นิยมใช้กันโดยทั่วไป ซึ่งนอกจากวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านี้แล้วยังมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการอื่นๆ อีกหลายแบบ เช่น การวิเคราะห์สาเหตุและการเชื่อมโยงข้อมูล การสร้างจินตนาการเชิงสังคมวิทยาเชื่อมโยงข้อมูล

สรุปได้ว่า การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นวิธีการสร้างข้อสรุปจากการศึกษาจากข้อมูลจำนวนหนึ่ง ซึ่งมักไม่ใช้สถิติในการวิเคราะห์ มีเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูล 5 ประเภท คือ การวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดข้อมูล การวิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบเหตุการณ์ การวิเคราะห์ส่วนประกอบ การวิเคราะห์สรุปอุปนัย การวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร แบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กล่าวถึงนโยบายนโยบายการนำ O-NET มาใช้ยกระดับคุณภาพการศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไว้ว่า “...สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะขับเคลื่อนในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยใช้คะแนนสอบแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน หรือ O-NET เป็นเครื่องมือในการจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะกำหนดเป้าหมายความคาดหวังไว้ แล้วให้เขตพื้นที่ และโรงเรียนไปจัดทำแผนปฏิบัติ ซึ่งในช่วงแรก สพฐ.จะให้ความสำคัญกับการสอบโอเน็ตในช่วงชั้นที่ 2 ชั้น ป.6 ใน 2 กลุ่มสาระภาษาไทย และ คณิตศาสตร์ โดยปีการศึกษา 2554 จะกำหนดเป็นเป้าหมายที่เทียบเคียงจากค่าเฉลี่ยของคะแนนโอเน็ตที่นักเรียนทำได้ในปีการศึกษา 2551 และ 2552...” และยังกล่าวต่อไปว่า “...สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะใช้มาตรการเชิงบวก ทำให้เกิดปรากฏการณ์เตรียมความพร้อม และปรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่มีการลงโทษ แต่จะวางเงื่อนไขให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้แก่เด็กนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ ความคาดหวังอย่างเร่งด่วนและต้องมีการเตรียมการตั้งแต่ชั้น ป.1-ป.5 ไม่ใช่เตรียมตัวในชั้น ป.6 โดยจะใช้การให้กำลังใจไม่ใช่การกดดัน เพราะไม่อยากให้เกิดผลที่ไม่พึงประสงค์ หรือ มีการติวเพื่อสอบโอเน็ต ขณะเดียวกันก็ให้คะแนนโอเน็ตมีความศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น มีผลต่อตัวนักเรียน อาทิ ใช้ในการคัดเลือกเข้าเรียนต่อ ชั้น ม.1 และ ม.4 เป็นต้น...” (สำนักทดสอบทางการศึกษา. ม.ป.ป.)

จากประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกาศ ณ วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2555 ลงนามโดยรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ในขณะนั้น คือ ศาสตราจารย์สุชาติ ธาดาธำรงเวช มีใจความว่าให้นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ในระยะเริ่มแรกให้ใช้ผลการเรียนของผู้เรียนที่ประเมินโดยสถานศึกษาและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในสัดส่วน 80:20 โดยอาจปรับสัดส่วนเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป (สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. 2556)

การประชุมสัมมนา อ.ก.ค.ศ.เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ.ส่วนราชการ โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบนโยบายเพิ่มบทบาทการบริหารงานบุคคลในเขตพื้นที่ การศึกษาที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พุทธศักราช 2556 โดยมี คณะกรรมการใน ก.ค.ศ. อนุกรรมการใน ก.ค.ศ. อนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. ส่วนราชการในภาคกลางเข้าร่วมกว่า 500 คน ในส่วนนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศว่าจะเร่งปฏิรูปการเรียนรู้ โดยให้เชื่อมโยงกันทุก ส่วนทั้งการผลิตและพัฒนาครู พัฒนาระบบประเมินวิทยฐานะครูที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนมาก ขึ้น ดูแลระบบสวัสดิการครูเพื่อเพิ่มขวัญกำลังใจ เร่งนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการ ปฏิรูปการเรียนรู้ พัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษา ให้มีมาตรฐานเทียบได้กับระดับสากล ส่งเสริมให้ เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. ส่วนราชการ จึงเป็น กลไกสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ให้เกิดขึ้นอย่างเป็น รูปธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ฝากที่ประชุมให้ช่วยคิดและเสนอแนะในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. เพิ่มและกระจายบทบาทของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ. ส่วนราชการ
2. พัฒนาความรู้ องค์ความรู้ของ อ.ก.ค.ศ.
3. ปฏิรูปการศึกษาจะต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันกับทุกส่วน
4. ต้องเป็นงานบริหารบุคคลที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ขณะนี้ประเทศกำลังต้องการคนที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ต้องพัฒนาคนเพื่อไปพัฒนา ประเทศ และต้องมีวิธีวัดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยวัดการศึกษาด้วยระบบให้ เกรด และไม่มีกรวัดผลกลางเป็นเวลากว่า 20 ปี ทำให้ไม่มีใครรู้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็น อย่างไร มีเพียงความรู้สึกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เช่น เหตุใดเด็กอ่านหนังสือไม่ออก แต่ใน ระยะเวลาหลังมีการวัด National Test (NT) ในระดับ ป.3 ป.6 ซึ่งผลล่าสุดพบว่า เด็กไทยก็ยังอ่อนวิชา ภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิชาอื่น แต่การวัดผลที่เป็นมาตรฐานทั้งระบบยังไม่เกิดขึ้น ดังนั้น ศธ. ต้อง หาวิธีวัดผลสัมฤทธิ์การศึกษาในวิชาที่สำคัญ โดยเฉพาะวิชาที่ขาดแคลนครูจำนวนมาก ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ รวมทั้งต้องมีการวิเคราะห์ผลการทดสอบ O-NET ของ โรงเรียนต่างๆ เช่น บางเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียนประจำจังหวัดมีคะแนน O-NET สูง แต่ปล่อยให้ โรงเรียนอีก 40 % มีผลสัมฤทธิ์ O-NET ต่ำมาก หรืออ่านหนังสือไม่ออก จึงต้องมาช่วยกันคิดว่าเกิด จากสาเหตุใด เกิดจากการขาดแคลนครูหรือไม่ กติกาการย้ายครูและระบบเงินอุดหนุนรายหัวที่ทำให้ ครูถูกดึงจากโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมาสู่โรงเรียนขนาดใหญ่ เกิดการกระจุกตัวอยู่ในเฉพาะ โรงเรียนขนาดใหญ่ ส่งผลต่อคะแนน O-NET ของโรงเรียนในพื้นที่นั้นหรือไม่ ซึ่งการบริหารงานบุคคล ต้องแก้ปัญหาเหล่านี้ให้สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา มิฉะนั้นการศึกษาของประเทศไทยก็มีแต่ ทรวงกับทรุด เช่น อ่านหนังสือไม่ออก ก็จะทำให้ฟังไม่ได้ หากไม่รู้ภาษาไทยจะเรียนวิชาอื่นได้อย่างไร ดังนั้น อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ต้องช่วยคิดว่าจะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูได้อย่างไร ส่วน อ.ก.ค.ศ. ส่วนราชการก็ต้องคิดเรื่องอัตรากำลังและการรับครู ซึ่งในส่วนของการรับครู อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ต้องมีส่วนร่วมด้วย

5. เกลี่ยครูเกินไปยังโรงเรียนที่ขาดครู จะทำอย่างไรให้มีการเกลี่ยครูไปยังพื้นที่ต่างๆ ที่ขาดแคลน ทั้งการเกลี่ยครูจากโรงเรียนที่มีครูมากกระจายไปอยู่ในพื้นที่ที่มีครูน้อย และการเกลี่ยครูสาขาที่ขาดแคลนให้กระจายออกไป นอกจากนี้ยังมีการเกลี่ยครูอีกแบบ คือ การย้ายครูกลับภูมิลำเนา เช่น โครงการครูคืนถิ่น แต่ยังมีปัญหาการศึกษาที่บอกว่า โรงเรียนเกินเกณฑ์ที่มีทุกตำแหน่งมีคนครองอยู่สามารถดำเนินการได้ เฉพาะกรณีที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสมัครใจย้ายออกไปช่วยราชการในสถานศึกษาอื่นเท่านั้น ซึ่งเป็นกติกาที่เอื้อให้ครูต้องการย้ายกลับบ้านได้ย้าย ประกอบกับการปรับปรุงโครงสร้างให้คนในเขตพื้นที่การศึกษาสามารถสมัครไปเขตพื้นที่นั้นได้ เช่น ครูขาดใหญ่ ต้องการย้ายกลับบ้านที่แม่ฮ่องสอน ในระยะหลังกลับมาใช้แนวทางเดิมทำให้ย้ายกลับไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาครูบางวิชาเอกที่ขาดแคลนไปกระจุกอยู่ในบางโรงเรียนซึ่งไม่สามารถย้ายได้ เพราะกติกาบอกว่าครูต้องสมัครใจ ทำให้โรงเรียนที่ไม่มีครูตรงกับสาขาที่ขาดแคลนต้องลำบากต่อไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการให้ผลสัมฤทธิ์ดีขึ้น แต่หากระบบยังเป็นเช่นนี้ ผลสัมฤทธิ์จะดีขึ้นได้อย่างไร ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ ต้องคิดไปถึงการหา สร้างและกระจายครูที่มีความชำนาญด้าน IT ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้วย ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่มาก

6. การให้ความดีความชอบจากผลการทำงานของครู ทำอย่างไรให้การบริหารจัดการบุคลากรมีความเชื่อมโยงกับการทำงานและผลการเรียนการสอนของครู ก็คือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ซึ่งได้รับเสียงสะท้อนจากผู้อำนวยการโรงเรียนว่า ไม่ว่าจะครูที่จะทำงานดี หรือไม่ดีก็ต้องได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนเหมือนกัน โดยที่ผู้อำนวยการโรงเรียน และ อ.ก.ค.ศ. ไม่สามารถให้ความดีความชอบได้ตามการทำงานได้ ซึ่งต้องช่วยกันคิดต่อไปว่าควรแก้ไขระบบนี้หรือไม่ หากต้องแก้ไข จะแก้อย่างไร โดยมุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา (เว็บไซต์. 2556)

คุณภาพการศึกษา

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินการเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดคุณลักษณะเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีมาตรฐานการศึกษาเป็นข้อกำหนดเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียง ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพศึกษามีหลากหลายรูปแบบ แนวทาง และมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ความหมายของคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2544) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง ผลการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เอื้อให้เกิดระบบ กลไกการดำเนินงาน เพื่อให้ได้ผลผลิตตามภารกิจของสถาบันการศึกษามีคุณภาพตามระดับมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม การบ 32 กลุ่มบุคคลและการจัดการด้านการเงินด้วย

สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2545) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง สิ่งที่คาดหวังไว้ หรือสิ่งที่เราต้องการจะให้เกิด ซึ่งต้องเป็นไปตามความต้องการของลูกค้ำ คือนักเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรืออาจเรียกว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปได้ว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะของผู้เรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด ตามจุดมุ่งหมายของสังคม

มาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม และกำกับดูแล และการตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพทางการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 บัญญัติว่า มาตรฐานการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ และมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่ง และเพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง สำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบการประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา

มาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) โดยประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกาศใช้เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2554 ลงนามโดย นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในขณะนั้น ได้ปรับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เหมาะสม และสอดคล้องกันเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งมี 15 มาตรฐาน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 1-6 จำนวน 6 มาตรฐาน
2. มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 7-12 จำนวน 6 มาตรฐาน
3. มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 13 จำนวน 1 มาตรฐาน
4. มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 14 จำนวน 1 มาตรฐาน
5. มาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม มาตรฐานที่ 15 จำนวน 1 มาตรฐาน

ซึ่งรายละเอียดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

มาตรฐานที่ 1	ผู้เรียนมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ	33
มาตรฐานที่ 2	ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์	
มาตรฐานที่ 3	ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ	

พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างมีสติ สมเหตุสมผล

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 7 ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 8 ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 9 คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองชุมชนปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างรอบด้าน

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการสร้าง ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 14 การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ ปรัชญา และจุดเน้นที่กำหนดขึ้น

มาตรฐานที่ 15 การจัดกิจกรรมตามนโยบาย จุดเน้น แนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาและส่งเสริมสถานศึกษาให้ยกระดับคุณภาพสูงขึ้น

สรุปได้ว่า มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 5 ด้าน จำนวน 15 มาตรฐาน แยกเป็น 5 ด้าน คือ มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1-6 รวม 6 มาตรฐาน มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานที่ 7-12 รวม 6 มาตรฐาน มาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานที่ 13 มาตรฐานด้านอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มาตรฐานที่ 14 และมาตรฐานด้านมาตรการส่งเสริม มาตรฐานที่ 15

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1-6 รวม 6 มาตรฐาน กำหนดเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดไว้ ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีและมีสุนทรียภาพ
ตัวบ่งชี้

- 1.1 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพและออกกำลังกายสม่ำเสมอ
- 1.2 มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.3 ป้องกันตนเองจากสิ่งเสพติดให้โทษและหลีกเลี่ยงตนเองจากสภาวะที่เสี่ยงต่อความรุนแรง โรคภัย อุบัติเหตุและปัญหาทางเพศ

- 1.4 เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 1.5 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และให้เกียรติผู้อื่น
- 1.6 สร้างผลงานจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี/นาฏศิลป์ กีฬา/

นันทนาการ ตามจินตนาการ

มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์
ตัวบ่งชี้

- 2.1 มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร
- 2.2 เอื้ออาทรผู้อื่น และกตัญญูทวดเวทิต่อผู้มีพระคุณ
- 2.3 ยอมรับความคิดเห็นและวัฒนธรรมที่แตกต่าง
- 2.4 ตระหนัก รู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้

- 3.1 มีนิสัยรักการอ่านและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ และสื่อต่างๆ รอบตัว

เพิ่มเติม

- 3.2 มีทักษะในการอ่าน ฟัง ดู พูด เขียนและตั้งคำถามเพื่อค้นคว้าหาความรู้
- 3.3 เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการเรียนรู้ระหว่างกัน
- 3.4 ใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน

มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดสร้างสรรค์ ตัดสินใจแก้ปัญหาได้อย่างมีสติสมเหตุผล

ตัวบ่งชี้

- 4.1 สรุปความคิดจากเรื่องที่อ่าน ฟัง และดู และสื่อสารโดยการพูดหรือเขียนตามความคิดของตนเอง

- 4.2 นำเสนอวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาด้วยภาษาหรือวิธีการของตนเอง
- 4.3 กำหนดเป้าหมาย คาดการณ์ ตัดสินใจแก้ปัญหาโดยมีเหตุผลประกอบ
- 4.4 มีความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ผลงานด้วยความภาคภูมิใจ

มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
ตัวบ่งชี้

- 5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยแต่ละกลุ่มสาระเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.2 ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.3 ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นไปตามเกณฑ์
- 5.4 ผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น
ได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ตัวบ่งชี้

- 6.1 วางแผนการทำงานและดำเนินการจนสำเร็จ
- 6.2 ทำงานอย่างมีความสุข มุ่งมั่นพัฒนางานและภูมิใจในผลงานของตนเอง
- 6.3 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 6.4 มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ

สรุปได้ว่า มาตรฐานด้านคุณภาพผู้เรียน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1-6 รวม 6 มาตรฐาน 26
ตัวบ่งชี้ มาตรฐานที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาครั้งนี้ คือ มาตรฐานที่ 5 ตัวบ่งชี้ที่ 5.4 ผลการทดสอบ
ระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวถึงนโยบายการปฏิรูป
การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี
คุณภาพ ภายในปี 2561 จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบใน 3 ประเด็น
หลักคือ การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานการศึกษา และการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา
และการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัด
การศึกษา ทั้งนี้ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบไว้ 4
ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพ
สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ปี 2551
กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ใช้
ในโรงเรียนทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี การศึกษา 2553 เป็นต้นไป โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่าง
มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร และพัฒนาได้อย่างเหมาะสมไปพร้อมกับเป้าหมาย
ของอาเซียน (ASEAN) ภายใน ปี 2561 ทั้งนี้จากการติดตามผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น
พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของโรงเรียนต้นแบบเป็นเวลา 1 ปีการศึกษา พบว่า การพัฒนาผู้เรียนยัง
ไม่สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร โดยเฉพาะการพัฒนาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย ทั้ง
ในมิติของวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ซึ่งควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองสู่
มาตรฐานการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของตน ปี 2553 รัฐบาลได้ประกาศ
นโยบายด้านการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ รักที่จะเรียนรู้ในรูปแบบที่

หลากหลาย มีความสนุกกับการเรียนรู้ และมีโอกาสได้เรียนรู้นอกห้องเรียนอย่างสร้างสรรค์ ประกอบ สภาพปัญหาของประเทศด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-net, NT, TIMSS, PISA ต่ำ ในวิชาหลัก ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การคิดวิเคราะห์ ปัญหาด้านวิกฤตทางสังคมเกี่ยวกับ ความแตกแยก ความรุนแรง และปัญหาทุจริต ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา จึงได้นำนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลและสภาพปัญหาของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการ ขับเคลื่อนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และแนวทางการปฏิรูป การศึกษา โดยกำหนดจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน

จุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน คือ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถ และทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของ หลักสูตร ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

1. ด้านความสามารถ และทักษะ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เป็นช่วงชั้นที่จำเป็นต้องปูพื้นฐานความสามารถ และ ทักษะการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสาร อย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พัฒนาความสามารถให้สูงขึ้นจนสามารถอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง มีทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะชีวิต และทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ตามช่วงวัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มุ่งพัฒนาต่อยอด พัฒนาความสามารถในการแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มุ่งพัฒนาต่อเนื่อง พัฒนาด้านความสามารถในการแสวงหา ความรู้เพื่อการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ เน้นเพิ่มเติมความสามารถ ด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้ ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะ ชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

2. ด้านคุณลักษณะ

ด้านคุณลักษณะ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนทุกระดับชั้นมีความเป็นพลเมือง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมี จิตสาธารณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่กำหนดไว้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมีคุณลักษณะนิสัยที่ต้องเน้นเป็นการเฉพาะในแต่ละช่วงวัย และพัฒนาต่อเนื่องในทุก 37 ชั้น ได้แก่ ชั้น ป. 1-3 เน้นความใฝ่ดี ชั้น ป. 4-6 ใฝ่เรียนรู้ ชั้น ม. 1-3 อยู่อย่างพอเพียง และ ชั้น ม. 4-6 มีความมุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน โดยสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งใน ห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ด้านความสามารถ และทักษะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553)

ได้กำหนดด้านความสามารถและทักษะ แยกตามระดับช่วงวัย ไว้ดังนี้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

1. อ่านออก หมายถึง ความสามารถรับรู้และเข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความสั้นๆ เรื่องราวในสื่อต่างๆ หรือในหนังสือได้ตามระดับชั้นของผู้เรียน
2. เขียนได้ หมายถึง ความสามารถเขียนคำ ประโยค ข้อความสั้นๆ เรื่องราวได้ ถูกต้องเหมาะสมตามระดับชั้นของผู้เรียน
3. คิดเลขเป็น หมายถึง มีวิธีการคิดได้หลายรูปแบบ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
4. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกถึงพฤติกรรม ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ
 - กลุ่มที่ 1 ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด ทักษะการเขียน
 - กลุ่มที่ 2 ทักษะการคิดที่เป็นแกน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการจัดกลุ่ม ทักษะการรวบรวมข้อมูล ทักษะการเชื่อมโยง ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการเปรียบเทียบ
5. ทักษะชีวิต หมายถึง การเน้นให้มีความสามารถในการรู้จักตนเอง มองตนเอง และผู้อื่นในแง่บวก และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้
6. ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย หมายถึง ความสามารถในการรับ และส่งสาร อันได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้คำสุภาพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

1. อ่านคล่อง หมายถึง ความสามารถอ่านออกเสียงชัดเจน ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ การอ่านในระยะเวลาที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน และสามารถจับใจความของเรื่องที่อ่านได้
2. เขียนคล่อง หมายถึง ความสามารถเขียนคำ ประโยค ข้อความ เรื่องราว ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์ทางภาษาได้รวดเร็วในระยะเวลาที่เหมาะสมตามระดับชั้นของผู้เรียน
3. คิดเลขคล่อง หมายถึง ความสามารถในการคิดหาคำตอบได้รวดเร็ว และถูกต้อง
4. ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกถึงพฤติกรรม ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ
 - กลุ่มที่ 1 ทักษะการสื่อสาร ประกอบด้วย ทักษะการฟัง ทักษะการอ่าน ทักษะการพูด ทักษะการเขียน
 - กลุ่มที่ 2 ทักษะการคิดที่เป็นแกน เช่น ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการให้เหตุผล ทักษะการแปลความ ทักษะการตีความ ทักษะการสรุปอ้างอิง ทักษะการนำความรู้ไปใช้
5. ทักษะชีวิต หมายถึง การเน้นให้มีความสามารถในการปรับตัว รักและ... คุณค่าในตนเอง ภาคภูมิใจ เชื่อมมั่นในตนเองและผู้อื่น เคารพสิทธิของตนเองและ
6. ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย หมายถึง ความสามารถในการรับ และส่งสาร ได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียนและแสดงความคิดเห็นได้อย่างมีเหตุผล

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

1. การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง การใช้วิธีการ กระบวนการศึกษาค้นคว้า และนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ด้วยตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ทั้งในด้านการศึกษาต่อและการดำรงชีวิต

2. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำแนวคิด หลักการเทคนิคความรู้ วิธีการ กระบวนการทางเทคโนโลยีใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และประยุกต์ใช้ในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน

3. ทักษะการคิดขั้นสูง หมายถึง ทักษะการคิดซึ่งต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมาย และทักษะการคิดที่เป็นแกนหลายๆ ทักษะในแต่ละขั้นตอน ทักษะการคิดขั้นสูงจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐานจนเกิดความชำนาญ ทักษะการคิดขั้นสูงประกอบด้วยทักษะย่อยๆ ที่สำคัญ เช่น ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการสังเคราะห์ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. ทักษะชีวิต หมายถึง การเน้นให้มีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายวางแผนชีวิต มีจิตอาสา ป้องกันและหลีกเลี่ยงจากสถานการณ์คับขัน และทำงานร่วมกับผู้อื่นบนพื้นฐานความเป็นประชาธิปไตย

5. การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย หมายถึง ความสามารถในการรับ และส่งสาร อันได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ได้อย่างมีเหตุผล เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

1. แสวงหาความรู้ด้วยตนเองเพื่อการแก้ปัญหา หมายถึง การใช้วิธีการ กระบวนการแสวงหาความรู้ และนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา ทั้งในด้านการศึกษาต่อ และการดำรงชีวิต

2. การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการนำแนวความคิด หลักการ เทคนิค ความรู้ วิธีการ กระบวนการทางเทคโนโลยีใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ในการทำงาน

3. ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) หมายถึง ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการรับสาร และส่งสารได้ตรงความหมาย คล่องแคล่ว ถูกต้อง ชัดเจน

4. ทักษะการคิดขั้นสูง หมายถึง ทักษะการคิดซึ่งต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมาย และทักษะการคิดที่เป็นแกนหลายๆ ทักษะในแต่ละขั้นตอน ทักษะการคิดขั้นสูงจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อมีการพัฒนาทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน จนเกิดความชำนาญ ทักษะการคิดขั้นสูงประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ ที่สำคัญ เช่น ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

5. ทักษะชีวิต หมายถึง เน้นการให้มีความสามารถในการปรับเป้าหมาย แผน 39
ทิศทางการดำเนินชีวิตสู่ความสำเร็จ วางตัวและกำหนดท่าทีที่เหมาะสมกับสถานการณ์ ประเมิน และสร้างข้อสรุปบทเรียนชีวิตของตนเอง

6. การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย หมายถึง ความสามารถในการรับ และ

ส่งสาร อันได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน แสดงความคิดใหม่จากเรื่องที่ฟัง ดู และอ่าน ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

ด้านคุณลักษณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553) ได้กำหนดด้านคุณลักษณะ ดังนี้

จุดเน้นด้านคุณลักษณะสำหรับผู้เรียนทุกระดับชั้น เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ระดับ ป.1-ม.6) ได้แก่

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการเป็นพลเมืองดีของชาติ ดำรงไว้ซึ่งความเป็นไทย ศรัทธา ยึดมั่นในศาสนา และเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในความถูกต้องประพฤติตรงตามความเป็นจริงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งกาย วาจา ใจ
- 3) มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม
- 4) ใฝ่ เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 5) อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณ มีเหตุผล รอบคอบ มีคุณธรรม มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และปรับตัวเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 6) ความมุ่งมั่นในการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการทำหน้าที่การงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย
- 7) รักความเป็นไทย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่า ร่วมอนุรักษ์ สืบทอดภูมิปัญญาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะและวัฒนธรรม ใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- 8) มีจิตสาธารณะ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น ชุมชน และสังคม ด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น โดยไม่หวังผลตอบแทน

จุดเน้นด้านคุณลักษณะนิสัยสำหรับผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

ระดับชั้น ป. 1-3 ได้แก่ ใฝ่ดี หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความมีเหตุผล รู้จักแยกแยะถูกและผิด รักความสันติ เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างทางความคิด

ระดับชั้น ป. 4-6 ได้แก่ ใฝ่เรียนรู้ หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ระดับชั้น ม. 1- ม. 3 ได้แก่ อยู่อย่างพอเพียง หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการดำเนินชีวิตด้วยความประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เน้นวัตถุนิยม

ระดับชั้น ม. 4-ม. 6 ได้แก่ มุ่งมั่นในการศึกษาและการทำงาน หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจและรับผิดชอบในการศึกษาและการทำงาน ด้วยความเพียรพยายาม อดทน เพื่อให้งานสำเร็จ

สรุปได้ว่า จุดเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คือ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุม 40 ด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถและทักษะ ประกอบด้วยทักษะทางภาษา ทักษะการคิดคำนวณ และทักษะชีวิต และด้านคุณลักษณะ ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้และทักษะการนำความรู้ไปใช้ ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร และกำหนดให้ผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอี่ยมพร หลินเจริญ (2552) ได้วิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลการสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ต่ำ การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำ 3 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย และนครสวรรค์ แบ่งตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ในเมืองและนอกเมือง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม สรุปผลการวิจัยได้ 9 ประเด็น โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้

1. การเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET

1.1 นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อย เนื่องจากยังไม่รู้ว่าจะนำผลจากการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไหร่

1.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถจำแนกนักเรียนออกได้ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มที่ได้โควตาเข้ารับตรงจากมหาวิทยาลัย 2) กลุ่มไม่เรียนต่อในมหาวิทยาลัย 3) กลุ่มที่ได้โควตาเข้ารับตรงจากมหาวิทยาลัยแต่ยังไม่พอใจกับคณะ สาขาที่ได้ ซึ่งในกลุ่มสุดท้ายจะให้ความสำคัญต่อการสอบ O-NET มากกว่ากลุ่มที่ 1 และ 2 จะมีการเตรียมตัว มีความสนใจและตั้งใจสอบมากเป็นพิเศษ ส่วนในกลุ่มที่ 1 และ 2 นั้นการสอบ O-NET เป็นเพียงเพื่อให้จบตามกระบวนการเท่านั้นไม่มีการเตรียมตัวและตั้งใจสอบ

2. นโยบายของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพวิชาการ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ผู้บริหารมุ่งเน้นที่จะให้มีการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นกับความพร้อมของโรงเรียนและบุคลากร อย่างไรก็ตามในการจัดการเรียนการสอนผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่จะดำเนินตามนโยบายของกระทรวงที่มุ่งเน้นให้เกิดความเสมอภาค นักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึง ไม่เน้นการจัดการเรียนการสอนที่ตัวบุคคลเพื่อที่จะทำให้มีผลการสอบ O-NET ที่สูงขึ้นอย่างเดียว

3. สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่นอกเมืองจะมีการแข่งขันทางด้านวิชาการ และมีความกระตือรือร้น ความเอาใจใส่ในการเรียนน้อย ส่งผลให้คะแนน O-NET ต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ในเมืองที่มีการแข่งขันทางด้านวิชาการสูง ตัวป้อน (นักเรียน) ของโรงเรียนส่วนใหญ่เกือบร้อยละ 90 จะมีนักเรียนที่มีความตั้งใจ กระตือรือร้น

และให้ความสำคัญกับการสอบ O-NET มาก จึงส่งผลให้ ผลการสอบ O-NET ในโรงเรียนนั้นสูงจนเป็นที่น่าพอใจของคณะครูในโรงเรียน

4. การเข้าถึงข้อมูลของครูยังมีน้อย โรงเรียนบางแห่งที่นักเรียนมีคะแนน O-NET ต่ำ ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการสอบ บางโรงเรียนมีปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ตที่ไม่สามารถใช้อย่างสะดวกรวดเร็วหรือแม้แต่ครูบางคนมีปัญหาเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ในการสืบค้นข้อมูล

5. พฤติกรรมการสอนของครู ครูส่วนใหญ่พยายามคิดหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้เกิดทักษะในการเรียน แต่พบว่ายังมีครูที่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นสำคัญมากกว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรายวิชาที่ต่างกันครูก็จะมีเทคนิคการสอนที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่เป็นปัญหาทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนไม่ดีขึ้นหรือคะแนนสอบ O-NET ต่ำ อาจจะเนื่องมาจากความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียนทางด้านสื่ออุปกรณ์ ความเพียงพอทางด้านบุคลากร โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กอยู่นอกเมืองจะประสบปัญหาดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่อยู่ในเมือง

6. ระดับความยากของข้อสอบ พบว่ามีความคิดเห็นที่หลากหลาย โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าข้อสอบ O-NET มีความยากง่ายแตกต่างกันไป วิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากมากคือวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ รวมถึงข้อสอบที่ออกในแนวคิดวิเคราะห์ซึ่งก็ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีความเห็นว่าข้อสอบค่อนข้างยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถทำได้

7. ช่วงเวลาในการสอบและการแจ้งผลการสอบล่าช้า ทำให้เด็กไม่เห็นความสำคัญ นอกจากนี้การแจ้งผลการสอบที่ล่าช้า ทำให้ผู้บริหารและครูไม่สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักเรียน เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาได้ทันทั่วถึง

8. คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน/ครูไม่ครบตามกลุ่มสาระ ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางหลายแห่งที่นักเรียนมีคะแนนการสอบ O-NET ต่ำ พบว่ามีจำนวนครูไม่พอเพียงในบางกลุ่มสาระ ผู้บริหารต้องแก้ไขโดยการนำครูในกลุ่มสาระอื่นไปสอนในกลุ่มสาระที่ครูขาด ทำให้คุณวุฒิของครูไม่ตรงตามสาระการสอน ส่งผลถึงคุณภาพการสอนของครู ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่ดีขึ้น

9. ภาระงานของครูมีมาก โรงเรียนหลายแห่งครูมีงานอื่นๆ เช่น งานพัสดุ งานการเงิน งานธุรการ รวมถึงงานโครงการพิเศษของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโครงการอาหารกลางวัน โครงการที่ทำร่วมกับชุมชน ซึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติมจากงานการสอนทำให้ครูมีเวลาในการเตรียมการสอนน้อยลง ไม่สามารถสอนได้เต็มที่ จึงส่งผลให้คะแนน O-NET ของนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าวต่ำลงไปด้วย

เสนอ นุ่มโฉม (2551) ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ดำเนินการ 2 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ประชากรที่ใช้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 43 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการหรือครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 43 คน รวม 86 คน ปีการศึกษา 2550

เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และ 2) การนำเสนอแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มจำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. ปัญหาการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม พบว่า มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
3. การนำเสนอแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ได้สังเคราะห์เป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มี 4 ชั้น ได้ดังนี้

ชั้นที่ 1 การวางแผน (P) วิธีการ ได้แก่ การจัดประชุมเพื่อวางแผนการบริหารงานโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณ วางแผนพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ วางแผนการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ วางแผนการพัฒนาบุคลากร การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การประชาสัมพันธ์ การแต่งตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ภารกิจ และกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหา ทั้ง 3 ด้าน

ชั้นที่ 2 การปฏิบัติ (D) วิธีการ ได้แก่ การจัดประชุมผู้ปฏิบัติเพื่อสร้างความตระหนัก ให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินการให้เป็นไปตามแผน การนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบระหว่างการทำงาน การอบรมพัฒนาผู้นิเทศให้มีความรู้ความเข้าใจ ตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้ง 3 ด้าน

ชั้นที่ 3 การตรวจสอบและประเมินผล (C) วิธีการ ได้แก่ การจัดทำเครื่องมือตรวจสอบ ประเมินผล มีการติดตามตรวจสอบร่วมกันเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลเป็นระยะ ๆ ในระหว่างการทำงาน ตามกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้ง 3 ด้าน

ชั้นที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (A) วิธีการ ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามความต้องการ สิ่งที่เป็นจุดอ่อน หรือสิ่งที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หากมาตรฐานใดเป็นไปตามเกณฑ์หรือสูงกว่า เกณฑ์ให้ดำรงรักษาไว้ ให้การนิเทศ กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น ทำให้ได้หลักการ แนวคิด วิธีการในการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินการวิจัย การวางกรอบแนวคิดการวิจัย แนวทางการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ประเด็นนี้ และการสรุปผลการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ดำเนินการ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลโรงเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยประสานงานขอข้อมูลโรงเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 เพื่อนำมาใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

2. จัดการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 77 คน โดยจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูวิชาการโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 แห่งๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 1 วัน แบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 8-9 คน โดยประสานงานขอความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมให้ข้อมูลครั้งนี้ ใน 5 ประเด็น ได้แก่

2.1 ปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็น

2.2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) มาสังเคราะห์ในประเด็น แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังรายละเอียดในวิธีดำเนินการวิจัย หัวข้อที่ 2

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ กำหนดขึ้นเพื่อให้ได้กลุ่มตัวแทนโรงเรียนที่มีผลการทดสอบระดับชาติ มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วสุ่มตัวแทนด้วยวิธีการจับสลาก รวมโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 77 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวม 77 คน

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด และขนาดโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่ (เขตที่)/ระดับชั้น		จำนวนโรงเรียนแยกตามขนาดโรงเรียน						จำนวนโรงเรียน เป้าหมาย (โรง/คน)	
		เล็ก		กลาง		ใหญ่			รวม
		กลุ่ม สูง	กลุ่ม ต่ำ	กลุ่ม สูง	กลุ่ม ต่ำ	กลุ่ม สูง	กลุ่ม ต่ำ		
1	ป.6	3	3	3	3	1	-	13	26
	ม.3	3	3	3	3	-	1	13	
2	ป.6	3	3	3	3	3	-	15	26
	ม.3	2	3	3	3	-	-	11	
3	ป.6	3	3	-	3	1	3	13	25
	ม.3	1	3	3	3	-	2	12	
รวม								77	

ตัวแปรที่จะศึกษา

การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ในประเด็น การศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 77 คน จากโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-N 45

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูง และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ขนาดละไม่เกิน 3 โรงเรียน ตามขนาดของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรที่จะศึกษา ได้แก่

1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นแบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ชนิดไม่มีโครงสร้าง ซึ่งแบ่งประเด็นการสนทนา เป็น 5 ประเด็น ดังนี้

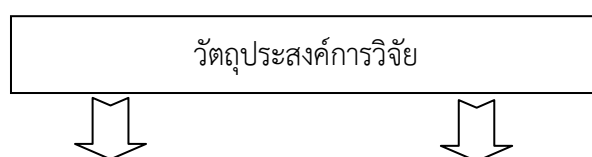
1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
3. ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
4. แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
5. วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

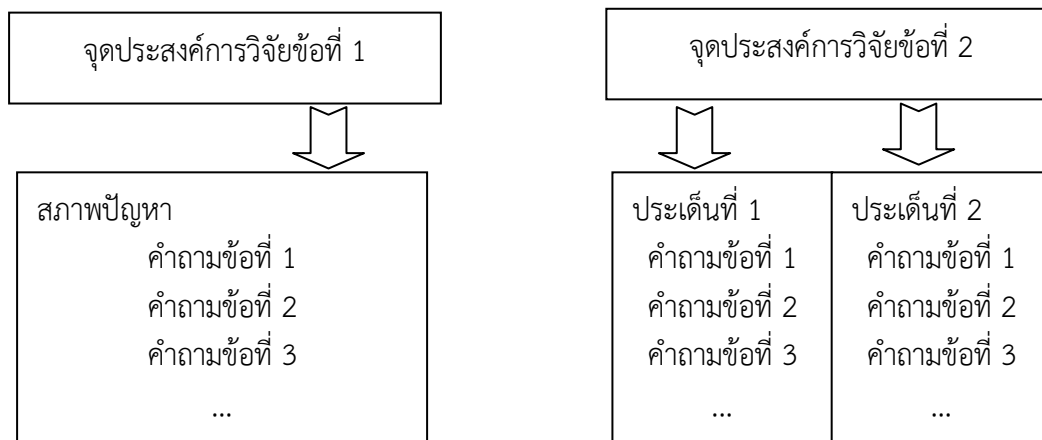
46

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)

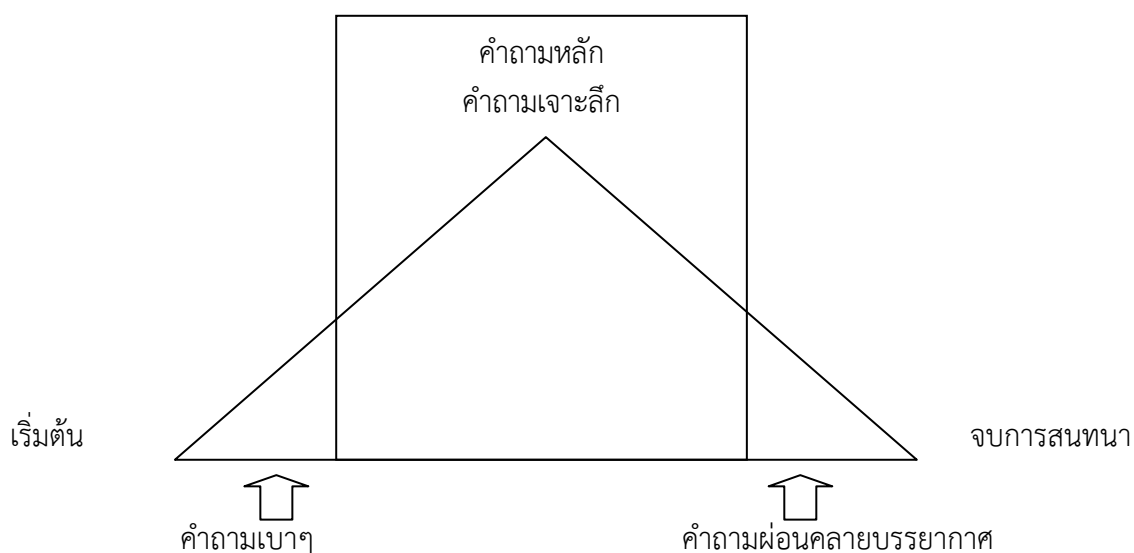
2. ศึกษานโยบายการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ.
3. ศึกษากรอบการวิจัยแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
4. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ประเด็นการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็นดังนี้
 - 4.1 สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 4.2 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 4.3 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 4.4 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 - 4.5 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
5. ศึกษาวิธีการตั้งคำถามในการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามแนวทางของ พงษ์เดช สารการ (2545) ดังนี้
 - 5.1 กำหนดประเด็นที่จะศึกษา เป็น 5 ประเด็น ดังรายละเอียดในหัวข้อ 4.1-4.5
 - 5.2 กำหนดกรอบคำถาม และแนวคำถามในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
 - 5.3 สร้างคำถามให้สอดคล้องตามแนวคำถามในแต่ละประเด็นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาให้ข้อมูลได้ตรงประเด็นและได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ ครบถ้วนในแต่ละประเด็นที่จะศึกษาดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 แนวการสร้างคำถาม

5.4 เรียงคำถามเพื่อสร้างบรรยากาศให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างผู้ดำเนินการสนทนากับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ก่อนเข้าสู่คำถามประเด็นหลัก เพื่อให้เกิดความไว้วางใจกัน และทำให้การสนทนาได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ บรรลุตามวัตถุประสงค์ ก่อนจบด้วยคำถามที่ผ่อนคลาย สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 แนวการเรียงคำถาม

6. สร้างแบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม จากประเด็นการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด แยกเป็นหัวข้อตามประเด็นที่จะศึกษา บันทึกตามกรอบคำถามและแนวคำถามในแต่ละประเด็น

7. นำแบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ความถูกต้องเหมาะสม ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (พงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535) และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ดังรายละเอียดในภาคผนวก) ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 มีคุณภาพเหมาะสม

8. จัดพิมพ์เป็นนำแบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ฉบับจริง เพื่อนำไปใช้ในการบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานขอข้อมูลโรงเรียน และผลการทดสอบระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 เขตพื้นที่ โดยการออกหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้วยตนเอง

2. นำข้อมูลโรงเรียน และผลการทดสอบระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 เขตพื้นที่ มาสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ ขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน โรงเรียนขนาดกลาง ที่มีนักเรียน 121-600 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป แล้วสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ให้ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงและต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ

3. ผู้วิจัยประสานงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 เขตพื้นที่ โดยการออกหนังสือราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นสถานที่ทำงานของผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองและผู้ร่วมวิจัย เพื่อขอความร่วมมือให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 เขตพื้นที่ แจ้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูวิชาการในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)

4. ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้ดำเนินการสนทนา ผู้บันทึกผลการสนทนา 49

5. ดำเนินการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม โดยแยกเป็น 3 ครั้ง ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด เขต 2 และโรงแรมเพชรรัชต์การ์เด็น จังหวัดร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะ 1 วัน เวลา 10.00 น.-15.30 น. โดยแยกเป็นกลุ่มแบบคละขนาด โรงเรียน เป็นกลุ่มๆ ละ 8-9 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการบันทึกผล การบันทึกเสียง แล้วนำข้อมูลไปสังเคราะห์ผลการวิจัย ใน 5 ประเด็น ดังนี้

5.1 สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5.2 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5.3 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5.4 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

5.5 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางการจัดการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ดังรายละเอียดการดำเนินการในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ตารางการจัดการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	วันที่	เวลา
ร้อยเอ็ด เขต 1	14 พฤศจิกายน 2556	10.00 น.-15.30 น.
ร้อยเอ็ด เขต 2	15 พฤศจิกายน 2556	10.00 น.-15.30 น.
ร้อยเอ็ด เขต 3	16 พฤศจิกายน 2556	10.00 น.-15.30 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมแบบบันทึกข้อมูลที่ใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 77 คน ตรวจสอบความสมบูรณ์ของบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร แบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาแยกเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

- 1.1 ปัญหาด้านผู้บริหารสถานศึกษา
- 1.2 ปัญหาด้านครูผู้สอน
- 1.3 ปัญหาด้านผู้เรียน
- 1.4 ปัญหาด้านผู้ปกครองนักเรียน
- 1.5 ปัญหาด้านชุมชน
- 1.6 ปัญหาด้านแบบทดสอบระดับชาติ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็นต่อไปนี้

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของผู้ให้ข้อมูล โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นใคร โรงเรียนใด โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยแยกเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1.1 ปัญหาด้านผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่จะนำเสนอผลการทดสอบในที่ประชุมบุคลากรในโรงเรียนโดยแจ้งให้ทราบ แต่ขาดการร่วมวางแผนการพัฒนาผู้เรียนต่อไป และไม่นำผลการทดสอบมาสู่การวางแผนร่วมกันในการแก้ไขปัญหาในรอบปีการศึกษาต่อไป ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ที่โรงเรียนคะ เราทราบผลการทดสอบระดับชาติจากที่ประชุมครู ผู้บริหารจะนำมาแจ้งให้คณะครูทราบ แล้วบอกให้ครูนำผลการทดสอบไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขคะ...” หลังจากได้รับคำถามต่อไปว่า ผู้บริหารได้นำผลการทดสอบไปวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกับคณะครูอย่างไร “...ไม่คะคะ ไม่ได้ร่วมกันวางแผนอะไร มีแต่บอกว่าให้ครูไปพิจารณาแก้ไขเอง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...จะบอกว่าท่าน (ผู้อำนวยการ) ไม่สนใจก็ไม่ได้คะครับ ท่านสนใจ แต่อาจจะไม่ถึงขั้นที่ว่าเอาไปทำยังไงต่อ พอท่านรู้คะแนนท่านก็รีบแจ้งให้ครูทราบทันที ให้ครูนำไปจัดทำป้ายข้อมูล แต่ถ้าจะบอกว่าท่านวางแผนทำอะไรยังไง ก็แค่พูดๆ กัน ไม่ได้ทำเป็นแผนอะไร มอบหมายให้ครูประจำชั้นดูแล จะคอยถามว่าปีนี้เด็กเป็นยังไง พอจะมีโอกาสทำคะแนนให้สูงขึ้นได้ไหม ก็ตามเรื่องอยู่นะครับ แต่ไม่เข้มข้นเท่าไร...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...การพัฒนาการสอน เป็นหน้าที่ของครูผู้สอน ผู้บริหารเป็นเพียงผู้กำกับ ติดตามผลเท่านั้น ดังนั้นผลจะดีหรือไม่อย่างไร ต้องดูที่ครู ครูต้องดูแลนักเรียนอย่างเต็มที่ พัฒนาการสอนของตนเอง จึงจะสามารถแก้ปัญหาด้านผลการเรียนของนักเรียนได้ คะแนนโอเน็ตก็จะดีไปด้วย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา 52)

“...ผู้บริหารเขาก็สนใจทุกเรื่องนั่นแหละ โดยเฉพาะงานวิชาการ ยิ่งเป็นการสอบโอเน็ตที่มีผลต่อการประเมินภายนอก แต่ว่าการติดตามไม่ต่อเนื่องพอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจพัฒนานักเรียนต่อไป แคบอกว่าเป็นนะ ลดละ ครูต้องดูแล...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้บริหารไม่สนับสนุน ไม่สนใจ อยากได้แต่ผลอย่างเดียว...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่เข้าใจการแปลค่าสถิติที่รายงานบางอย่าง ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

“...แต่ปัญหาที่โรงเรียนผม คือ ผมเองนี่แหละดูสถิติแล้วสรุปยากนะ มันเป็นตัวเลข แปลไม่ค่อยถูก ต้องอาศัยครูวิชาการเขา บางทีก็ไม่มีเวลาค่อยกันมากนัก ตัวเลขมันเยอะดูไม่ไหว ไม่เข้าใจด้วย ก็ดูเฉพาะค่าเฉลี่ยที่ได้แต่ละวิชานั้นแหละว่าสูงหรือต่ำ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...จะแปลความจากตัวเลขมันก็ยากนะครับ แต่เราก็ดูว่ามีค่าเฉลี่ยสูงไหม พอใจหรือยัง ถ้าคิดว่ามันต่ำเราก็ช่วยกันหาวิธีแก้ไข มีปัญหานะถ้าจะให้ตีความหมายจากตัวเลข ค่าเฉลี่ย ค่าเอสดี ค่าเฉลี่ยก็พอรู้ แต่ค่าเอสดี มันบอกอะไร แคค่าเฉลี่ยก็พอแล้ว...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.1.3 ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

“...ผู้บริหารไม่นิเทศชั้นเรียน ขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง พอไม่นิเทศงานต่างๆ ก็เฉื่อยไปด้วยนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2 ปัญหาด้านครูผู้สอน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด 53 ครูผู้สอน พบว่า

1.2.1 ครูผู้สอนยังไม่ปรับวิธีสอนของตนเองให้สอดคล้องกับการทดสอบระดับชาติ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูนี้สำคัญครับ เพราะอะไร เพราะครูเขาอยู่กับเด็ก ผู้บริหารเขาอยู่ห่างๆ แค่สนับสนุน
ดังนั้นครูที่ไม่เปลี่ยนวิธีสอน ผลสอบของเด็กก็จะได้เท่าเดิมนั้นแหละ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ผมไม่โทษเด็กหรอก มันขึ้นอยู่กับครูผู้ฝึกประสบการณ์ให้นักเรียนเท่านั้น ครูจัดอย่างไร
นักเรียนก็ได้เช่นนั้น ผมจึงบอกว่าครูต้องเก่ง หาวิธีสอนเด็กให้ได้ นี่สำคัญ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ครูยังสอนแบบเดิมๆ ไม่ได้ประเด็น ไม่คำนึงถึงมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตร...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.2 ครูผู้สอนไม่เข้าใจหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้
สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2551 ซึ่งเป็นกรอบในการสอบระดับชาติ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของ
ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูสอนที่โรงเรียนนะ รู้จักมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ใหม่ สอนๆ กันไปตามหนังสือ ไม่มีการ
วิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัดอะไร ก็สอนได้ แล้วเด็กจะสอบได้ยังไง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูไม่เข้าใจหลักสูตร ตัวชี้วัดตกหล่นก็ไม่รู้ เวลาวัดผลก็ออกข้อสอบไปเรื่อย ตรงมาตรฐาน
ไหนก็ไม่รู้ ออกตามเนื้อหา ที่สำคัญนะออกข้อสอบความจำเสียมากกว่า ไม่เห็นว่าจะดูแนวข้อสอบ
ระดับชาติเลย เวลาสอบในห้องกับสอบระดับชาติมันเลยคนละแบบ เด็กจะสอบได้คะแนนเยอะๆ ได้ยังไง
สอนแบบ สอบอีกแบบ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.3 ครูผู้สอนมีภาระการทำงานอื่นๆ มาก ทำให้มีเวลาเตรียมการสอนและทำ
การสอนในห้องเรียนน้อยลง ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหาร
สถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

54

“...ครูบ่นว่ามีงานอื่นเยอะ แย่งเวลาครูออกนอกห้องเรียนมาก ไม่ว่าจะเป็นงานนโยบาย งาน
ข้อมูล งานการเงิน งานธุรการอื่น เยอะ โรงเรียนเล็กก็แย่ คนยิ่งน้อย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...งานด่วนต่างๆ ก็ครูเป็นคนทำ ยิ่งงานบางอย่างต้องภายในวันนี้ไม่ทันเขาจะปิดงบ ปิดระบบ ก็ต้องทิ้งห้องเรียนมาทำกันวันเดียว งบประมาณที่ทำส่วนใหญ่ทำไปแล้วก็ไม่ได้งบหรอก แต่ก็ต้องรีบทำให้ทันเวลา แล้วใครจะคุมเด็ก สอนเด็ก ให้งานก็ไม่เหมือนครูสอนหรอก ไม่ใช่แค่นั้นนะ งานแบบนี้ก็มีมาเรื่อยๆ นะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...งานกระทรวงอื่นๆ น่าจะมาช่วยเรามากกว่ามาให้เราทำนะ อย่างงานอนามัยนี่น่าจะให้สถานีอนามัยเขามาจัดทำเอง ส่วนสูง น้ำหนัก ประวัติโรคต่างๆ ไม่ใช่ให้ครูทำแล้วขอให้เรารายงานให้ มันทำให้ครูต้องทำงานอื่นมากขึ้น ครูต้องสอนมากกว่าอย่างอื่นนะ ไม่ใช่ครูเป็นคำตอบทุกอย่าง อยากได้อะไรก็ให้ครูทำ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูมีงานเยอะ ลดลงได้ไหมการแข่งขันต่างๆ กีฬา กิจกรรม งานนโยบาย อบรม อบรมทำไม บางอย่างไม่จำเป็นเลย โรงเรียนผมไม่มีปัญหาเสพติด ครูยิ่งน้อยก็ต้องส่งครูไปอบรมเสพติดเป็นวันสองวัน ถ้าไม่ไปต้องชี้แจง แล้วใครจะสอนที่โรงเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ประกัน ประกวด ประเมิน เยอะไปหมด เอาจริงๆ มันส่งผลต่อเด็กได้จริงหรือเปล่า ทำกันทุกอย่างไม่เห็นว่าจะดีขึ้น ให้ครูสอนเต็มที่ไม่ดีกว่าหรือ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.4 ครุน้อย และสอนไม่ตรงวิชาเอก ทำให้คุณภาพการสอนลดลง นักเรียนได้รับประสบการณ์ไม่เต็มตามศักยภาพเท่าที่ควรจะเป็น ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมว่า ถ้าครูพอ สอนตรงวิชาเอก เด็กจะมีคุณภาพขึ้นเยอะ แก้ให้ได้สิ ก็รู้ว่ามันมีปัญหา อย่างโรงเรียนผมต้องการครูเอกคอมพิวเตอร์ ก็ได้ครูพละมา ผมต้องเอาครูเอกอื่นมาสอนคอมพิวเตอร์ แล้วมันจะได้คุณภาพเต็มที่ได้อย่างไร ผมทำอะไรได้บ้าง ปัญหานี้ ผู้มีอำนาจไม่ใช่ผมนะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา 55)

“...วิชาพื้นฐานก็พอสอนได้นะครับ แต่วิชาเฉพาะด้านมันยากเหมือนกัน อย่างดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ กีฬา ยิ่งไงก็ไม่เต็มที่หรอกครับ แค่ว่ารู้ ไม่ได้ทักษะจริงๆ รู้ไม่ลึกพอที่จะไปวิเคราะห์ข้อสอบ โอนเน็ตได้หรอกครับ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.5 การส่งต่อ และใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...การรับช่วงของครู ครูแต่ละชั้นไม่ได้รับข้อมูลนักเรียนต่อเนื่องกัน ก็จะทำให้นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาได้ตรงประเด็น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนไม่ได้รับการพัฒนาต่อเนื่องจากชั้นเรียนก่อนๆ จบปีการศึกษาข้อมูลก็อยู่ในแบบกรอก อยู่ในกระดาษ ไม่ค่อยได้ใช้ข้อมูลมาพัฒนาเด็กต่อเนื่อง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูมักอ้างว่ารู้จักเด็กดี ส่วนใหญ่รู้สภาพทั่วไป ลูกใคร เรียนเก่งหรือไม่ อ่านคล่องไหม แต่ปัญหาในรายละเอียด ข้อบกพร่องในการเรียน ไม่รู้จริงๆ หรือก เช่น เด็กคนนี้อ่านไม่ได้ คำที่อ่านไม่ได้คือคำชนิดใด พอเจาะลึกแบบนี้ก็บอกไม่ถูก...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.6 ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการสอนระดับชาติ O-NET ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูไม่ให้ความสำคัญกับการสอบโอเน็ต ผลสอบออกมาอย่างไรก็แล้วไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูบางสาระที่ไม่ใช่สาระหลัก ไม่สนใจ ไม่ให้ความสำคัญในการสอบโอเน็ต...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.7 มอบภาระการสอบระดับชาติให้ครูประจำชั้นที่มีการสอบระดับชาติ ไม่ร่วมกันทำงาน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูปิดภาระการสอบนี้ให้กับครูที่สอนชั้น ป.6 ชั้น ม.3 เพราะคิดว่าไม่ใช่ภาระของตนเอง โยนปัญหา ภาระให้ครูที่สอนชั้น ป.6 ชั้น ม.3 ไม่ให้ความร่วมมือกัน ไม่ตระหนักปัญหาการสอบระดับชาติ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูบางคนมักบอกว่าไม่ใช่ชั้นตนเองที่ต้องสอบระดับชาติ ใครสอนชั้น ป.6 ม.3 ก็รับผิดชอบดูแลนักเรียนของตนเอง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูชั้นอื่นๆ ที่ไม่ได้สอบ(ระดับชาติ) ก็สอน สอบปกติไป ไม่ให้ความสำคัญของการสอบโอเน็ต ไม่เต็มประสบการณ์ให้เด็กเพราะคิดว่าเด็กของตนไม่ได้สอบ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.8 ครูละเลย ไม่เอาใจใส่นักเรียน ให้ผลการเรียนแบบปล่อยเกรด ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบและคะแนน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูบางคนปล่อยปะละเลย ให้ผลการเรียนง่ายขึ้นทำให้นักเรียนหลง ไม่เชื่อฟังครูคนอื่นที่เข้มงวด ครูควรให้ความตระหนักร่วมกัน อบรมให้เป็นแนวทางเดียวกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...สถานศึกษา ครู ส่งเสริมทางด้านวิชาการน้อย เน้นกิจกรรมมากกว่า ไม่เห็นความสำคัญ ของวิชาการ โดยเฉพาะครูที่ไม่ได้สอนชั้นที่มีการสอบระดับชาติไม่สนใจเลย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูปล่อยเกรดเด็กจะชอบ เพราะได้เกรดดี ไม่ต้องทำอะไรมาก เป็นการปลูกฝังนิสัยแยๆ เด็กก็เลยพาลมาต่อต้านครูที่ตั้งใจสอน ความสนใจเรียนก็น้อยลง เพราะนิสัยขี้เกียจ ไม่รับผิดชอบ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูต้องร่วมใจกันนะ ถ้าไม่ทำเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เด็กก็ทำดีเอาตัวรอดไปวันๆ ไม่ใช่การปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.9 ครูขาดทักษะการวัดและประเมินผลที่เน้นกระบวนการคิด ขาดการวิเคราะห์ข้อสอบ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูที่สอนมีทักษะการวัดและประเมินผลน้อย วิเคราะห์ข้อสอบไม่เป็น ออกข้อสอบแบบ ข้อสอบโอเน็ตไม่เป็น หรือเพราะมันออกยากก็เลยไม่ค่อยมีข้อสอบแบบ สทศ. มาใช้ในห้องเรียน เด็กจึง ไม่มีประสบการณ์ในการทำข้อสอบแนวนี้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูไม่หาคุณภาพข้อสอบ ออกมาแล้วก็ใช้เลย บางทีก็มีผิด ไม่มีข้อถูกบ้าง กำกวมบ้าง หรือไม่ก็ลอกมาจากอินเทอร์เน็ต ข้อสอบจึงไม่มีคุณภาพ ไม่ตรงกับมาตรฐานในหลักสูตร ไม่ครอบคลุม มาตรฐาน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ไม่เคยเห็นนะว่าครูหาคุณภาพข้อสอบนอกจากทำงานวิทยานิพนธ์ หรือผลงานทางวิชาการ ในชีวิตจริงแล้ว ในห้องเรียนไม่ได้หาคุณภาพหรอก อย่างดีก็ตรวจดู พิจารณาเองว่าง่ายหรือยากไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.2.10 โรงเรียนไม่มีมาตรการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน ดังข้อมูล จากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...โรงเรียนไม่มีมาตรการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน ทำกันไปตามนโยบายเขต ทำเพราะอยากผ่านการประเมินภายนอก พอผ่านแล้วก็ทำอย่างเดิม ไม่เข้มงวดอะไร...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูและผู้บริหารไม่ได้วางแผนการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำงานเฉพาะหน้า วิธีการเลย ไม่แน่นอน นึกจะทำอะไรก็ทำ อยากเปลี่ยนก็เปลี่ยน ไม่ต่อเนื่องจึงหวังผลจริงจางอะไรไม่ได้ คะแนนขึ้นก็ ดี ไม่ขึ้นก็แล้วกันไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ทำงานต้องมีแผน ครูไม่มีแผนการแก้ปัญหาผลการเรียนของนักเรียน ทำตามใจ ตาม สะดวกของตนเอง มันก็ไม่ได้ผล ไม่ต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...โรงเรียนไม่มีวิสัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน ไม่จัดทำแผน ยังสอนเหมือนเดิม... 58

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.2.11 ครูไม่ติดตามความเคลื่อนไหวในการสอบทางการศึกษาของ สทศ. ทาง เว็บไซต์ ไม่ศึกษาโครงสร้างข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระดาษคำตอบ ทำให้ไม่ทราบรายละเอียดในการสอบ ส่งผลให้เตรียมความพร้อมได้ไม่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูเข้าดูเว็บ สทศ.บ่อยพอหรือยัง รู้ความเคลื่อนไหวที่ประชาสัมพันธ์ในเว็บไหม ถ้าไม่รู้ ไม่
ดู การเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กนักเรียนก็ได้ไม่เต็มที่...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้รับผิดชอบต้องตามดูเว็บไซต์ของ สทศ.ตลอดนะ มีอะไรใหม่ๆ จะได้นำมาชี้แจง เตรียม
ความพร้อมให้นักเรียนได้ ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการออกข้อสอบ ตารางสอบ รูปแบบข้อสอบ
กระดาษคำตอบ ซึ่งนักเรียนต้องรู้และเห็นก่อนสอบ จะได้ไม่เสียเวลาทำความเข้าใจข้อสอบในห้องสอบ
อีก...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.3 ปัญหาด้านผู้เรียน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน
ผู้เรียน พบว่า

1.3.1 ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวของ สทศ. วิธีระบาย
คำตอบ คำชี้แจงในกระดาษคำตอบ ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ ขาดความมั่นใจในการทำข้อสอบ ดึง
ข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน
ดังนี้

“...นักเรียนต้องเตรียมตัวมากกว่านี้ เขาไม่เคยทำข้อสอบแบบนี้ กระดาษคำตอบก็ไม่เคยเห็น
ระบายคำตอบไม่เป็น ไม่เข้าใจคำชี้แจง ระบายคำตอบถูกบ้าง ผิดบ้าง เสียเวลานะครับ ทำข้อสอบไม่
ทันเวลาด้วยเพราะมันแต่งกับวิธีทำข้อสอบ ข้อหลังๆ ก็เลยเดา...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนไม่เคยทำข้อสอบแบบของ สทศ. ระบายคำตอบไม่เป็น ไม่มั่นใจ ระบายคำตอบผิด
เยอะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนไม่รู้วิธีการทำข้อสอบที่เน้นการคิด มีหลายขั้นตอนอย่างนี้ ต้องฝึกเด็กให้มาก” 59

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.3.2 ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษา ไม่นำผลการ
ทดสอบไปใช้ในการพัฒนาตนเอง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหาร
สถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...นักเรียนบางคนนะ เขาบอกว่าจะให้ผมสอบไปทำไม เรียนจบแล้วผมก็ต้องไปตัดอ้อย แล้วจะสอบโอเน็ตไปทำไม...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เด็กนักเรียนที่เข้าสอบแต่ละปีก็เป็นเด็กคนละชุดกัน เด็กที่สอบก็ไม่ได้เอาผลการสอบไปพัฒนาตนเอง เด็กของผมนะพอสอบ ป.6 ก็อีกตั้ง 3 ปี ถึงจะได้สอบโอเน็ตอีกครั้งในชั้น ม.3 แล้วก็สอบคนละระดับแล้ว เขาจะเอาไปพัฒนาตนเองได้อย่างไร...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เวลาสอนส่วนใหญ่แล้วครูไม่ได้ดูหรือว่าคะแนนโอเน็ตเป็นยังไง อย่างดีก็ดูปัญหาในห้องเรียนแต่ละวัน..”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.3.3 ผู้เรียนบางคนมีปัญหาด้านการอ่าน อ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่มีความอดทนในการอ่านข้อความยาวๆ เพื่อทำข้อสอบ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...นักเรียนไม่ตั้งใจสอบโอเน็ต เวลาทำข้อสอบก็ทำอย่างรวดเร็ว บางคนทีอ่านเขียนไม่ได้ยิ่งแยกว่า เพราะแจกข้อสอบยังไม่เสร็จ กระดาษคำตอบเสร็จแล้ว ไม่ดูแม้แต่ข้อสอบ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เด็กเราทุกวันนี้อ่านเขียนไม่ได้เยอะนะ แล้วจะไปทำข้อสอบได้อย่างไร แค่อ่านได้งูๆ ปลาๆ ก็ทำข้อสอบไม่ได้แล้ว ข้อสอบโอเน็ตมันยาก มันไม่ใช่สอบพื้นฐานแล้ว มันเป็นข้อสอบขั้นสูง (advance) ไปแล้วใช่ไหม...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.3.4 ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...นักเรียนก็พออ่านได้นะ แต่ไม่รู้จักคิด วิเคราะห์ไม่เป็น อ่านจับใจความก็ไม่ได้ เวลาทำข้อสอบจึงคิดวิเคราะห์ไม่ได้ ส่วนใหญ่ข้อสอบก็เน้นการคิดไม่ใช่จำมาตอบนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนไม่อ่านข้อสอบ หรืออ่านผ่านๆ รีบทำ ไม่พิจารณาให้ดี ไม่อดทนในการอ่านข้อสอบ ยาวๆ แบบนี้ต้องฝึกอ่านทวนด้วย อ่านอย่างมีสติ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.3.5 ผู้เรียนติดเกม ติดบุหรี ติดเหล้า โดยเฉพาะเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ผลการเรียนต่ำ ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้คะแนนสอบระดับชาติต่ำ ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...นักเรียนก็พออ่านได้นะ แต่ไม่รู้จักคิด วิเคราะห์ไม่เป็น อ่านจับใจความก็ไม่ได้ เวลาทำข้อสอบจึงคิดวิเคราะห์ไม่ได้ ส่วนใหญ่ข้อสอบก็เน้นการคิดไม่ใช่จำมาตอบนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนติดเกม ไม่สนใจเรียน จับกลุ่มเล่นเกมแท็บเล็ต โทรศัพท์มือถือ ไม่เข้าเรียน เข้าเรียนไม่ตรงเวลา ทำให้ผลการเรียนต่ำ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...นักเรียนชั้นโตๆ จะมีปัญหาเรื่องสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า หนีเรียนบ้าง ครูสอนก็ไม่ฟัง พ่อแม่เตือนไม่ได้ บางคนวางตัวเป็นนักเลงนะคะ ทำต่อยกับครูก็มี โรงเรียนขยายโอกาสก็อย่างนี้แหละ เจอประจำ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ในหมู่บ้านเล็กๆ ทุกวันนี้ก็มีแล้วนะครั้บร้านเกม เด็กติดเกมไม่สนใจเรียน วันหยุดก็ไปเล่นเกม ไม่ทำการบ้าน เป็นปัญหาเช่นกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.3.6 ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกัน นักเรียนที่ย้ายเข้าใหม่มีพื้นฐานความรู้ต่างกัน ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือ ครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

61

“...นักเรียนมีความแตกต่างกัน มีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน เกิดความยุ่งยากในการพัฒนา ผู้เรียนให้เกิดความเท่าเทียมกันได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เด็กที่ย้ายมาใหม่ ต้องปรับพื้นฐานความรู้ เพราะเรียนมาต่างกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.4 ปัญหาด้านผู้ปกครองนักเรียน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านผู้ปกครองนักเรียน พบว่า

1.4.1 ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน หรือไปทำงานต่างจังหวัด ปล่อยให้เด็กเรียนอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ทำให้ขาดการดูแล เอาใจใส่ด้านความประพฤติ ด้านการเรียน ขาดความอบอุ่นในครอบครัว ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...พ่อแม่เด็กไปทำงานที่อื่น ปล่อยให้ลูกหลานอยู่กับตายายบ้าง ปู่ย่าบ้าง หรืออยู่กับญาติๆ เด็กขาดความอบอุ่นในครอบครัว ไม่ได้ดูแล เอาใจใส่เด็กเท่าที่ควร ก็เลยส่งผลต่อเด็กเรียน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เด็กชนบทส่วนหนึ่งไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ จะอยู่กับตา ยาย หรือญาติ นี่เป็นปัญหา เด็กขาดความอบอุ่น ไม่มีใครดูแล เอาใจใส่การเรียนที่บ้าน เด็กจึงไม่อ่านหนังสือ ทำการบ้านไม่ได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้ปกครองนักเรียนไปทำงานต่างจังหวัด ไม่มีคนดูแลการเรียนของเด็กที่บ้าน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.4.2 ผู้ปกครองละเลยการอบรมพฤติกรรมนักเรียนทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมเข้าหมู่บ้านไปตามเด็กมาเรียน ผมเห็นแล้วสลดใจ เด็กสูบบุหรี่ต่อหน้าผู้ปกครอง เขาก็ไม่ได้ว่ากล่าวอะไร เรานี้สอนที่โรงเรียนให้หลีกเลี่ยงแต่ที่บ้านเขาไม่ได้สนใจอะไรเลย นี่ก็เป็นปัญหา~ จะให้ทำยังไง...”

62

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแล เอาใจใส่อบรม สั่งสอนเด็ก ปล่อยให้ป็นหน้าที่ของครูฝ่ายเดียว...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.5 ปัญหาด้านชุมชน

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านชุมชน พบว่า

1.5.1 ชุมชนไม่เข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญในการทดสอบระดับชาติ ดังข้อมูลจากการสนทนากับการศึกษาลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ชุมชนไม่รู้ว่าจะสอบโอเน็ตคืออะไร สอบทำไม เวลาขอความร่วมมือให้ดูแล เตรียมความพร้อมนักเรียนที่บ้านจึงไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ชุมชนไม่สนใจกิจกรรมของโรงเรียน ไม่รู้ว่าโรงเรียนทำอะไรบ้าง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.5.2 องค์กรชุมชนไม่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ดังข้อมูลจากการสนทนากับการศึกษาลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...อบต.ก็ไม่สนับสนุนด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมค่ายวิชาการให้กับนักเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.5.3 ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สิ่งเสพติด ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน ดังข้อมูลจากการสนทนากับการศึกษาลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...คนในชุมชนเล่นการพนันกันเยอะ เด็กเห็นและเอาเยี่ยงอย่าง ผู้ปกครองก็เห็นเป็นเรื่องปกติ การสอนที่โรงเรียนก็สวนกระแส พัฒนayakanักเรียนไม่สนใจเรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...เด็กอยู่ในชุมชนก็ซึมซับพฤติกรรมของคนในชุมชน ชุมชนเล่นการพนันเด็กก็เห็นและเอาอย่าง ผู้ใหญ่สูบบุหรี่เด็กก็สูบตาม ที่สำคัญไม่เห็นว่ามันเป็นปัญหา...”

63

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

1.6 ปัญหาด้านแบบทดสอบระดับชาติ

ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านแบบทดสอบระดับชาติ พบว่า

1.6.1 แบบทดสอบของ สทศ. ยากเกินไป วิธีทำ วิธีให้คะแนนซับซ้อน หลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบ ส่งผลให้คะแนนต่ำและไม่สะท้อนความรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ดังข้อมูลจากการสนทนากับผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ข้อสอบยากเกินไป มีรูปแบบซับซ้อน เกณฑ์การให้คะแนนซับซ้อน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบเดี๋ยวกัฉับบัสนั เดี๋ยวกัฉับบาย มีข้อสอบต่อเนื่องอีก เปลี่ยนไปเปลี่ยนมานะ ครูก็ตามไม่ทัน เด็กกัฉง จะให้เตรียมเด็กกัฉงใจจัฉงจะทันข้อสอบชะที่ จำเป็นมากเลยเด็กต้องม่ประสบการณ์ในการทำข้อสอบแบบนี้ให้มาก...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบต้องเป็นขั้นพื้นฐานนะ ขั้นพื้นฐานคือไม่ยากเกินไป เด็กส่วนใหญ่ต้องทำได้ คะแนนที่ได้ก็ต้องเกินครึ่ง คะแนนระดับชาติไม่ถึงครึ่งก็แสดงว่าข้อสอบไม่ใช่พื้นฐาน มันยากเกินเด็กจะทำได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.6.2 แบบทดสอบของ สทศ. บางข้อมีความลำเอียงเอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนบางกลุ่ม บางพื้นที่ ดังข้อมูลจากการสนทนากับผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...การออกข้อสอบควรเป็นข้อสอบที่เป็นสากล ไม่ใช่เข้าใจเฉพาะกลุ่ม จะต้องออกให้ครอบคลุม...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบต้องเป็นกลาง ไม่ออกให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ประโยชน์ ต้องกรองข้อสอบดีๆ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบยากเกินไป ควรปรับให้ง่ายขึ้น จะเห็นว่าข้อสอบบางปีง่าย เด็กก็ได้คะแนนเยอะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน) 64

“...เห็นด้วย ข้อสอบฉบับยาวดีกว่า แต่ออกข้อสอบให้ง่ายกว่านี้อีกนิตก็จะดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

1.6.3 ข้อสอบของ สทศ. บางปีไม่มีคุณภาพเพียงพอที่จะแยกเด็กเก่ง เด็กอ่อน ออกจากกันได้ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครู วิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ข้อสอบปีก่อนๆ ไม่มีอำนาจจำแนกเลย แยกเด็กเก่งเด็กอ่อนไม่ได้ นักเรียนอ่านเขียนไม่ได้มี คะแนนสอบสูงกว่าเด็กเก่ง บางสาระเด็กเก่งได้เพียงร้อยละ 40 แต่เด็กอ่อนได้มากกว่า...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบทำให้เด็กที่เดาข้อสอบมีคะแนนเยอะกว่าเด็กเก่ง ปีที่มีข้อสอบน้อยๆ ข้อ เป็นอย่าง นั้น ก็ไม่รู้จะคิดว่าข้อสอบแยกเด็กไม่ได้ คะแนนก็ไม่น่าจะเอามาเทียบกันได้ด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ข้อสอบออกข้อสอบให้ง่ายกว่านี้ น่าจะเหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ใน ประเด็นต่อไปนี้

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

2.1.1 มีความจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต้องผ่านตามเกณฑ์ ดัง ข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ความจำเป็นเรื่องแรกเลยในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ ก็คือ ต้องประเมิน คุณภาพภายนอกรอบสาม ตัวบ่งชี้ที่ 5 ถ้าไม่ผ่านเขาก็ไม่รับรองเลยนะ ตัวอื่นดีขนาดไหนก็ไม่ผ่าน นี่ละ ความจำเป็นประการสำคัญเลยนะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา 65)

“...การประเมินของ สมศ. ด้านผลการเรียนระดับชาติมีผลต่อการผ่านการประเมินคุณภาพ ภายนอกมากเลย จำเป็นที่เราจะต้องเร่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคะแนนเพิ่มขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.2 มีความจำเป็นต้องนำคะแนนระดับชาติไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียน และต้องนำไปบันทึกในแบบ ปพ.1 ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ปีที่แล้ว คะแนนระดับชาติต้องนำมาใช้ตัดสินผลการเรียนร่วมกับคะแนนของโรงเรียนด้วยนะครับ นำมาคิดร้อยละ 20 ดังนั้นครูเราจำเป็นต้องมีคะแนนระดับชาติของนักเรียนทุกคน นักเรียนทุกคนจึงจำเป็นต้องสอบโอเน็ต...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...แบบ ปพ.1 มีช่องให้กรอกคะแนนระดับชาตินะครับ เราจะต้องนำคะแนนของเด็กรายบุคคลกรอกลงในแบบ ปพ.1...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ตอนนี้เราต้องนำคะแนนสอบโอเน็ตมาร่วมตัดสินผลการเรียน 80 ต่อ 20 จะบอกว่าคะแนนโอเน็ตไม่สำคัญไม่ได้ เราต้องแจ้งให้เด็กรู้และให้ความสำคัญในการสอบให้มากขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.3 ต้องการให้ สทศ. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองของเด็กรายบุคคลแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กนำไปพัฒนาตนเองได้ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...อยากให้รายงานผลการสอบเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองของเด็กรายบุคคล แยกตามมาตรฐานให้เด็กเป็นรายคนนะ เพราะเด็กจะได้แจกเด็กเพื่อให้เขานำไปพัฒนาตนเองได้ถูกต้อง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.4 ต้องการให้ สทศ. พัฒนาข้อสอบให้เหมาะสม ไม่ยากจนเกินไป ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ต้องการให้ข้อสอบง่าย เหมาะสม แล้วก็อย่ายากจนเกินไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน) 66

“...คะแนนระดับชาติไม่ถึงครึ่งก็แสดงว่าข้อสอบไม่ใช่พื้นฐาน มันยากเกินเด็กจะทำได้ อยากให้ข้อสอบง่ายกว่านี้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.5 ต้องการให้ สทศ. ออกข้อสอบเฉพาะเด็กพิเศษ หรือพิการเรียนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลไปพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ต้องการให้มีข้อสอบสำหรับเด็กพิการแยกต่างหาก จะได้ว่ารู้เด็กของเราทำข้อสอบมาตรฐานในระดับของเขาได้แค่ไหน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.6 ต้องการให้ครูศึกษาจุดอ่อนที่นักเรียนทำคะแนนสอบระดับชาติได้น้อย ให้โรงเรียนนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้น ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูต้องพัฒนาการสอนของตนเอง ทั้งด้านคุณภาพการสอนแล้วก็ให้ดูข้อมูลด้วยว่านักเรียนของเรามีจุดอ่อนตรงไหน ก็ให้พัฒนาในจุดนั้นเป็นพิเศษจะได้ไม่เป็นจุดอ่อน ก็คือส่วนที่ที่นักเรียนทำข้อสอบได้น้อย แล้วกำหนดประเด็นให้ สทศ.ติดตามประเมินคุณภาพภายนอกรอบต่อไปด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.1.7 ต้องการให้จัดอบรมการแปลความหมายจากค่าสถิติที่ปรากฏในรายงานผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ให้แก่ครู ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในการแปลผลจากสถิติที่รายงานมาในแบบต่างๆ ของ สทศ. หรือให้ศึกษานิเทศก์เข้าไปแนะนำในโรงเรียน เพื่อจะได้นำไปใช้แปลผลและวางแผนพัฒนาผู้เรียนได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ดพบว่า

2.2.1 การวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาผลการทดสอบ การศึกษาระดับชาติเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา นำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่อง จริงจัง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ควรนำข้อมูลการสอบมาวิเคราะห์หาข้อบกพร่อง ศึกษาปัญหาต่างๆ แล้วจัดทำเป็นโครงการ ทำแผนงานนำไปปฏิบัติ มีการเตรียมความพร้อมในการสอบครั้งต่อไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ต้องเอาข้อมูลมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงก่อนแล้วค่อยวางแผนแก้ปัญหาพร้อมกัน...”

(ผู้อำนวยการสถานศึกษา)

2.2.2 ครูสอนตรงวิชาเอกและเพียงพอ ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูพอ สอนตรงวิชาเอก เป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้คุณภาพเด็กเป็นไปตามเป้าหมาย ถ้าให้ครูทำงานเกินหน้าที่ สอนไม่ตรงวิชาเอก คุณภาพก็ต้องด้อยลง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...บุคลากรต้องเพียงพอ สอนตรงตามความถนัด ตรงกับความต้องการ ยิ่งสอนตรงวิชาเอกได้ จะดีมาก...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.3 การปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติ ด้วยการชี้แจงทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในทุกชั้นเรียน ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ควรปลูกจิตสำนึกนักเรียนให้เห็นคุณค่า และประโยชน์ของการสอบโอเน็ตให้ต่อเนื่อง หน่อย ไม่ใช่ก่อนสอบแล้วจึงมาประกาศ มันปลูกฝังไม่ได้นะเวลาสั้นๆ ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...อบรม ชี้แจงความสำคัญของการสอบโอเน็ตให้ต่อเนื่อง แทรกในชั้นเรียน ทำเป็นประจำจะทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบ เตรียมตัวสอบและตั้งใจสอบมากขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ปรับทัศนคติของเด็กที่มีต่อการสอบโอเน็ตให้เป็นเชิงบวก เห็นคุณค่า และสร้างความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้สอบระดับชาติให้เกิดขึ้น...”

68

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.4 ครู ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผอ.จะต้องสนใจ เอาใจใส่ในการนำผลการสอบโอเน็ตมาใช้พัฒนาผู้เรียนอย่างจริงจัง และต้องติดตามผลด้วยนะ ไม่ใช่ปล่อยให้ครูทำเอง ต้องเอาจริง ต่อเนื่องตลอดปี และครบทุกชั้นด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูใส่ใจในการจัดการเรียนสอนของตนเอง พัฒนาการเรียนการสอน โดยการนำผลการสอบแต่ละสาระมาวิเคราะห์ให้เข้าใจ พัฒนาให้ตรงจุด...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.5 บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ดังข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ความร่วมมือ ร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน จะต้องทำงานไปด้วยกัน อย่างเป็นระบบ เอาอย่างระบบประกันภายในที่เข้มแข็งก็เยี่ยมแล้ว...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้เรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เห็นความสำคัญร่วมกัน และพัฒนาร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ของตน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...องค์กรในชุมชน อย่าง อบต. ถ้าให้การสนับสนุนกันจะส่งผลดีมาก ตำบลของเราได้เงินสนับสนุนในการจัดค่ายวิชาการก่อนสอบจาก อบต. ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ตัวข้อสอบโอเน็ต ผมว่าความร่วมมือของชุมชนก็เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูต้องมีจิตสาธารณะ เสียสละ ทุ่มเทร่างกาย แรงใจ ติวเข้มนักเรียนด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.6 ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ดังข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

69

“...ผอ.ต้องนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง ติดตามผลการปฏิบัติงานตามแผนงานการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องร่วมคิด ร่วมทำ หาแนวทางใหม่ๆ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน ออกก้ำกับ ติดตาม นิเทศครูผู้สอนตลอดและสม่ำเสมอ...”
(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน นิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...สำนักงานเขต ศึกษาพิเศษ ต้องให้นโยบายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ปฏิบัติงานร่วมกัน นิเทศติดตามผล ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ สนับสนุนสื่อ เครื่องมือต่างๆ คือช่วยกันทุกฝ่ายจึงจะได้ผลที่ดี เป็นไปตามเป้าหมายของการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน...”
(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...สำนักงานเขตมีนโยบายการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน มีคลังข้อสอบ มีสื่อ มีแบบฝึกทักษะ มีหน่วยการเรียนรู้ ศักยภาพก็มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำ โรงเรียนเล็กก็รู้สึกไม่ถูกทิ้งว่าให้ทำกันเอง...”
(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...มีการส่งเสริมครูให้ใช้ ICT ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อการคิดวิเคราะห์ พัฒนาทักษะการคิดของเด็ก ให้คิดวิเคราะห์เป็น...”
(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.8 สื่อ เทคโนโลยีทันสมัย มีประสิทธิภาพ ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...สื่อการเรียนการสอนต้องดี ทันสมัย มีเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตต้องใช้งานได้ดี ตรงกับความต้องการ และมีประสิทธิภาพ...”
(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.9 ผู้ปกครอง ชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลการเรียนของนักเรียนที่บ้าน และการกำกับดูแลสถานบันเทิงต่างๆ เช่น ร้านเกม ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้ 70

“...พ่อแม่ต้องดูแลลูกหลานของตนเองอย่างใกล้ชิด ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ดูแลการอ่านหนังสือที่บ้าน การทำการบ้าน ถ้ามีร้านเกมต้องช่วยกันดูแลไม่ให้ เป็นแหล่งมั่วสุมจนเด็กต้องทิ้งการเรียน ชุมชนต้องช่วยเป็นหูเป็นตาด้วย ไม่ใช่ปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.10 หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารระดับต่างๆ ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ ให้ขวัญกำลังใจ และติดตามผลการดำเนินงาน ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญในกระบวนการดำเนินงาน การให้ขวัญกำลังใจ และการจัดสรรงบประมาณ ควรส่งเสริมงบประมาณในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายด้วย จะได้มีข้อสอบที่มีคุณภาพจริงๆ อย่างนี้ตอบโจทย์ข้อสอบโอเน็ตได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ผู้บริหารควรให้ขวัญกำลังใจแก่ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่จริงจัง เป็นแบบอย่างความมุ่งมั่น ทำงานจนเกิดผลสำเร็จในรูปแบบต่างๆ ตามสมควร และจริงจัง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.11 เตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ควรมีการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ เด็กได้รับการพัฒนาความพร้อมในการสอบ ตามแนวข้อสอบของ สทศ. จะช่วยให้เด็กมั่นใจในการสอบ มีความพร้อม และตั้งใจสอบมากขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เตรียมให้พร้อม ซ้อมให้ดี เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมทุกด้าน ทั้งความรู้ ความมั่นใจ ประสบการณ์ รู้แนวข้อสอบ ต้องทำให้พร้อมทุกด้าน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...สอน และสอบไปตลอดปีการศึกษา ต้องเริ่มตั้งแต่ชั้น ป.4 ป.5 ชั้น ม.1 ม.2 พอถึงชั้นที่สอบระดับชาติทุกอย่างก็พร้อม...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...สอนให้เต็มเวลา ก่อนสอบก็ติวข้อสอบ ทดสอบเสมือนจริง จะช่วยเสริมประสบการณ์ และสร้างความมั่นใจให้นักเรียนได้ดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เตรียมให้พร้อม ทำให้เด็กรู้สึกว่ายากจะสอบแล้ว มันท้าทายดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.12 ครูต้องขยัน ครูต้องเก่ง สามารถนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเองได้ จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมไม่กลัวนะคือเตอร์ เรียนสูงยังไงก็ไม่มีประโยชน์ ผมกลัวครูขยัน ครูเก่ง อะไรก็สู้ไม่ได้ นะ ทำอะไรก็ประสบความสำเร็จ ทำยังไงครูส่วนใหญ่ถึงจะขยันขึ้น เก่งขึ้น ครูต้องมีความรับผิดชอบสูง พัฒนาตนเองเสมอ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ความสำเร็จอยู่ที่ครู ครูต้องขยัน พัฒนาตนเองเสมอ แสวงหา ค้นหาวิธีการใหม่ๆ มา พัฒนาการสอนของตนให้ตรงกับหลักสูตร และการสอบของ สทศ. ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.2.13 ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ทุกคน ถ้าทำงานตามหน้าที่ให้สุดกำลัง เต็มความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ คือทุกคนทำตามหน้าที่ของตนเองนั่นแหละดีที่สุด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ครูต้องมีวินัย ครูเก่ง เด็กก็เก่ง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ความรับผิดชอบเป็นคำตอบที่ชัดที่สุด ทุกคนรับผิดชอบในหน้าที่ ทำสุดความสามารถ ทุกอย่างก็สำเร็จ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.2.14 ประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการสอบทางการศึกษาระดับชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ให้ทุกฝ่ายทราบและตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ควรประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการสอบโอเน็ตบ่อยๆ ให้ทุกคนรู้ทั้งตัวนักเรียนเอง ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจจะได้แรงเสริมทั้งเงิน แรงกาย การดูแลร่วมกันก็ได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ที่หน้าโรงเรียนจัดทำป้ายนับถอยหลัง ก็ดีนะชาวบ้านสนใจถามว่าสอบอะไร พอจะขอความร่วมมือในการติดตามการเรียนของเด็กที่บ้าน เขาก็ให้ความร่วมมือดีขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

2.3.1 การมอบเกียรติบัตรโรงเรียนที่มีคะแนนสอบระดับชาติสูงเป็นการเสริมกำลังใจให้ผู้ตั้งใจทำงานอย่างจริงจังได้ดี ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ใบประกาศเกียรติบัตรก็ดีนะ ให้กำลังใจโรงเรียนที่ตั้งใจทำงานได้ดีมาก กว่าคะแนนจะเพิ่มครูต้องวางทำงานพัฒนาผู้เรียนเป็นปีๆ เลยนะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ประชาสัมพันธ์ให้คนอื่นรู้มากๆ หน่อย โรงเรียนที่มีผลสอบระดับชาติที่สูง ต้องหาโอกาสยกย่อง ชมเชย ให้โล่รางวัลก็ยังได้ เป็นกำลังใจของคนทำงานนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...การมอบโล่ มอบเกียรติบัตรในที่ประชุมผู้บริหาร สร้างความภาคภูมิใจ ให้กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานได้ดี ไม่ต้องลงทุนมาก...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.3.2 ให้ขวัญ กำลังใจแก่ครูผู้ดูแลนักเรียนจนมีคะแนนสอบระดับชาติสูง เป็นการเสริมกำลังใจให้ครูตั้งใจทำงานได้ดี ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ให้ครูได้รับรางวัลหน่อย ผลสอบโอเน็ตชั้นประถม ส่วนใหญ่ก็สอนประจำชั้น ให้ชั้นพิเศษบ้างเพราะงานเขานัก เป็นความหวังของโรงเรียนเลยนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้บริหารควรให้เกียรติ ยกย่อง ชมเชย ก็เป็นกำลังใจแก่ผู้ทำงานแล้วครับ มีโอกาสก็ชื่นชมกันต่อที่สาธารณชนหน่อย ไม่ใช่ผู้บริหารรับความชอบ ยกย่องแต่ตัวเองทุกที่...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูเราอย่าบอกนะว่าขวัญกำลังใจไม่ดี คิดให้ดีกว่าทุกวันนี้เราะ 3 ปีก็เท่ากับได้ 2 ชั้นแล้ว ปีละชั้นครึ่ง สองปีก็ได้สองชั้นแล้วนะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.3.3 ผู้บริหารอยู่โรงเรียน ให้ความเป็นกันเอง สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำงานของครู ร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผอ.ต้องอยู่โรงเรียนช่วยตัดสินใจปัญหาต่างๆ บางอย่างครูตัดสินใจเองไม่ได้ ต้องร่วมทุกข์ร่วมสุข เป็นกันเอง เหมือนญาติ พี่ น้อง คอยช่วยเหลืออยู่เป็นกำลังใจให้ครูทำงานที่โรงเรียนด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผู้บริหารที่ดีต้องไม่ใช่คำสั่งอย่างเดียว ต้องมีความเป็นกันเอง เอื้ออาทรต่อกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผอ.ต้องเป็นเหมือนผู้นำครอบครัว ให้ความเสมอภาค เท่าเทียมกัน เป็นกันเอง จึงจะทำให้การยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุเป้าหมาย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.3.4 ทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ทุกคนมีกำลังใจในการทำงาน ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...บรรยากาศการทำงาน ความเป็นพี่ เป็นน้อง ร่วมกันทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้มีกำลังใจทำงานได้ดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผมว่าทีมครูของเราก็สำคัญนะ ถ้าทุกคนร่วมกันทำงาน ช่วยเหลือเกื้อกูล เห็นอกเห็นใจกัน ไม่ปล่อยให้ใครคนใดคนหนึ่งทำแต่ฝ่ายเดียว แคนนี้ก็กำลังใจทำงานนะ มันสนุกไปด้วยกัน ทุกข์ก็แบ่งปันกันได้ ปัญหาที่ช่วยกันแก้ไข...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าได้ดำเนินการดังนี้

2.4.1 วิเคราะห์ผลสอบตามมาตรฐานของนักเรียนปีที่ผ่านมา ศึกษาเด็กรายบุคคลในปีที่จะสอบ จัดทำโครงการพัฒนาจุดบกพร่องที่มีกิจกรรมแก้ปัญหา การพัฒนาที่ชัดเจน วัดผลได้ ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ต้องวิเคราะห์ผลการสอบให้เข้าใจก่อนว่ามีข้อบกพร่องส่วนไหน แสดงว่าครูละเลยการสอน หรือสอนยังไม่บรรลุผล ก็ช่วยกันหาวิธีการแก้ปัญหา โดยจัดทำโครงการ ร่วมกันกำหนดกิจกรรมที่จะทำ แล้วนำไปปฏิบัติร่วมกัน มีการประเมินผลโครงการด้วยว่าแก้ปัญหาได้จริงหรือเปล่า...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ศึกษาผลสอบของเด็กก่อนนะ จะได้ว่าต้องพัฒนาอะไรเป็นพิเศษ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผลสอบของนักเรียนก็บอกเราได้นะ เป็นกระจกส่องตัวเองว่าโรงเรียนเราสอนไม่ดีตรงไหน จะต้องสอนอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานั้นได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผลสอบจะบอกจุดอ่อนของโรงเรียน แม้ว่าจะเป็นเด็กคนละกลุ่มกัน แต่เราก็อุดจุดอ่อนในการจัดการเรียนการสอนของเราได้เช่นกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ต้องรู้จักเด็ก วิเคราะห์ผลสอบ แล้วมาดูเด็กรุ่นใหม่ที่จะสอบว่ามีข้อบกพร่องอะไร เหมือนหรือต่างจากปีที่แล้วนะ จะได้แก้ตรงจุด ดูแต่คะแนนสอบปีที่ผ่านมาก็ไม่ตรงทั้งหมดหรอกนะ คิดให้รอบคอบหลายๆ ทาง ต้องช่วยกันคิดนะ คุณภาพจริงด้วยไม่ใช่ดูแต่สถิติจนไม่ดูของจริง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.2 วางแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมแจ้ง (ผลสอบ) ให้ครูทราบร่วมกัน แล้วให้ครูร่วมวางแผนว่าเราจะทำอะไรต่อไป ก็เสนอให้มอบหมายผู้รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน อย่างภาษาอังกฤษของเด็กผมมีคะแนนต่ำปีก่อนนั้น ผมก็หาฝรั่งมา เป็นฝรั่งตามบ้านนะครับ จำถูกๆ เขามีเมียคนไทยในหมู่บ้าน ก็เอามา แคะให้มาพูดฝรั่งกับเด็กๆ ไม่ได้สอนอะไร เนื้อหาครูไทยเป็นคนสอน แต่เวลาคุยกันให้คุยกับฝรั่งเลย ได้ผลดีมาก เพราะเด็กพูดฝรั่งดีขึ้น แกรมได้คะแนนโอเน็ตสูงขึ้นด้วย...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ครู ผู้บริหารต้องร่วมกันกำหนดมาตรการแก้ปัญหา วิชา มาตรฐานที่อ่อน จะทำเป็นโครงการ หรือเขียนแผนพัฒนาก็ได้ นำไปพัฒนาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูทุกคนต้องร่วมใจกัน วางแผนร่วมกัน ไม่ปล่อยให้ครูประจำชั้นวางแผนทำงานอยู่ฝ่ายเดียว ทำอยู่คนเดียว ถ้าเราช่วยกันงานก็ได้ผลดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.3 ครูปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เน้นกระบวนการคิดทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูต้องสอนให้มีประสิทธิภาพ ปรับวิธีการอยู่เสมอ ศึกษาหลักสูตรจะได้ตรงกับมาตรฐานและตัวชี้วัด มันก็ตรงกับการสอบโอเน็ตแล้ว เพราะโอเน็ตออกข้อสอบตามมาตรฐานในหลักสูตร แล้วทำไมการสอนกับการสอบถึงจะไม่เหมือนกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ครูอยากได้ครูดี ครูเก่ง ครูขยัน เพราะคนอย่างนี้เขาจะหาวิธีสอนใหม่ๆ เอาใจใส่พัฒนาตน พัฒนางานอยู่เสมอ ไม่ต้องบอกหรืออะไรใหม่ๆ เขารู้ก่อนใคร ขยันหาความรู้ อย่างนี้ครูเก่ง เด็กก็เก่ง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ภาวะนี้ครูเป็นตัวเอก ครูอยู่กับเด็กจะต้องสอนเด็กอย่างเต็มที่ ดูแลเอาใจใส่ ที่สำคัญต้องเป็นไปตามหลักสูตร ครูต้องขยันสอนอย่างดีตลอดปี ผลโอเน็ตจึงจะดีไปด้วย ตัวข้อสอบกันเฉพาะตอนจะสอบจะสู้สอนมาทั้งปีได้อย่างไร การตัวนี้ต้องสอนมาเต็มที่แล้วตัวก่อนสอบถึงจะได้ผลดีกว่า...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.4 สอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการ สื่อ ที่หลากหลาย ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูจะต้องสอนซ่อมเสริมให้เด็กอย่างสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการ และสื่อที่หลากหลาย ทุกชั้น จะทำแค่ชั้นที่จะสอบไม่ทันการนะครับ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...สอนซ่อมเสริมจะช่วยเสริมเด็กเก่ง ซ่อมเด็กอ่อนได้เหมาะสม ตรงกับปัญหาผู้เรียนนะ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.4.5 สร้างข้อสอบมาตรฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ควรมีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเลียนแบบข้อสอบของ สทศ. ทำเป็นคลังข้อสอบไว้ตามมาตรฐาน ตัวชี้วัดแต่ละสาระ ให้ครูนำไปใช้วัดและประเมินผลในระดับห้องเรียนเป็นประจำตลอดปี การศึกษา มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนฝึกซ้ำ ย้ำทวน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ถ้ามีงบประมาณสนับสนุนการสร้างข้อสอบมาตรฐานตามหลักสูตรและตามแนวการสอบของ สทศ. มาช่วยครู ให้ครูนำข้อสอบไปใช้ทดสอบในระดับชั้นเรียนจะช่วยเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนได้ดี และเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนด้วย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผมอยากให้ครูเปลี่ยนข้อสอบให้คล้ายกับสอบโอเน็ตในการสอบประจำหน่วยการเรียน แต่ข้อสอบแบบนี้สร้างยาก ต้องอาศัยคนเก่งมาช่วยกันทำจะได้มีคลังข้อสอบไว้ใช้เยอะๆ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

2.4.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายหลักที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติ ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...การสนับสนุนด้านสื่อ วิธีสอน ของสำนักงานเขตมีส่วนช่วยได้มากนะครับ เช่น การทดสอบ Pre O-NET เสมือนจริง ทำให้นักเรียนคุ้นเคยข้อสอบได้ดี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผมใช้รูปแบบการยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเขตนะ 3 9 4 เพื่อความยั่งยืน ช่วยผมได้มาก รู้สึกว่าเป็นเอกภาพในการพัฒนามากขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...เขตส่งเสริมข้อสอบมาให้ใช้ในห้องเรียนก็ดีนะคะ เพราะครูเราคงสร้างข้อสอบเองทีละหลายๆ แล้วให้มีคุณภาพด้วยคงยาก พอมีอย่างนี้ก็อำนวยความสะดวกให้ครูเราได้เยอะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.7 ทำ MOU กับทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...เขต ทำ MOU ยกผลสัมฤทธิ์ร่วมกับโรงเรียนก็กระตุ้นให้ทุกฝ่ายช่วยกันทำงานมากขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...MOU เรื่องการพัฒนาเด็กให้อ่านออกเขียนได้ร้อยเปอร์เซ็นต์ ทำให้ครูแก้ปัญหาเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ได้อย่างจริงจังมากขึ้น...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ต้องทำ MOU กัน กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เช่น สำนักงานเขตกับโรงเรียน ผู้บริหารกับครู ครูกับผู้ปกครอง หรือจะทำกับองค์กรอื่นในชุมชนก็ได้ จะได้ร่วมกับพัฒนา อยู่ใกล้ มหาวิทยาลัยก็ร่วมกันสร้างข้อสอบมาตรฐานก็ได้ เขามีคนเก่งๆ เยอะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.8 ติดตามความเคลื่อนไหวของ สทศ. ผ่านทางเว็บไซต์ www.niets.or.th เช่น โครงสร้างการออกข้อสอบ รูปแบบข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระจายคำตอบ เพื่อนำมาเตรียมความพร้อม และชี้แจงให้นักเรียนมีความมั่นใจในการสอบมากขึ้น ดังข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...เมื่อเข้าไปดูเว็บของ สทศ. เราจะทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ มากมายก่อนการสอบ เราต้องนำมาเตรียมเด็ก ให้รู้ ให้เห็น ได้ลองทำจริง จะได้มั่นใจ ไม่ลังเลซึ่งทำให้เสียเวลา...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...อยากส่งเสริมให้ครูเข้าดูเว็บของ สทศ. ตลอดเลยนะ ยิ่งใกล้สอบยิ่งมีอะไรที่ต้องรู้มาก ไม่ว่าจะเข้าข่าวสารการสอบ การส่งข้อมูลเด็ก เยอะแยะ สำคัญก็คือรูปแบบการสอบที่เขาบอกว่าจะออก

ข้อสอบมาตรฐานไหน ก็ข้อ รูปแบบเป็นแบบไหน ช่วงนี้ข้อสอบคงนิ่งแล้ว ไม่เปลี่ยนแปลงๆ อีก เราน่าจะยึดไปเตรียมนักเรียนของเราให้พร้อมก่อนสอบ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.9 เสริมประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ครูต้องปรับวิธีสอบให้ตรงตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้มากขึ้น และต่อเนื่อง ทำอย่างนี้ได้ก็เท่ากับครูตีข้อสอบให้เด็กตลอดปีเลย จะให้ตีต้องใช้กระดาษคำตอบแบบ สทศ. ด้วยนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...การตีข้อสอบก็มีประโยชน์นะ ถ้าอยากให้คะแนนเพิ่มครูต้องตีข้อสอบให้เด็กด้วย จะตีมาก ตีวน้อยก็แล้วแต่ครูจะมีเวลาช่วงไหน เอาจริงแค่ไหน แต่ตีดีกว่าไม่ตี...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...พวกเราจับกลุ่มกันจัดค่ายวิชาการ ตีข้อสอบให้นักเรียนก่อนสอบ ได้บสนับสนุนจาก อบต. นะ เขาให้ความสำคัญในการเสริมความรู้ให้เด็ก ปีที่แล้วเด็กก็ตั้งใจสอบดีมาก...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

2.4.10 สร้างความตระหนักในปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันทุกฝ่าย ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ต้องร่วมกันสร้างความตระหนักในปัญหา ชี้แจงให้เห็นว่าผลการเรียนต่ำมีผลยังไงบ้างต่อทุกคน ทุกฝ่าย แล้วสร้างแรงใจใส่สัมฤทธิ์ร่วมกัน มันจึงจะเกิดแรงขับที่ดี ทุกฝ่ายต้องเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องแก้ไขร่วมกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ชี้แจงทำความเข้าใจกับทุกคนให้ตระหนักในปัญหา ถึงเวลาที่จะต้องแก้ปัญหาร่วมกันแล้วนะ เพื่อประโยชน์ของทุกๆ คน นักเรียนก็ได้เรียนเต็มศักยภาพ ครู โรงเรียนก็ได้ประโยชน์...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...ครูต้องเห็นว่าปัญหานักเรียนมีผลการเรียนต่ำนี้เป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันแก้ไขเสียที ตั้งเป้าหมายและต้องมุ่งความสำเร็จร่วมกัน...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลจากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ดังนี้

3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง หรือภายในจังหวัดเดียวกัน ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมคิดว่าจังหวัดร้อยเอ็ดทั้งสามเขตพื้นที่ควรมาสร้างความร่วมมือกันในการพัฒนาแนวทางการนำผลการทดสอบไปใช้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน จะดีกว่าการทำเพียงแห่งเดียว บริบทเราก็เหมือนๆ กัน ถ้าร่วมมือกันเราน่าจะได้วิธีการที่ดีกว่า รวมทั้งได้บุคลากรมาช่วยกันยกระดับขึ้น จะได้ทำงานน้อยลงแต่ได้ผลมากกว่าเดิมนะ ผมว่าจะดีมากทีเดียว...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

“...การสร้างความร่วมมือผ่านอินเทอร์เน็ตมีความรวดเร็วทันใจดี เช่น แลกเปลี่ยนข้อสอบกัน จะช่วยแบ่งเบาภาระของครูได้มาก เพราะว่าครูทำงานน้อยลงแต่ได้งานมากจากการแลกเปลี่ยนกันทางอินเทอร์เน็ต...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

3.2 สนับสนุนการจัดหา การใช้ข้อสอบ สื่อ และสื่อเทคโนโลยีให้แก่ครูผู้สอน ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ถ้าหากเรามีการแลกเปลี่ยนสื่อ วิธีการสอนที่ดีๆ สามารถสอนเด็ก และแก้ปัญหาเด็กได้ดี มีคลังข้อสอบเยอะๆ ต้องเป็นข้อสอบตามแนวของ สทศ. เขานะ แล้วแลกเปลี่ยนกันนำไปใช้สอบในชั่วโมง น่าจะเป็นแนวทางการปรับวิธีวัดผลของครูเราได้ดี เป็นการเพิ่มประสบการณ์ในการสอบให้เด็กไปในตัวด้วย แต่ที่สำคัญใครจะออกข้อสอบแบบนี้ได้เยอะพอที่จะเป็นคลังข้อสอบได้ ครูโรงเรียนเล็กมีน้อย ภาระก็เยอะ เราต้องร่วมมือกันมากกว่านี้นะถึงจะทำได้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...เขตพื้นที่ควรส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ รวมทั้งให้บริการแก่โรงเรียนด้วย เพื่อให้ครูสามารถเลือกใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างหลากหลาย...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

3.3 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...อยากให้ครูเรามองในแง่บวกบ้างนะครับ การประกัน ประกวต ประเมิน จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษานะ ถ้าทำไปไม่มีการประเมินซะบ้าง แล้วจะรู้ได้ยังไงว่ามีการพัฒนาขึ้นหรือเปล่า ความสำเร็จของผู้เรียนจะเป็นยังไง ...คุณภาพการศึกษา ความเป็นเอกภาพ ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน เราควรใช้โอกาสนี้ในการพัฒนาผู้เรียน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา)

3.4 ข้อสอบยากเกินไป ควรมีข้อสอบ Pre O-NET ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรเผยแพร่ข้อสอบเก่าให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวทางให้นักเรียนรุ่นต่อไป ดึงข้อมูลจากการสนทนาศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มของผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน ดังนี้

“...ผมอยากเสนอแนะว่าข้อสอบโอเน็ตยากเกินไปใหม่สำหรับการสอบขั้นพื้นฐาน ข้อสอบขั้นพื้นฐานเด็กเก่งควรจะได้เต็ม เด็กปานกลางต้องทำข้อสอบได้ครึ่งหนึ่งขึ้นไป เด็กอ่อนก็ต่ำกว่าครึ่ง แต่นี้เด็กเก่งก็ต่ำกว่าครึ่งแล้ว แสดงว่าข้อสอบยาก ปรับให้ง่ายลงกว่านี้ได้ไหม...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...ผมเห็นด้วย เด็กเราแย่มาก หรือว่าข้อสอบมันยาก ถ้าเด็กเราแย่มากทำไมเขาถึงเรียนต่อจนไปทำงานทำการที่ดีๆ ก็เยอะ เราควรหันมามองตรงนี้นักหน่อยนะ...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...อยากให้ สทศ. เผยแพร่ข้อสอบที่เคยสอบแล้ว จะได้เป็นแนวทางให้นักเรียนรุ่นต่อไป...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

“...สำนักทดสอบควรจัดทำข้อสอบ Pre O-NET ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้...”

(ครูวิชาการโรงเรียน)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และโรงเรียนที่มีค่าเฉลี่ยการทดสอบระดับชาติ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยการแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม แล้วสุ่มตัวแทนด้วยวิธีการจับสลาก รวมโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 77 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวม 77 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลโรงเรียน และผลการทดสอบทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด โดยประสานงานขอข้อมูลโรงเรียน ผลการทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 เพื่อนำมาใช้ในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้
2. จัดการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) ของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 108 คน โดยจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูวิชาการโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 แห่งๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 1 วัน แบ่งเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 8-9 คน โดยประสานงานขอความร่วมมือกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการเชิญกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมให้ข้อมูลครั้งนี้ ใน 5 ประเด็น ได้แก่

2.1 ปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็น

2.2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. นำข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion) มาสังเคราะห์ในประเด็น แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยแยกเป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาด้านผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า
 - 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนค่อนข้างน้อย
 - 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ไม่เข้าใจการแปลค่าสถิติบางอย่างที่รายงาน
 - 1.3 ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
2. ปัญหาด้านครูผู้สอน พบว่า
 - 2.1 ครูผู้สอนยังไม่ปรับวิธีสอนของตนเองให้สอดคล้องกับการทดสอบระดับชาติ

2.2 ครูผู้สอนไม่ศึกษาหลักสูตร ทำให้ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นกรอบในการสอบระดับชาติ

2.3 ครูผู้สอนมีภาระการทำงานอื่นๆ มาก ทำให้มีเวลาเตรียมการสอนและทำการสอนในห้องเรียนน้อยลง

2.4 ครูน้อย และสอนไม่ตรงวิชาเอก ทำให้คุณภาพการสอนลดลง นักเรียนได้รับประสบการณ์ไม่เต็มตามศักยภาพเท่าที่ควรจะเป็น

2.5 การส่งต่อ และใช้ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนยังไม่ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงกับความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน

2.6 ครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติ O-NET

2.7 มอบภาระการสอบระดับชาติให้ครูประจำชั้นที่มีการสอบระดับชาติ ไม่ร่วมกันทำงาน

2.8 ครูละเลย ไม่เอาใจใส่นักเรียน ให้ผลการเรียนแบบปล่อยเกรด ทำให้นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสอบและคะแนน

2.9 ครูขาดทักษะการวัดและประเมินผลที่เน้นกระบวนการคิด ขาดการวิเคราะห์ข้อสอบ

2.10 โรงเรียนไม่มีมาตรการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ชัดเจน

2.11 ครูไม่ติดตามความเคลื่อนไหวในการสอบทางการศึกษาของ สทศ. ทางเว็บไซต์ ไม่ศึกษาโครงสร้างข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระจายคำตอบ ทำให้ไม่ทราบรายละเอียดในการสอบ ส่งผลให้เตรียมความพร้อมได้ไม่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

3. ปัญหาด้านผู้เรียน พบว่า

3.1 ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวของ สทศ. วิธีระบายคำตอบ คำชี้แจงในกระดาษคำตอบ ทำให้นักเรียนไม่เข้าใจ ขาดความมั่นใจในการทำข้อสอบ

3.2 ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบทางการศึกษา ไม่นำผลการทดสอบไปใช้ในการพัฒนาตนเอง

3.3 ผู้เรียนบางคนมีปัญหาการอ่านไม่คล่อง ทำให้ไม่มีความอดทนในการอ่านข้อความยาวๆ เพื่อทำข้อสอบ

3.4 ผู้เรียนขาดทักษะการอ่านจับใจความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์

3.5 ผู้เรียนติดเกม ติดบุหรี ติดเหล้า โดยเฉพาะเด็กมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ผลการเรียนต่ำ ไม่สนใจเรียน ส่งผลให้คะแนนสอบระดับชาติต่ำ

3.6 ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกัน นักเรียนที่ย้ายเข้าใหม่มีพื้นฐานความรู้ต่างกัน

4. ปัญหาด้านผู้ปกครองนักเรียน พบว่า

4.1 ผู้ปกครองนักเรียนมีฐานะยากจน หรือไปทำงานต่างจังหวัด ปล่อยให้
นักเรียนอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ทำให้ขาดการดูแล เอาใจใส่ด้านความปลอดภัย ด้านการเรียน
ขาดความอบอุ่นในครอบครัว

4.2 ผู้ปกครองละเลยการอบรมพฤติกรรมนักเรียนทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน

5. ปัญหาด้านชุมชน พบว่า

5.1 ชุมชนไม่เข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญในการทดสอบระดับชาติ

5.2 องค์กรชุมชนไม่ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ

5.3 ชุมชนมีแหล่งอบายมุข สิ่งเสพติด ทำให้นักเรียนไม่สนใจการเรียน

6. ปัญหาด้านแบบทดสอบระดับชาติ พบว่า

6.1 แบบทดสอบของ สทศ. ยากเกินไป วิธีทำ วิธีให้คะแนนซับซ้อน หลาก
รูปแบบ และเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบ ส่งผลให้คะแนนต่ำ
และไม่สะท้อนความรู้ที่แท้จริงของนักเรียน

6.2 แบบทดสอบของ สทศ. บางข้อมีความลำเอียงเอื้อประโยชน์ต่อนักเรียนบาง
กลุ่ม บางพื้นที่

6.3 ข้อสอบของ สทศ. บางปีไม่มีคุณภาพเพียงพอที่จะแยกเด็กเก่ง เด็กอ่อนออก
จากกันได้

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ใน
ประเด็นต่อไปนี้**

1. ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนา
คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1.1 มีความจำเป็นในการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ตัวบ่งชี้ที่ 5
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานต้องผ่านตามเกณฑ์

1.2 มีความจำเป็นต้องนำคะแนนระดับชาติไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสิน
ผลการเรียน และต้องนำไปบันทึกในแบบ พป.1

1.3 ต้องการให้ สทศ. จัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาตนเองของเด็กรายบุคคล
แยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กนำไปพัฒนาตนเองได้

1.4 ต้องการให้ สทศ. พัฒนาข้อสอบให้เหมาะสม ไม่ยากจนเกินไป

1.5 ต้องการให้ สทศ. ออกข้อสอบเฉพาะเด็กพิเศษ หรือพิการเรียนร่วมเพื่อให้ได้
ข้อมูลไปพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง

1.6 ต้องการให้ สทศ. กำหนดจุดอ่อนที่นักเรียนทำคะแนนสอบระดับชาติได้น้อย
ให้โรงเรียนนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้น และมีการติดตามผลการพัฒนา
จากการประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ.

1.7 ต้องการให้จัดอบรมการแปลความหมายจากค่าสถิติที่ปรากฏในรายงานผลการทดสอบระดับชาติ O-NET ให้แก่ครู

2. ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ มีดังนี้

2.1 การวางแผนร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาค้นคว้าผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา นำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่อง จริงจัง

2.2 ครูสอนตรงวิชาเอกและเพียงพอ

2.3 การปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติ ด้วยการชี้แจงทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่องในทุกชั้นเรียน ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

2.4 ครู ผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่ในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2.5 บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2.6 ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2.7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน นิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

2.8 สื่อ เทคโนโลยีทันสมัย มีประสิทธิภาพ

2.9 ผู้ปกครอง ชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลการเรียนของนักเรียนที่บ้าน และการกำกับดูแลสถานบันเทิงต่างๆ เช่น ร้านเกม

2.10 หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารระดับต่างๆ ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ ให้ขวัญกำลังใจ และติดตามผลการดำเนินงานอยู่เสมอ

2.11 เตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ

2.12 ครูขยัน ครูเก่ง สามารถนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเองได้ จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้

2.13 ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ

2.14 ประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการสอบทางการศึกษาระดับชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ให้ทุกฝ่ายทราบและตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

3. แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

3.1 การมอบเกียรติบัตรโรงเรียนที่มีคะแนนสอบระดับชาติสูงเป็นการเสริมกำลังใจให้ผู้ที่ตั้งใจทำงานอย่างจริงจังได้ดี

3.2 ให้ขวัญ กำลังใจ การเลื่อนขั้นพิเศษแก่ครูผู้ดูแลนักเรียนจนมีคะแนนสอบระดับชาติสูง เป็นการเสริมกำลังใจให้ครูตั้งใจทำงานได้ดี

3.3 ผู้บริหารอยู่โรงเรียน ให้ความเป็นกันเอง สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำงานของครู ร่วมแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

3.4 ทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ทำให้ทุกคนมีกำลังใจในการทำงาน

4. วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ได้ดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ผลสอบตามมาตรฐานของนักเรียนปีที่ผ่านมา ศึกษาเด็กรายบุคคล ในปีที่จะสอบ จัดทำโครงการพัฒนาจุดบกพร่องที่มีกิจกรรมแก้ปัญหา การพัฒนาที่ชัดเจน วัตถุประสงค์

4.2 วางแผนพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของบุคลากรในโรงเรียน

4.3 ครูปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เน้นกระบวนการคิดทุกระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง

4.4 สอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการ สื่อ ที่หลากหลาย ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น

4.5 สร้างข้อสอบมาตรฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายหลักที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อความเป็นเอกภาพในทางปฏิบัติ

4.7 ทำ MOU กับทุกภาคส่วนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง

4.8 ติดตามความเคลื่อนไหวของ สทศ. ผ่านทางเว็บไซต์ www.niets.or.th เช่น โครงสร้างการออกข้อสอบ รูปแบบข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระจายคำตอบ เพื่อนำมาเตรียมความพร้อม และชี้แจงให้นักเรียนมีความมั่นใจในการสอบมากขึ้น

2.4.9 เสริมประสบการณ์ในการทำข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

4.10 สร้างความตระหนักในปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกันทุกฝ่าย

4.11 นิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะของผู้ให้ข้อมูลจากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ดังนี้

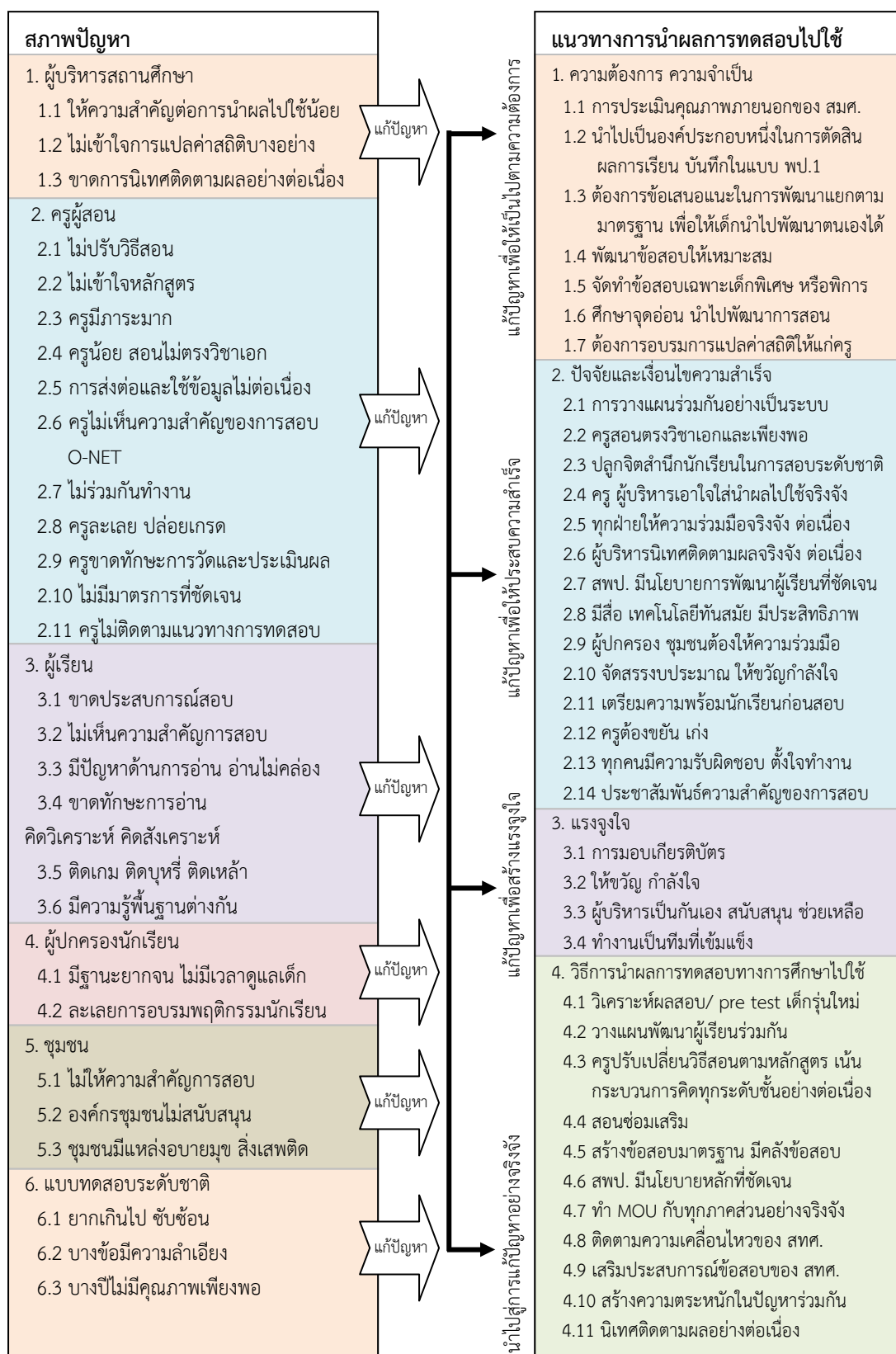
3.1 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่อยู่ใกล้เคียง หรือภายในจังหวัดเดียวกัน

3.2 สนับสนุนการจัดหา การใช้ข้อสอบ สื่อ และสื่อเทคโนโลยีให้แก่ครูผู้สอน

3.3 พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

3.4 ข้อสอบยากเกินไป ควรมีข้อสอบ Pre O-NET ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ควรเผยแพร่ข้อสอบเก่าให้โรงเรียนนำไปเป็นแนวทางให้นักเรียนรุ่นต่อไป

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็นแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 3 สรุปผลการวิจัย

อภิปรายผล

เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้อภิปรายผลโดยนำข้อมูลจากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล โดยไม่ระบุว่าเป็นใคร โรงเรียนใด ซึ่งบริบทแต่ละแห่งอาจดำเนินการแตกต่างกัน ทั้งวิธีการ แนวคิดที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงรวมประเด็นสำคัญจากการสนทนาทั้งหมดมารวมเป็นสรุปผลการวิจัย และมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามประเด็น ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยของกล่าวถึงคุณภาพผู้เรียนเฉพาะประเด็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) จากการศึกษาเจาะลึกกลุ่มสามารถอธิบายเหตุที่ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้พัฒนาผู้เรียนค่อนข้างน้อย อาจเนื่องมาจาก

1.1 ผู้บริหารเห็นว่าบทบาทหน้าที่การสอนเป็นของครู ผู้บริหารเป็นเพียงผู้สนับสนุนให้ครูปฏิบัติหน้าที่พัฒนาผู้เรียนในความรับผิดชอบของแต่ละคน และผู้บริหารจะคำนึงถึงผลการทดสอบระดับชาติเมื่อจะประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ. ซึ่งจะเอาใจใส่จริงจังเมื่อใกล้จะประเมิน (ทุก 5 ปี) ทำให้ช่วงต่อเนืองระหว่างปีมีความเอาใจใส่น้อยไปบ้าง ไม่ต่อเนือง

1.2 ผู้บริหารมีงานประชุม อบรม ร่วมเป็นคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ ทำให้มีเวลาดูแลงานวิชาการน้อยลง

1.3 ผู้บริหารให้ความสำคัญงานอื่นมากกว่า จึงขาดความเอาใจจริงในการนำผลการทดสอบไปใช้พัฒนาผู้เรียน

1.4 ผู้บริหารไม่มีเวลาศึกษาผลการทดสอบอย่างเพียงพอ และศึกษาไม่ครบทุกฉบับ ทำให้แปลความหมายได้ไม่ชัดเจน เช่น ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนรายสาระ เป็นต้น

ผู้บริหารควรจัดให้มีการศึกษาสถิติต่างๆ ค่าคะแนนระดับชาติ วิเคราะห์ผลการสอบทั้งจุดเด่น จุดด้อย เพื่อร่วมกับครูผู้สอนในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนและแก้ปัญหาที่พบ แล้วร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา และครบทุกชั้น ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องนิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจครูผู้สอน ร่วมแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการ ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกันแนวการนำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติไปใช้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ต้องการใช้มาตรการเชิงบวก ทำให้เกิดปรากฏการณ์เตรียมความพร้อม และปรับการเรียนการสอนในชั้นเรียนไม่มีการลงโทษ แต่จะวางเงื่อนไขให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้แก่แก่นักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ความคาดหวังอย่างเร่งด่วนและต้องมีการเตรียมการตั้งแต่นั้น ป.1-ป.5 ไม่ใช่เตรียมตัวในชั้น ป.6 โดยจะใช้การให้กำลังใจ ไม่ใช่การกดดัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา. ม.ป.ป.)

2. ครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่พัฒนาผู้เรียนโดยตรง ปัญหาที่เกิดจากครูผู้สอนจากการศึกษาเจาะลึกกลุ่มสามารถอธิบายเหตุผลได้ ดังนี้

2.1 ครูบางคนใกล้เกษียณอายุราชการ ขาดความมุ่งมั่น ไม่ชวนขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม สอนบรรยายตามวิธีเดิมๆ ที่คุ้นเคยทำให้นักเรียนได้รับการพัฒนาไม่ตรงตามหลักสูตร

2.2 ครูบางคนมีภาระหนี้สิน ภาระครอบครัว ปัญหาส่วนตัว ทำให้ขาดความสนใจในการพัฒนาตนเอง ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่มีเป้าหมาย ไม่มุ่งผลสัมฤทธิ์

2.3 ครูบางคนไม่มีแผนการทำงาน ทำให้ทำงานไม่เป็นไปตามแผน งานค้างค้ำง ทำให้ไม่มีเวลาเอาใจใส่นักเรียนอย่างเต็มความสามารถ เต็มเวลา ไม่อุทิศเวลาเพื่องานในหน้าที่

2.4 ครูบางคนมองว่าการทำงานประกัน ประกวอด ประเมิน งานวิจัยในชั้นเรียน การยกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET เป็นภาระเพิ่มขึ้นของครู ผลักภาระให้ครูประจำชั้น เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่ไม่เป็นระบบ เก่งงานไม่เป็น แบ่งเวลาไม่เหมาะสม จึงเห็นว่าเป็นภาระเพิ่มเติมที่จะต้องทำมากขึ้น เสียเวลามากขึ้น

2.5 ครูให้ข้อมูลว่าขาดทักษะการวัดและประเมินผลที่เน้นกระบวนการคิด ขาดการวิเคราะห์ข้อสอบ ไม่หาคุณภาพข้อสอบโดยเฉพาะในระดับชั้นเรียน ไม่มีทักษะการสร้างข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ทำให้ไม่มีข้อสอบมาตรฐานทดสอบนักเรียนระหว่างสอน เพื่อเสริมประสบการณ์การสอบให้นักเรียน

2.6 ครูไม่ติดตามข่าวสารจากเว็บไซต์ของ สทศ. เนื่องจากไม่สะดวกในการใช้อินเทอร์เน็ต ไม่รู้ช่วงเวลาที่ต้องติดตามความเคลื่อนไหว ไม่รู้ว่าจะต้องติดตามเรื่องอะไร ไม่รู้ว่า สทศ. ประชาสัมพันธ์เรื่องอะไรบ้าง ทำให้ไม่มีข้อมูลที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้แก่นักเรียน

ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องตระหนักในปัญหา ให้ความสำคัญและดำเนินการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง เพิ่มความสามารภ เต็มเวลา รวมทั้งต้องอุทิศเวลาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ครูจะต้องปรับวิธีสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ปรับวิธีวัดและประเมินผลการศึกษาให้หลากหลายและสอดคล้องกับแนวการทดสอบระดับชาติ และให้ความสำคัญต่อการสอบระดับชาติทุกระดับชั้น ครูจะต้องรู้เท่าทันความเคลื่อนไหวในการสอบทางการศึกษาของ สทศ. ศึกษาโครงสร้างข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระดาษคำตอบ เพื่อนำไปเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการสอบระดับชาติ ทุกฝ่ายจะต้องร่วมกันวางแผน กำหนดมาตรการที่ชัดเจนเป็นเอกภาพ ส่งต่อข้อมูลและพัฒนาผู้เรียนร่วมกันให้เชื่อมโยงกัน และต่อเนื่อง ภาระการทำงานอื่นๆ ของครูก็เป็นงานในหน้าที่ หากครูมองในแง่บวก งานทุกอย่างจะเกิดขึ้นไปพร้อมๆ กับการปฏิบัติหน้าที่ของครูแต่ละวัน หากครูวางแผนอย่างดี ทำงานเต็มตามเวลา เต็มความสามารถ งานทุกอย่างจะเสร็จไปพร้อมเอกสารที่ต้องเก็บให้เป็นระบบ ส่วนประเด็นครุณ้อย และสอนไม่ตรงวิชาเอก สถานศึกษาไม่สามารถจัดอัตรากำลังเองได้ ครูก็ควรพัฒนาศักยภาพตนเองแสวงหาวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งเป็นประการแรกที่ครูทำได้ด้วยตนเอง ส่วนการแก้ปัญหาด้วยวิธีการอื่นก็ดำเนินตามกระบวนการที่เหมาะสมซึ่งอาจหวังผลได้น้อย

3. ผู้เรียนเป็นผู้เข้าสอบ และทำข้อสอบโดยตรง ปัญหาที่เกิดจากผู้เรียนจากการศึกษาเจาะลึกกลุ่มสามารถอธิบายเหตุผลได้ ดังนี้

3.1 ผู้เรียนไม่เคยทำข้อสอบตามแนวของ สทศ. ในระดับชั้นเรียนมาก่อน เนื่องจากในระดับชั้นเรียน นักเรียนคุ้นเคยการทำข้อสอบแบบเลือกตอบ ใช้วิธีการกากบาทในกระดาษคำตอบ แต่ข้อสอบระดับชาติมีหลากหลายรูปแบบ และต้องระบายคำตอบด้วยดินสอ ทำให้นักเรียนสับสน ไม่ตั้งใจสอบอย่างจริงจัง

3.2 ผู้เรียนบางคนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ติดเกม ติดบุหรี ติดเหล้า ทั้งนี้เนื่องจากบางชุมชนมีตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมเหล่านี้ให้เห็นมาก จนรู้สึกว่าเป็นเรื่องปกติ ไม่เห็นว่าเป็นปัญหา จึงขาดการตักเตือน แก้ไขปัญหา

3.3 ผู้เรียนบางคนมีปัญหาการอ่านซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการทำข้อสอบ ทำให้นักเรียนไม่เอาใจใส่ ทำโดยไม่มุ่งหวังคะแนน คะแนนที่ได้ไม่มีความสำคัญต่อผู้เรียนมากนัก ทำให้นักเรียนทำตามหน้าที่ให้เสร็จๆ ไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอื้อมพร หลินเจริญ ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำ 3 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย และนครสวรรค์ แบ่งตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ในเมืองและนอกเมือง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยในประเด็นการเห็นความสำคัญของการสอบ O-NET พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังให้ความสำคัญต่อการสอบน้อยเนื่องจากยังไม่รู้ว่าจะนำผลจากการสอบไปใช้ทำอะไร เมื่อไหร่ (เอื้อมพร หลินเจริญ. 2552)

4. ผู้ปกครองเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด การอบรมจะเริ่มต้นที่บ้าน ปัญหาที่พบคือผู้ปกครองมีฐานะยากจนต้องไปทำงานต่างจังหวัด ต่างถิ่น นักเรียนจึงถูกปล่อยให้อยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติ ซึ่งไม่มีความรู้ในการดูแลเด็ก ขาดความเอาใจใส่ด้านการเรียน นักเรียนขาดความอบอุ่นในครอบครัว นอกจากนี้ผู้ปกครองบางคนละเลยการอบรมพฤติกรรมนักเรียนทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่มีเป้าหมายในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน ส่วนชุมชนเป็นสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ และเป็นแรงผลักดันทางอ้อมที่ส่งผลต่อการเรียนของเด็กในชุมชน โดยเฉพาะบางชุมชนมีแหล่งอบายมุข สิ่งเสพติด ที่ทำให้นักเรียนต้องเกี่ยวข้องกับตลอดเวลา ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียน บางชุมชนที่ไม่เข้าใจ และไม่ให้ความสำคัญในการทดสอบระดับชาติ ผู้ปกครองก็ไม่ดูแลเด็ก องค์กรชุมชนก็จะไม่ให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ทำให้การพัฒนาผู้เรียนไม่ได้ผลเท่าที่ควรจะเป็น ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรับจ้าง ทำงานต่างถิ่น มีความรู้น้อย ไม่เข้าใจระบบการศึกษา ไม่ติดตามกิจกรรมของโรงเรียน

5. แบบทดสอบระดับชาติ ยากเกินไป วิธีทำ วิธีให้คะแนนซับซ้อน หลายรูปแบบ และเปลี่ยนแปลงบ่อย ทำให้นักเรียนขาดประสบการณ์ในการทำข้อสอบ ส่งผลให้คะแนนต่ำและไม่สะท้อนความรู้ที่แท้จริงของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เอื้อมพร หลินเจริญ ที่ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนน O-NET ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

ต่ำ โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในโรงเรียนที่มีคะแนน O-NET ต่ำ 3 จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย และนครสวรรค์ แบ่งตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ในเมืองและนอกเมือง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยในประเด็นระดับความยากของข้อสอบ พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าข้อสอบ O-NET มีความยากง่ายแตกต่างกันไป วิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากมากคือวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ รวมถึงข้อสอบที่ออกในแนวคิดวิเคราะห์ซึ่งก็ตรงกับความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีความเห็นว่าข้อสอบค่อนข้างยากเกินกว่าที่นักเรียนจะสามารถทำได้ (เอี่ยมพร หลินเจริญ. 2552)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นที่น่าสนใจ ผู้วิจัยจึงนำอภิปรายผลการศึกษาตามประเด็น ดังนี้

1. ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 สิ่งที่ต้องทำตามระเบียบ กฎหมาย ได้แก่ สถานศึกษาต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ซึ่งตัวบ่งชี้ที่ 5 พิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ต้องนำคะแนนระดับชาติไปเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียน และต้องนำไปบันทึกในแบบ พป.1 มีข้อบังคับชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงต้องปฏิบัติตามดังประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ความว่าให้นำผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ในระยะเริ่มแรกให้ใช้ผลการเรียนของผู้เรียนที่ประเมินโดยสถานศึกษาและผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในสัดส่วน 80:20 โดยอาจปรับสัดส่วนเพิ่มขึ้นได้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป (สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. 2556)

1.2 สิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ ต้องการให้ สทศ. จัดทำรายงานผลการทดสอบของเด็กรายบุคคลแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ ระบุประเด็นที่ต้องพัฒนาตนเอง เพื่อให้เด็กนำไปพัฒนาตนเองได้โดยไม่ต้องแปลผลทางสถิติ ต้องการให้ สทศ. พัฒนาข้อสอบให้เหมาะสม ไม่ยากจนเกินไป ต้องการให้ สทศ. ออกข้อสอบเฉพาะเด็กพิเศษ หรือพิการเรียนร่วมเพื่อให้ได้ข้อมูลไปพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริง ต้องการให้ สทศ. กำหนดจุดอ่อนที่นักเรียนทำคะแนนสอบระดับชาติได้น้อย แล้วนำไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้น และมีการติดตามผลการพัฒนาจากการประเมินคุณภาพภายนอก ของ สมศ. ทั้งนี้จากการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่มเห็นว่าเป็นการอำนวยความสะดวกต่อสถานศึกษาให้นักเรียน และเป็นข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนอ นุ่มโหม ที่ได้วิจัย เรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนำผลการประเมิน

คุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์ในภาพรวม พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (เสนอ นุ่มโถม. 2551)

2. ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำประเด็นน่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 การสร้างความตระหนักและทำงานร่วมกัน ได้แก่ การปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการสอบระดับชาติอย่างต่อเนื่อง การสร้างความร่วมมือในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของทุกฝ่ายอย่างจริงจังต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ความสำคัญของการสอบทางการศึกษาระดับชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งในโรงเรียนและในชุมชน ให้ทุกฝ่ายทราบและตระหนักในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน เอาใจใส่ในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ผู้ปกครอง ชุมชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแลการเรียนของนักเรียนที่บ้าน และการกำกับดูแลสถาบันทั้งต่าง ๆ หน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหารระดับต่างๆ ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ ให้ขวัญกำลังใจ และติดตามผลการดำเนินงาน ทั้งนี้เพราะ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติเป็นภาระร่วมกันของทุกฝ่าย หากขาดความร่วมมือของฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง จะทำให้การดำเนินงานลดประสิทธิภาพ ส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติตกต่ำ ทุกฝ่ายจึงต้องตระหนักในปัญหาาร่วมกันจึงจะเกิดความร่วมแรง ร่วมใจกัน อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จที่ส่งผลให้การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติเป็นไปตามเป้าหมายของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การทำงานอย่างมีระบบ ได้แก่ การวางแผนร่วมกัน การศึกษาผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนพัฒนา นำไปสู่การปฏิบัติที่ต่อเนื่อง จริงจัง ครุต้องขยัน ครุต้องเก่ง สามารถนำผลการทดสอบระดับชาติไปใช้ในการพัฒนาการสอนของตนเองได้ จึงจะสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ สื่อ เทคโนโลยีทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบ ตั้งใจทำงานตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ผู้บริหารสถานศึกษานิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจน นิเทศติดตามผลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ครูสอนตรงวิชาเอก และเพียงพอ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนสอบ ทั้งหมดนี้จะทำให้การดำเนินการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านผลการทดสอบระดับชาติประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะ การวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งโรงเรียนและหน่วยงานต้นสังกัดทำให้การดำเนินงานมีเอกภาพ ภายใต้บริบทของโรงเรียน มีการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน สร้างความร่วมมือ ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบและทำตามหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ นับว่าเป็นปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการดำเนินงานจะเชื่อมโยง ส่งเสริมกันในภาพรวมของประเทศได้

3. แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยสามารถ

อภิปรายผล ได้ว่าการให้แรงจูงใจสามารถทำได้หลายอย่าง เช่น การมอบเกียรติบัตร การให้ขวัญ กำลังใจด้วยการเลื่อนขั้นพิเศษ การร่วมทำงานอย่างจริงจัง ทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง เป็นการให้ กำลังใจในการทำงานได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารควรคำนึงถึงการให้กำลังใจผู้ปฏิบัติงานอย่างจริงจัง และนำไปใช้ ส่วนครูก็สามารถให้กำลังใจกันได้ด้วยการมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วม แก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น และประสบผลสำเร็จร่วมกันได้เป็นอย่างดี

4. วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของ โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยมีประเด็นที่ น่าสนใจ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

4.1 การศึกษาปัญหาอย่างรอบด้านจะทำให้มีข้อมูลในการดำเนินการพัฒนา ผู้เรียนได้ตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น ได้แก่ข้อมูลจากการวิเคราะห์ผลสอบตามมาตรฐานของนักเรียนปีที่ผ่านมา ศึกษาเด็กรายบุคคลในปีที่จะสอบ เพื่อนำข้อมูลมาหาสาเหตุที่เกิดจากกระบวนการจัดการ เรียนการสอนของปีที่ผ่านมา และความรู้พื้นฐานของนักเรียนรายบุคคลในปีปัจจุบัน ทำให้สามารถวางแผนการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างเหมาะสม

4.2 ร่วมกันวางแผนพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้จะต้องครอบคลุม 1) การบริหาร ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีนโยบายหลักที่ชัดเจนในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อความเป็น เอกภาพในทางปฏิบัติ 2) การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ได้แก่ ครูปรับเปลี่ยนวิธีสอนให้ สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เน้นกระบวนการคิดทุก ระดับชั้นอย่างต่อเนื่อง สอนซ่อมเสริมด้วยวิธีการ สื่อ ที่หลากหลาย ต่อเนื่องในทุกระดับชั้น สร้าง ข้อสอบมาตรฐานตามมาตรฐานและตัวชี้วัด จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เสริม ประสิทธิภาพในการทำข้อสอบตามแนวข้อสอบของ สทศ. ให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) การ นิเทศติดตามผล ได้แก่ การนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งหมดนี้จะเป็นแนวทางการนำผลการ ทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 การสร้างความร่วมมือ ได้แก่ ทำ MOU กับทุกภาคส่วนในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนอย่างจริงจัง และการสร้างความตระหนักในปัญหาการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียน และมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความร่วมมือกันทำงานทุกฝ่ายได้ดี

4.4 ติดตามข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเคลื่อนไหวของ สทศ. ผ่านทาง เว็บไซต์ www.niets.or.th เช่น โครงสร้างการออกข้อสอบ รูปแบบข้อสอบ ตัวอย่างข้อสอบ กระจายคำตอบ เพื่อนำมาเตรียมความพร้อม และชี้แจงให้นักเรียนมีความมั่นใจในการสอบมากขึ้น เพราะ ข้อมูลเหล่านี้มีความสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน สร้างความมั่นใจในการสอบ และสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีความตั้งใจสอบ เป็นแนวทางหนึ่งที่ต้องเสริมประสิทธิภาพให้แก่ผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำประเด็นที่มีความเป็นไปได้ โดยศึกษาภายใต้หลักการกรอบงาน ช้องบังคับทางระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจังต่อไป

2. โรงเรียนควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามบริบทโรงเรียนของตนเอง เพราะปัญหาและวิธีปฏิบัติในสถานศึกษาแต่ละแห่งแตกต่างกันจึงควรเลือกแนวปฏิบัติที่เหมาะสมไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน และส่งผลในทางบวกต่อกัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนด้านผลการเรียนระดับชาติสูงขึ้น

3. ควรศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับการทดสอบทางการศึกษาในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติให้สูงขึ้น

บรรณานุกรม

- กรแก้ว จันทภาษา. (2556). บทเรียนออนไลน์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group). ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชาย โพธิ์สิตา. (2547). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์พรินตึงแอนด์พับลิชชิง.
- นภาพรณ ะหวานนท์ (2548). การเสริมสร้างทุนทางสังคมเพื่อชุมชนเข้มแข็ง: รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ประคอง สาธรรม. (2556). การสนทนากลุ่ม. <www.gotoknow.org/posts/399447>
- พงษ์เดช สารการ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ : กรณีการสนทนากลุ่ม. เลย. สถาบันราชภัฏเลย.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2535). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (สาขาวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____ (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คำสมัย.
- _____ (2552). ปรัชญาการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เว็บไซต์. (2556). สทศ.กับความเป็นองค์กรมหาชน. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). <www.niets.or.th>
- เว็บไซต์. (2556). การบริหารงานบุคคลที่เชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. <www.moe.go.th>
- สัมพันธ์ พันธุ์พฤกษ์. (2555). “คุยกับ ผอ.,” ใน NIETS NEWS. หน้า 1. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- _____ (2556). “การดำเนินงานเกี่ยวกับการนำผล O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน,” ใน เอกสารประกอบการบรรยายการดำเนินงานเกี่ยวกับการนำผล O-NET เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. (2554). รายงานผลการนิเทศติดตามการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการทดสอบระดับชาติ. ร้อยเอ็ด : กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- _____ (2553). แนวทางการนำจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. ม.ป.ท.
สำนักทดสอบทางการศึกษา. (ม.ป.ป.). การเตรียมความพร้อมสถานศึกษาเพื่อความเชื่อมั่นในผลการสอบO-NET. กรุงเทพฯ.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2553). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ (2540). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- สุวิมล ว่องวานิช และคณะ. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เสนอ นุ่มโฉม. (2551). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการนำผลการประเมินคุณภาพภายนอกมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครสวรรค์. นครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). การประกันคุณภาพการอุดมศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย. สิงหาคม.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2556). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. ขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอี่ยมพร หลินเจริญ และคณะ. (2552). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้คะแนนการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำ. สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน).
- Holsti, OR (1969). Content analysis for the social sciences and humanities. Reading, MA : Addison-Wesley Publishing Company.
- Lofland,J. (1984). Analyzing Social Settings. Blemont, Calif, Wadworth.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรื่อง แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

วัน เดือน ปี	: วันที่ 14-16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2556
สถานที่	: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 และ โรงแรมเพชรรัชต์การ์เด็น จังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้นำการสนทนากลุ่ม	: ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
ผู้จัดบันทึกการสนทนากลุ่ม	: ศึกษาานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
ผู้ให้ข้อมูล	: ผู้บริหารสถานศึกษา หรือครูวิชาการโรงเรียน จัดเป็นกลุ่ม ๆ ละ 8-9 คน
เวลา	: 3 วัน วันละ 4-5 ชั่วโมง
วัสดุ / อุปกรณ์	: 1. เครื่องบันทึกเสียง 2. แบบบันทึกผลการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม 3. กระดาษฟลิปชาร์ตเพื่อให้ผู้จัดบันทึกการสนทนาได้เขียนข้อสรุป ความคิดเห็นของกลุ่มให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มได้มองเห็นทั่วถึง

.....

กรอบคำถามการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

การศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ครั้งนี้ เป็นการจัดสนทนากลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูวิชาการโรงเรียนของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ทั้ง 3 แห่งๆ ละ 1 ครั้งๆ ละ 1 วัน จำนวน 77 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 8-9 คน ใน 3 ประเด็น ได้แก่

1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นย่อยดังนี้

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

แนวคำถามการศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เริ่มสนทนา

ถามเกี่ยวกับการเดินทางมาร่วมสนทนาและบรรยากาศรอบข้าง และคำถามอื่นๆ เช่น

- การเดินทางมาสะดวกดีหรือไม่
- อากาศวันนี้เป็นอย่างไร
- บรรยากาศยามเช้าแจ่มใสดีไหม
- การจราจรวันนี้เป็นอย่างไรบ้าง
- สถานที่ร่วมสนทนาเป็นที่พอใจไหม เป็นต้น

แนวคำถามการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม

1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นคำถามหลัก

- สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านมีอะไรบ้าง

ประเด็นคำถามเจาะลึก

- ปัญหาที่ท่านกล่าวมามีสาเหตุหลักมาจากสิ่งใด ช่วยกรุณาให้รายละเอียดเพิ่มเติมด้วย
- ปัญหาที่เป็นอยู่สามารถแก้ไขภายในโรงเรียนได้หรือไม่ หรือต้องอาศัยภาคส่วนใดเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาบ้าง

- ท่านพอใจสภาพการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนของท่านที่เป็นอยู่ในขณะนี้แล้วหรือยัง ควรมีอะไรเพิ่มเติมอีกบ้าง

2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ในประเด็น

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นคำถามหลัก

- ท่านมีความต้องการ และมีความจำเป็นอะไรบ้าง ในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน

ประเด็นคำถามเจาะลึก

- สิ่งที่โรงเรียนของท่านต้องการและมีความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ต้องอาศัยความร่วมมือกับหน่วยงานใดบ้างจึงจะบรรลุความต้องการนั้น

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นคำถามหลัก

- ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน มีอะไรบ้าง

ประเด็นคำถามเจาะลึก

- ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านนั้นมีความเป็นไปได้หรือไม่ เพราะอะไร

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นคำถามหลัก

- ท่านมีแรงจูงใจอะไรบ้างในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน

ประเด็นคำถามเจาะลึก

- แรงจูงใจจากภายนอก ทั้งบุคคล นโยบาย หรือสิ่งอื่นๆ อะไรบ้างในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน
- ท่านคิดว่าสิ่งใดเป็นแรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่าน นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

ประเด็นคำถามหลัก

- ท่านมีวิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านอะไรบ้าง

ประเด็นคำถามเจาะลึก

- ท่านมีความเข้าใจ และตีความจากค่าสถิติจากผลการทดสอบโอเน็ต เพื่อนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านมาน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด

- โรงเรียนของท่านมีวิธีการส่งเสริม สนับสนุนการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านอย่างไรบ้าง

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของท่านมีวิธีการส่งเสริม สนับสนุนการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนของท่านอย่างไรบ้าง

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

- ท่านมีข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนอย่างไรบ้าง

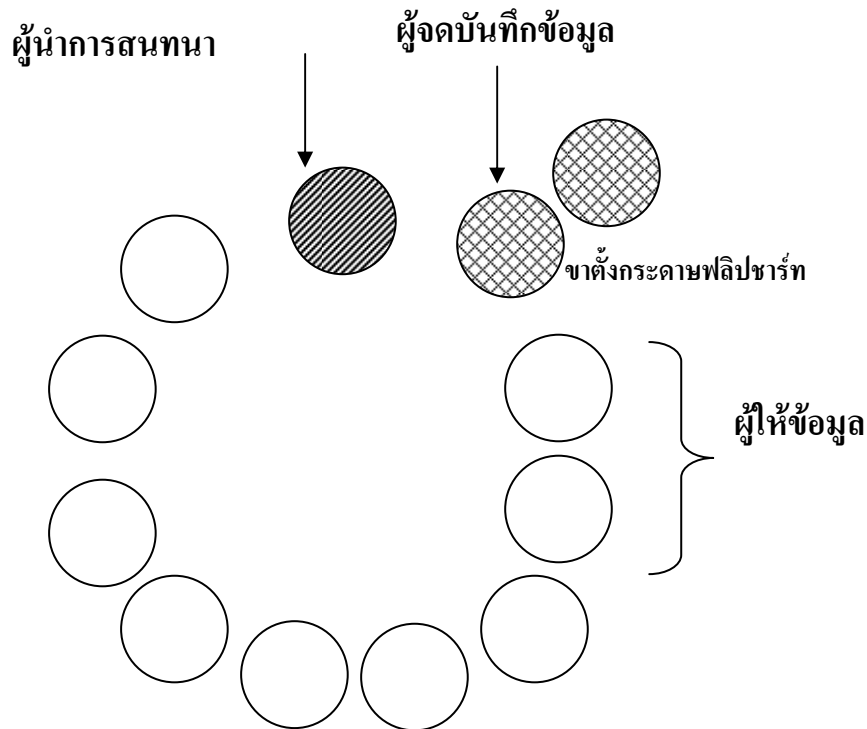
จบการสนทนา

ถามเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจากการร่วมสนทนาและบรรยากาศการสนทนา และกล่าวขอบคุณ และคำถามอื่นๆ เช่น

- ท่านพอใจจากการสนทนาวันนี้หรือไม่
- บรรยากาศการสนทนาเป็นอย่างไรบ้าง
- ท่านได้ประโยชน์จากการสนทนาครั้งนี้หรือไม่
- ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่ง
- ขอให้เดินทางกลับด้วยความปลอดภัย เป็นต้น

กระบวนการ Focus Group Discussion

1. การจัดห้องสนทนา จัดเก้าอี้เป็นรูปวงกลม ผู้นำกลุ่มสนทนาอยู่ในวงกลมที่หนึ่งด้วย

2. การสนทนาสร้างความคุ้นเคย

- 2.1 กล่าวทักทาย แนะนำตนเอง และขอให้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มแนะนำตนเองทุกคน
- 2.2 สนทนาเกี่ยวกับสภาพ และบรรยากาศทั่วไป
- 2.3 อธิบายวัตถุประสงค์ กระบวนการในการสนทนากลุ่ม และขออนุญาตบันทึกเสียง
 1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
 2. เพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. สนทนาการศึกษาเจาะลึกเฉพาะกลุ่ม ตามกรอบคำถาม ในประเด็น

1. สภาพปัญหาการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด
2. แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีประเด็นย่อยดังนี้

2.1 ความต้องการ ความจำเป็นในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.2 ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.3 แรงจูงใจในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 วิธีการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

4. สรุปคำถาม

เมื่อสรุปประเด็นคำถามครบถ้วนแล้ว ผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม อ่านข้อสรุปในแต่ละประเด็นให้ผู้เข้าร่วมสนทนาฟังเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เพื่อทบทวนการแสดงความคิดเห็นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง พร้อมทั้งแสดงความรู้สึกซาบซึ้งที่ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอความคิดเห็นที่มีคุณค่าเป็นประโยชน์ต่อการนำไปสรุปแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด ต่อไป

5. กล่าวขอบคุณ

6. ปิดการสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.อำคา แสงงาม
ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านกู่กาสิงห์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
2. ดร.มานิตย์ ซาชิโย
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านน้ำเงิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
3. ดร.พิทยา พันระไชย
ตำแหน่ง ครูโรงเรียนบ้านยางเลิง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
4. นายสวัสดิ์ วันภูงา
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
5. นายปรีดา นวลรักษา
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

ภาคผนวก ค

หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

ที่ ศธ ๐๔๑๒๒/๒๑๕๘

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒
๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ๕๕๑๓๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง สำรจรายชื่อโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๕๕ สูง หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยชาติ
เรียน ผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๑, เขต ๓
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสำรจรายชื่อโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๕๕ สูง หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยชาติ

ด้วยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้อนุมัติทุนวิจัย ปี ๒๕๕๖ ให้แก่ ผู้ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย นายอุบล แก้วปิ่น ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ และคณะผู้ร่วมวิจัย ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อให้การวิจัยประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเสร็จทันตามกำหนดเวลา (ภายในเดือนตุลาคม) จึงขอความร่วมมือในการกรอกข้อมูลรายชื่อโรงเรียน ดังแบบสำรจที่แนบ ส่งข้อมูลเป็นเอกสาร หรือทางอีเมล ubonroiet2@gmail.com ภายในวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการสนทนากลุ่ม และดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussions) ภายในเดือนกันยายนนี้ ทั้งนี้ผู้ดำเนินการวิจัยจะแจ้งรายละเอียดชื่อโรงเรียน จำนวนบุคลากร วัน เวลา สถานที่ ที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ให้ทราบภายหลัง

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสกล ตามบุญ)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

โทร. ๐-๕๓๖๒-๕๙๕๐-๑ หรือ สน.อุบล แก้วปิ่น โทร.๐๘๓-๓๔๙๙๗๔๐

แบบสำรวจรายชื่อโรงเรียนที่มีผลการทดสอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๕๕ สูง หรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยชาติ 111

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 3

ชั้น ป.6 ม.3

คำชี้แจง กรุณากรอกข้อมูล หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ที่	โรงเรียน	อำเภอ	O-NET เฉลี่ย8สาระ	ขนาดโรงเรียน		
				เล็ก	กลาง	ใหญ่
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						
26						
27						
28						
29						
30						
31						
32						

กราบขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ที่ ศธ ๐๔๑๒๒/๒๙๐๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒
๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๓๐

๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มแนวทางการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑, ๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง
๒. ตารางการร่วมสนทนากลุ่ม

ด้วยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้อนุมัติทุนวิจัย ปี ๒๕๕๖ ให้แก่ ผู้ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย นายอุบล แก้วปิ่น ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ และคณะผู้ร่วมวิจัย ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อให้การวิจัยประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงขอความร่วมมือท่าน แจ้งให้ผู้ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูวิชาการโรงเรียน หรือครูผู้รับผิดชอบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียน ตามรายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) ซึ่งเป็นโรงเรียนในสังกัดของท่าน โรงเรียนละ ๑ คน เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยในประเด็นดังกล่าว ตามตารางการร่วมสนทนากลุ่มที่แนบ ณ ห้องแพทย โรงแรมเพชรรัตนการ์เด้น จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเบิกค่าใช้จ่ายจากโครงการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสกล กามนุษย์)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

โทร. ๐-๔๓๖๒-๔๙๕๐-๑ หรือ สน.อุบล แก้วปิ่น โทร.๐๘๓-๓๔๙๙๗๔๐

ตารางการสนทนากลุ่ม

หัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”

กรณ นำข้อมูลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
มาร่วมในการสนทนาด้วย

วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ร้อยเอ็ด เขต ๑

วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ร้อยเอ็ด เขต ๓

เวลา	กิจกรรม	ผู้เข้าร่วมสนทนา
๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	รายงานตัว ลงทะเบียน	ร้อยเอ็ด เขต ๑, ๓
๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๐.๔๕-๑๒.๐๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๔.๓๐-๑๔.๔๕ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๔.๔๕-๑๖.๐๐ น.	สรุปผลการสนทนากลุ่มย่อย	
๑๖.๐๐-๑๖.๓๐ น.	พิธีปิดการสนทนากลุ่ม	

หมายเหตุ ตารางนี้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ที่ ศธ ๐๔๑๒๒/๒๕๖๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒
๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๓๐

๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง เชิญร่วมสนทนากลุ่มแนวทางการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียน

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. บัญชีรายชื่อโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย
๒. ตารางการร่วมสนทนากลุ่ม

ด้วยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้อนุมัติทุนวิจัย ปี ๒๕๕๖ ให้แก่ ผู้ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย นายอุบล แก้วปิ่น ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ และคณะผู้ร่วมวิจัย ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

เพื่อให้การวิจัยประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ จึงขอเชิญผู้อำนวยการโรงเรียน หรือครูวิชาการ โรงเรียน หรือครูผู้รับผิดชอบการนำผลการทดสอบ O-NET ไปใช้พัฒนาผู้เรียน โรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โรงเรียนละ ๑ คน เข้าร่วมสนทนากลุ่มย่อยในประเด็นดังกล่าว ในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ตามตารางที่แนบ ณ ห้องประชุมคุ้มกันนาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ โดยเบิกค่าใช้จ่ายจากโครงการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสกล कामบุญ)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

โทร. ๐-๔๓๖๒-๔๔๕๐-๑ หรือ สน.อุบล แก้วปิ่น โทร.๐๘๓-๓๔๙๙๗๔๐

ตารางการสนทนากลุ่ม

หัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”

กรุณา นำข้อมูลการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
มาร่วมในการสนทนาด้วย

วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

เวลา	กิจกรรม	ผู้เข้าร่วมสนทนา
๐๘.๓๐-๐๙.๐๐ น.	รายงานตัว ลงทะเบียน	ร้อยเอ็ด เขต ๒
๐๙.๐๐-๑๐.๓๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๐.๓๐-๑๐.๔๕ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๐.๔๕-๑๒.๐๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๒.๐๐-๑๓.๐๐ น.	รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐-๑๔.๓๐ น.	จัดกลุ่มสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๘-๙ คน ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด”	
๑๔.๓๐-๑๔.๔๕ น.	รับประทานอาหารว่าง	
๑๔.๔๕-๑๖.๐๐ น.	สรุปผลการสนทนากลุ่มย่อย	
๑๖.๐๐-๑๖.๓๐ น.	พิธีปิดการสนทนากลุ่ม	

หมายเหตุ ตารางนี้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

ที่ ศธ ๐๔๑๒๒/๒๑๕๙

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒
๑๒๓ หมู่ ๒ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด ๔๕๑๓๐

๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เครื่องมือการวิจัย

ด้วยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ สทศ. ได้อนุมัติทุนวิจัย ปี ๒๕๕๖ ให้แก่ ผู้ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย นายอุบล แก้วปิ่น ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ และคณะผู้ร่วมวิจัย ในหัวข้อ “แนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการนำผลการทดสอบทางการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต ๒ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(นายสกล कामบุญ)

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2

กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๒

โทร. ๐-๔๓๖๒-๔๙๕๐-๑ หรือ คน.อุบล แก้วปิ่น โทร.๐๘๓-๓๔๙๙๗๔๐

ภาคผนวก ง

โรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง

ที่	โรงเรียน	สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา	ขนาด		
			เล็ก	กลาง	ใหญ่
1	อนุบาลร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
2	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
3	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
4	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
5	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
6	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
7	บ้านดงบัง(พิบูลศึกษาการ)	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
8	บ้านบัวหลวง (สหราษฎร์บำรุง)	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
9	บ้านนาโพธิ์(สหพันธ์พิทยากรณ์)	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
10	ชุมชนบ้านโคกล่าม	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
11	บ้านชุมดินสว่างประชานุกุล	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
12	บ้านมะยาง	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
13	บ้านซอแง	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
14	บ้านแคน	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
15	ชุมชนบ้านประตู่ชัย	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
16	บ้านหนองใหญ่	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
17	บ้านสวนจิก	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
18	บ้านม่วงท่าลาด	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
19	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
20	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
21	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
22	เมืองร้อยเอ็ด	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
23	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
24	-	ร้อยเอ็ด เขต 1			√
25	บ้านดินดำบัวรอง	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
26	บ้านไพศาลพิทยาคม	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
27	บ้านขอนแก่น(นิกการราษฎร์ศรีธาการ)	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	

28	โนนสีดาวิทยา	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
29	ชุมชนบ้านสีแก้ว	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
30	บ้านดงกลาง	ร้อยเอ็ด เขต 1		√	
31	วังยาวเจริญวิทย์	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
32	บ้านป่านหนองอ้อ	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
33	บ้านหนองช้าง	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
34	บ้านดอนชัย	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
35	บ้านป่าสุม	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
36	บ้านป่าสังข์ป่าม่วงวิทยา	ร้อยเอ็ด เขต 1	√		
37	เมืองพนมไพร	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
38	เมืองใหม่สุวรรณภูมิ	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
39	เมืองอาจสามารถ	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
40	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
41	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
42	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
43	บ้านหินกอง	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
44	วัดธาตุ(ธรรมธาดาภิจจานุสรณ์)	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
45	บ้านหัวนา (พนมไพร)	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
46	เมืองบัววิทยาการ	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
47	ซีโหล่นวิทยา	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
48	บ้านดุนบักตูโนนตาแสง	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
49	บ้านโพนหิน	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
50	บ้านหว่านไฟ	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
51	บ้านเหล่าฮก	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
52	บ้านนา	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
53	บ้านกอก	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
54	บ้านเหล่าหัวภู	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
55	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
56	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
57	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√

58	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
59	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
60	-	ร้อยเอ็ด เขต 2			√
61	น่านวราษฏร์นิยม	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
62	บ้านโพนดวนสาวเอ้	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
63	บ้านเหล่าตี้ว	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
64	บ้านนาชมดอนกลางวิทยา	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
65	บ้านคู່ฝ้ายใหญ่	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
66	ชุมชนอุ่มเม่าสิงห์ไคล	ร้อยเอ็ด เขต 2		√	
67	บ้านเขว้าใหญ่	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
68	ชีโนวาทธารง	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
69	-	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
70	บ้านฝาง	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
71	บ้านขามป้อม	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
72	บ้านงูเหลือม	ร้อยเอ็ด เขต 2	√		
73	อนุบาลเมืองเสลภูมิ	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
74	-	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
75	-	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
76	ชุมชนบ้านสว่าง	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
77	เมืองหนองพอก	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
78	อนุบาลโพนทอง	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
79	บ้านท่าไคร้	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
80	ชุมชนบ้านขวาว	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
81	บ้านบัว	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
82	บ้านโพธิ์ศรี	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
83	นาแพงวิทยาการ	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
84	ไทรมิตรวิทยา	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
85	บ้านค่านาคี	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
86	บ้านบัว	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
87	บ้านโนนปลาแข้ง	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		

88	บ้านดงยาง	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
89	บ้านนาเลา	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
90	โนนสมบูรณ์	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
91	-	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
92	-	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
93	-	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
94	บ้านสะอาด	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
95	บ้านนาแซง(นาแซงราษฎร์บำรุง)	ร้อยเอ็ด เขต 3			√
96		ร้อยเอ็ด เขต 3			√
97	-	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
98	-	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
99	-	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
100	บ้านคำผอง(ประชาราษฎร์บำรุง)	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
101	ทรายทองเฉลิมวิทย์	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
102	บ้านนาแพง	ร้อยเอ็ด เขต 3		√	
103	ชุมชนบ้านชมสะอาด	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
104	-	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
105	-	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
106	บ้านหนองฟ้า	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
107	บ้านท่าเสี้ยว	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		
108	เมืองไพรวิทยาคาร	ร้อยเอ็ด เขต 3	√		

หมายเหตุ ขนาดโรงเรียนใดที่มีจำนวนน้อยกว่า 3 โรงเรียน จะเลือกทุกโรงตามหลักเกณฑ์และวิธี
ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง

ประวัติย่อผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย ที่ทำงาน	นายอุบล แก้วปิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 บ้านไร่ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่ง ประวัติการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ 2531-2535 ปริญญาตรี วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ ค.บ. การประถมศึกษา(คุรุทายาท) 2545-2547 ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กศ.ม. การวัดผลการศึกษา ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยที่พิมพ์เผยแพร่ 2553 การวิจัยผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2553 การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 2554 การพัฒนารูปแบบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการทดสอบ ทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2
ผู้ร่วมวิจัย ที่ทำงาน	นางมิณซ์มนัส สलगสิงห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 บ้านไร่ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่ง ประวัติการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ 2537-2540 ปริญญาตรี ศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร 2542-2544 ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กศ.ม. การวัดผลการศึกษา
ผู้ร่วมวิจัย ที่ทำงาน	ว่าที่พันตรีเทพนา เครือคำ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เลขที่ 123 หมู่ที่ 2 บ้านไร่ ตำบลดอกไม้ อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด 45130
หน่วยงานที่สังกัด ตำแหน่ง ประวัติการศึกษา	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษานิเทศก์ 2534-2538 ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี อุตสาหกรรมศิลป์ 2545-2547 ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กศ.ม. การวัดผลการศึกษา